

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 16

Год. LX

Понеделник, 22 март 2004

Цена на овој број е 300 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
276. Закон за матична евиденција за осигурениците и корисниците на правата од пензиското и инвалидското осигурување	1	283. Закон за изменување на Законот за комунални дејности.....	54
277. Закон за евиденциите во областа на трудот.....	10	284. Упатство за начинот на евидентирање на финансискиот лизинг во однос на признавањето и непризнавањето на амортизацијата како расход во даночниот биланс.....	54
278. Закон за органско земјоделско производство.....	24	285. Одлука за определување највисоки цени на одделни нафтени деривати утврдени согласно Методологијата.....	55
279. Закон за трговија.....	30	286. Одлука за давање согласност на Одлуката за утврдување на надоместокот за транзит на електрична енергија	56
280. Закон за изменување и дополнување на Законот за личната карта.....	47	287. Дополнително решение од Комисијата за хартии од вредност.....	56
281. Закон за изменување и дополнување на Законот за вработување на инвалидни лица.....	49	288. Кодекс за дополнување на етичкиот кодекс на државните службеници.....	56
282. Закон за изменување на Законот за отпад.....	54		

276.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МАТИЧНА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРЕНИЦИТЕ И КОРИСНИЦИТЕ НА ПРАВАТА ОД ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Законот за матична евиденција за осигурениците и корисниците на правата од пензиското и инвалидското осигурување,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 март 2004 година.

Бр. 07-1143/1
12 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН

ЗА МАТИЧНА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРЕНИЦИТЕ И КОРИСНИЦИТЕ НА ПРАВАТА ОД ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

1. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува матичната евиденција за осигурениците и корисниците на правата од пензиското и инвалидското осигурување (во натамошниот текст: матична евиденција), која содржи податоци потребни за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување.

Во матичната евиденција се водат податоци за осигурениците, корисниците на правата од пензиското и инвалидското осигурување и обврзниците за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување.

Во прибирањето, обработката, користењето, размената и чувањето на податоците, според овој закон, се применуваат одредбите од законот кој ја уредува заштитата на личните податоци, ако со овој закон поинаку не е определено.

Член 2

Матичната евиденција ја воспоставува и води Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија (во натамошниот текст: Фондот).

Член 3

Податоците кои се водат во матичната евиденција, Фондот ги добива од обврзниците за пријавување на податоци определени со овој закон кои се истовремено и обврзници за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување (во натамошниот текст: обврзници за пријавување на податоци).

Податоците кои се водат во матичната евиденција, Фондот без плаќање на надоместок, ги добива и од други служби или органи кои воспоставуваат, одржуваат и користат збирки на податоци за извршување на нивните со закон определени задачи (во натамошниот текст: даватели на податоци).

Член 4

Матичната евиденција се води според единствени методолошки принципи.

Во матичната евиденција се внесуваат податоците според единствени национални стандарди.

Внесувањето на податоците во матичната евиденција се врши според единствен кодекс на шифри.

Податоците се впишуваат, односно внесуваат врз основа на јавни исправи и евиденции утврдени со закон што ги водат обврзниците за пријавување на податоци и давателите на податоците.

Член 5

Податоците од матичната евиденција се користат за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување.

Податоците од матичната евиденција се користат и за потребите на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување.

Податоците од ставот 1 на овој член можат да се користат и за статистички истражувања, водење во статистички регистри во Државниот завод за статистика и размена на податоците со институции со кои Фондот има склучено договор.

II. ПОДАТОЦИ ШТО СЕ ВНЕСУВААТ ВО МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА

Член 6

Во матичната евиденција се внесуваат податоци за:

1) лицата осигурени според Законот за пензиското и инвалидското осигурување (во натамошниот текст: осигуреници);

2) лицата што оствариле права од пензиското и инвалидското осигурување во Република Македонија според прописите на пензиското и инвалидското осигурување (во натамошниот текст: корисници на права) и

3) обврзниците за плаќање на придонес за пензиското и инвалидското осигурување (во натамошниот текст: обврзници за плаќање на придонес).

Член 7

Податоците во матичната евиденција се внесуваат согласно со членот 15 став 1 на овој закон и тоа пријавени и доставени од:

1) работодавците-за работниците вработени кај нив;
2) физичките лица што вршат дејност - сами за себе и за вработените кај нив;

3) индивидуалните земјоделци - сами за себе;

4) Заводот за вработување на Република Македонија - за невработените лица кои примаат паричен надоместок, или се на стручно оспособување, преквалификација или доквалификација;

5) обврзниците за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување-за лицата од членот 11 став 1 точки 11 и 12, членовите 14 и 15 на Законот за пензиското и инвалидското осигурување;

6) Фондот-за инвалидите на трудот со намалена односно преостаната работна способност и

7) Центарот за социјални работи - за осигурениците кои користат надоместок на плата поради неа на потешко хендикепирано дете.

Член 8

Во матичната евиденција се внесуваат следниве податоци за осигурениците:

1) име и презиме;
2) единствен матичен број (ЕМБГ);
3) пол;
4) дата на раѓање;
5) живеалиште и адреса (држава, општина, населено место, улица и куќен број);

6) државјанство;
7) кај колку работодавци е вработен;
8) работно време;
9) шифра и опис на занимањето;
10) степен и вид на образование (без образование, основно училиште, средно училиште, више, факултет, магистри и доктори на наука);

11) степен на стручна подготовка (НКВ, ПКВ, КВ, ВКВ, ССО за занимање);

12) стручна подготовка за вршење на определени работи;

13) основ на осигурување;
14) дали осигуреникот е со телесно оштетување од најмалку 70%, воен инвалид, слепо лице, лице заболело од дистрофија и од сродни мускулни и невромускулни заболувања, парализа, церебрална и детска парализа, мултиплекс склероза, односно цивилен инвалид од војната од I до VI група, лице прогонувано и затворано за идеите на самобитноста на македонскиот народ и неговата државност;

15) дата на пријавување во осигурувањето;
16) дата на престанок на осигурувањето;
17) дата на почеток на првото осигурување;
18) податоци за промени во текот на осигурувањето;
19) податоци за работното место на кое стажот на осигурување се смета со зголемено траење и за степе-
нот на зголемување на стажот;

20) податоци за пензискиот стаж по видови;
21) податоци за бројот на часовите поминати на работа, за бројот на часовите во случај на привремена спреченост за работа поради болест, за платите, надоместоците на плата, односно основиците на осигурување што осигуреникот ги остварил и за кои е платен придонесот за пензиското и инвалидското осигурување, а кои се земаат за утврдување на пензиската основа;

22) единствен даночен број на обврзникот;
23) број на деловниот субјект-обврзник;
24) шифра и назив на претежната дејност на деловниот субјект -обврзник;

25) регистарски број на обврзникот за плаќање на придонес за пензиското и инвалидското осигурување;

26) податоци за инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност и

27) податоци за паричните надоместоци на инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност.

Во матичната евиденција се внесуваат и други податоци за осигурениците утврдени со закон.

Член 9

За инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност, покрај податоците од членот 8 на овој закон, во матичната евиденција се внесуваат и следниве податоци:

1) вид на право по основ на намалена, односно преостаната работна способност;

2) дата на стекнување и дата на престанок на правото;

3) дата на настанување на инвалидноста;

4) вид, причина за инвалидноста и дијагноза на болеста;

5) вид на паричен надоместок;

6) основа за определување на паричниот надоместок;

7) износ на паричниот надоместок и

8) дата на стекнување на правото на паричен надоместок и дата на престанок на правото на паричен надоместок.

Член 10

За корисниците на паричен надоместок за телесно оштетување, покрај податоците од членот 8 на овој закон, во матичната евиденција се внесуваат и следниве податоци:

- 1) вид, причина, процент на телесното оштетување и дијагноза на болеста;
- 2) износ на паричниот надоместок за телесното оштетување;
- 3) дата на стекнување на правото на паричен надоместок и дата на престанок на правото за телесно оштетување и
- 4) дата од кога тече исплатата на паричниот надоместок за телесно оштетување.

Член 11

За корисниците на старосна и инвалидска пензија, покрај податоците од членот 8 на овој закон, во матичната евиденција се внесуваат и следниве податоци за:

- 1) вид на пензијата, правната основа што служела за утврдување на пензијата, дата на стекнување на правото на пензија, дата од кога тече исплатата на пензијата, дата на запирање и почеток на повторната исплата и дата на престанок на правото на пензија;
- 2) вид, причина, категорија на инвалидност и дијагноза на болеста и
- 3) пензиска основа, година која & претходи на годината на остварување на правото, како година на која е извршена валоризација на платите од поранешните години и износот на пензијата.

Член 12

За корисниците на семејна пензија, покрај податоците од членот 11 став 1 точка 1 на овој закон, во матичната евиденција се внесуваат и следниве податоци:

- 1) име и презиме на корисникот на семејна пензија;
- 2) единствен матичен број на корисникот на семејна пензија (ЕМБГ);
- 3) пол на корисникот на семејна пензија;
- 4) дата на раѓање на корисникот на семејна пензија;
- 5) сродство со умрениот осигуреник, односно корисник на пензија од кого се изведува правото на семејна пензија;
- 6) дата на стекнување на правото на семејна пензија, дата од кога тече исплатата на пензијата, дата на запирање и почеток на повторната исплата на пензијата и дата на престанок на правото на пензија и
- 7) износ на семејната пензија.

Член 13

За обврзниците за плаќање на придонес во матичната евиденција се внесуваат следниве податоци:

- 1) назив на обврзникот;
- 2) адреса и седиште на обврзникот;
- 3) шифра и назив на претежната дејност;
- 4) единствен даночен број на обврзникот;
- 5) број на деловниот субјект;
- 6) регистарски број на обврзникот;
- 7) дата на почеток на работењето;
- 8) дата на престанок на работењето и
- 9) промени во текот на работењето.

За деловните субјекти кои во својот состав имаат деловни единици, во матичната евиденција се евидентираат податоци и за деловните единици, и тоа:

- назив на деловната единица;
- реден број на деловните единици;
- седиште на деловната единица (општина, населено место, улица и куќен број) и
- шифра и назив на претежната дејност.

Член 14

На обврзниците за плаќање на придонес од членот 6 став 1 точка 3 на овој закон, Фондот за потребите на матичната евиденција им определува регистарски број.

III. ВОСПОСТАВУВАЊЕ И ВОДЕЊЕ НА МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА**Член 15**

Матичната евиденција се води така што податоците определени со овој закон, се доставуваат по електронски пат во пропишан електронски облик, а по исклучок, врз основа на пропишани обрасци на пријави и се внесуваат во средствата за автоматска обработка на податоците на Фондот.

Матичната евиденција за осигурениците се воспоставува и води со внесување на податоците за осигурениците предвидени во членот 8 на овој закон што ги пријавуваат обврзниците за пријавување на податоци.

Матичната евиденција за корисниците на права се воспоставува и води врз основа на податоците од матичната евиденција на осигурениците и донесените решенија за признати права од пензиското и инвалидското осигурување.

Матичната евиденција за обврзниците за плаќање на придонес се воспоставува и води со внесување на податоци за почетокот, престанокот на работењето и промените во текот на работењето на обврзникот за плаќање на придонес кои се добиваат од обврзниците за пријавување на податоци или од давателите на податоци.

Министерството за труд и социјална политика, по претходно прибавено мислење од Фондот и од Државниот завод за статистика, ќе пропише Упатство за единствените методолошки принципи за водење на матичната евиденција и Правилник за обрасците на пријави за матична евиденција.

Фондот донесува единствен кодекс на шифри за внесување на податоците во матичната евиденција, по претходно прибавено мислење од Министерството за труд и социјална политика и Државниот завод за статистика.

Член 16

Пријавата на осигурување ги содржи податоците од членот 8 став 1 точки од 1 до 17 и точки 21 и 22 на овој закон.

Податоците од членот 8 став 1 точка 14 на овој закон, во пријавата на осигурување се внесуваат врз основа на правосилно решение донесено од надлежен орган со кое овие податоци се утврдени.

Член 17

Податоците за пензискиот стаж на осигуреникот навршен до денот на поднесувањето на пријавата за осигурување се внесуваат во матичната евиденција, врз основа на правосилни решенија донесени согласно со Законот за општа управна постапка и Законот за пензиското и инвалидското осигурување со кои е утврден пензискиот стаж.

Член 18

Пријавата за почетокот и престанокот на работењето и промените во текот на работењето на обврзникот за плаќање на придонес ги содржи податоците од членот 13 на овој закон.

Член 19

За водење на матичната евиденција надлежни се подрачните единици во општините на Стручната служба на Фондот, и тоа за:

- 1) осигурениците вработени кај работодавец-според седиштето на работодавецот, односно седиштето на деловната единица;
- 2) осигурениците - физички лица, како и за вработените кај нив - според местото каде што е регистрирана дејноста;
- 3) осигурениците вработени во странство - според живеалиштето што го имал осигуреникот пред заминувањето во странство;
- 4) индивидуалните земјоделци - според седиштето на органот надлежен за утврдување на данокот од приход од вршење на земјоделска дејност;

5) невработените лица кои примаат паричен надоместок -според седиштето на бирото за вработување каде што е пријавен осигуреникот;

6) лицата од членовите 14 и 15 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување - според седиштето на обврзникот за плаќање на придонес;

7) инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност корисници на паричен надоместок - според седиштето на работодавецот во општината на подрачната единица на Стручната служба на Фондот каде што е остварено правото;

8) осигурениците за кои подрачната единица го утврдува својството на осигуреник - според седиштето на подрачната единица на Стручната служба на Фондот која одлучувала за правото;

9) осигурениците кои користат право на надоместок на плата за работа со скратено работно време поради неа на потешко хендикепирано дете - според седиштето на центарот за социјална работа и

10) корисниците на права - според седиштето на подрачната единица, односно Централата на Стручната служба на Фондот каде што е остварено правото.

IV. ПРИЈАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ ЗА ВОДЕЊЕ НА МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА

Член 20

Обврзниците за пријавување на податоци од членот 7 на овој закон, до подрачната единица на Стручната служба на Фондот ги пријавуваат, согласно со членот 15 став 1 на овој закон, следниве податоци за:

- почеток и престанок на работењето и промените во текот на работењето на обврзникот за плаќање на придонес;

- почеток и престанок на осигурувањето и промените во текот на осигурувањето на осигурениците опфатени во задолжителното пензиско и инвалидско осигурување;

- стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основните на осигурување, за секој осигуреник кој во текот на изминатата календарска година бил во задолжително пензиско и инвалидско осигурување и промена на тие податоци;

- инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност и промена на тие податоци и

- парични надоместоци на инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност и промена на тие податоци.

Член 21

Обврзниците за пријавување на податоци и давателите на податоци се одговорни за точноста на доставените податоци.

Обврзниците за пријавување на податоци и давателите на податоци се должни на Фондот да ги доставуваат податоците, промените, односно исправките кои влијаат на податоците од членовите 8 и 13 на овој закон, во определен рок и форма.

При пријавувањето на податоците во електронски облик и утврдувањето на автентичноста на податоците и идентитетот на потписникот се применуваат одредбите од законот кој ги уредува и регулира електронското работење и употребата на податоците во електронски облик и електронски потпис.

V. ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА СТАЖОТ НА ОСИГУРУВАЊЕ, ПЛАТИТЕ, НАДОМЕСТОЦИТЕ НА ПЛАТА И ОСНОВИЦИТЕ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 22

Фондот е надлежен да ги утврдува точноста и потполноста на податоците, врз основа на увид во оригиналната документација кај обврзникот за плаќање на придонес и евиденцијата на Фондот, за месечните податоци на пресметан и уплатен придонес, за секој осигуреник, одделно.

Обврзниците за пријавување на податоци се должни на Фондот да му овозможат увид во сопствената евиденција заради проверка на точноста и потполноста на пријавените податоци.

Член 23

Податоците за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основните на осигурување кои се основа за утврдување на пензиската основа и правото на пензија ги утврдува Фондот, во согласност со прописите за пензиското и инвалидското осигурување.

Член 24

Ако Фондот при проверката на податоците, утврди дека податоците не се правилно пријавени, од обврзникот за пријавување на податоците, ќе бара исправка на податоците, во рок не подолг од 30 дена од денот на врачувањето на барањето.

Ако обврзникот за пријавување на податоците во рокот од ставот 1 на овој член не ги исправи податоците, Фондот по службена должност ќе утврди податоци согласно со прописите за пензиското и инвалидското осигурување.

Член 25

Фондот е должен на барање на осигуреникот, да му издаде уверение за податоците внесени во матичната евиденција.

Уверението од ставот 1 на овој член има карактер на јавна исправа.

Осигуреникот кој не е задоволен со податоците внесени во матичната евиденција, има право во рок од 15 дена од денот на доставувањето на уверението да бара Фондот да донесе решение за податоците утврдени во матичната евиденција.

Фондот е должен да го донесе решението од ставот 3 на овој член во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.

Против решението од ставот 4 на овој член осигуреникот има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање во втор степен по предметите од пензиското и инвалидското осигурување.

Против второстепеното решение од ставот 5 на овој член осигуреникот може да поведе управен спор.

Член 26

Податоците внесени во матичната евиденција, на начин утврден со овој закон, дополнително можат да се менуваат во следниве случаи:

1) ако надлежниот орган дополнително утврди промена на податоците;

2) ако податоците за својството на осигуреник, за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основните на осигурување кои служат за утврдување на пензиската основа се внесени врз основа на лажни исправи;

3) ако дополнително со проверка на податоците или на друг начин се утврди дека во матичната евиденција се внесени неисправни, неточни или нецелосни податоци и

4) во други случаи во кои според прописите можат да се употребат вонредни правни средства.

Промената на податоците од ставот 1 на овој член внесени во матичната евиденција се врши во постапка утврдена со овој закон.

VI. РОКОВИ ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ ЗА ВОДЕЊЕ НА МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА И НИВНА ОБРАБОТКА

Член 27

Пријава за податоците за водење на матичната евиденција од членот 20 на овој закон се доставуваат во следниве рокови:

1) за податоците за почеток, односно престанок на работењето и промените во текот на работењето на обврзникот за плаќање на придонес - во рок од осум работни дена од денот на почетокот, односно престанокот на работењето, односно од денот на настанатата промена во текот на работењето;

2) за податоците за почеток, односно престанок на осигурувањето, и промените во текот на осигурувањето - во рок од осум работни дена од денот на почетокот, односно престанокот на работниот однос или од денот на правосилноста на решението за утврдување својство на осигуреник;

3) за податоците за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основните на осигурување се преземаат од евиденцијата на Фондот за месечните податоци за пресметан и уплатен придонес без обврска за поднесување на тие податоци на годишно ниво - најдоцна до крајот на месец април во тековната година за изминатата календарска година;

4) за промена на податоците за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основните на осигурување - во рок од осум работни дена од денот кога е утврдена промената на податоците;

5) за податоците за дополнително утврден пензиски стаж, односно за зголемување на стажот на осигурување - во рок од осум работни дена од денот на правосилноста на решението, односно од денот на утврдување на фактичката состојба за работите на кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење;

6) за податоците за инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност и промената на тие податоци - во рок од осум работни дена од денот на правосилноста на решението со кое е утврдена инвалидноста, односно настанатата промена;

7) за податоците за паричните надоместоци на инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност - најдоцна до крајот на месец април во тековната година за изминатата календарска година и

8) за промена на податоците за паричните надоместоци на инвалидите на трудот со намалена, односно преостаната работна способност - во рок од осум работни дена од денот кога е утврдена промената на податоците.

Член 28

Фондот е должен да ги внесе податоците во матичната евиденција во следниве рокови:

1) податоците од членот 27 точки 1 и 2 на овој закон - веднаш, а најдоцна во рок од три работни дена од денот на пријавувањето на податоците;

2) податоците од членот 27 точки 3 и 7 на овој закон се внесуваат веднаш по утврдувањето на точноста и потполноста на податоците, а најдоцна до 30 јуни во тековната година, за податоците од изминатата календарска година;

3) податоците од членот 27 точка 6 на овој закон - во рок од осум работни дена од денот на правосилноста на решението и

4) податоците за промена на податоците од членот 27 точки 4, 5 и 8 на овој закон - во рок од осум работни дена од денот на пријавувањето на податоците.

VII. ЧУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЈАТА ОД МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА

Член 29

Документацијата што служи за воспоставување и водење на матичната евиденција се чува најмалку 30 години, сметано од денот на стекнување на правата утврдени врз основа на таа документација, но не помалку од десет години од престанокот на користењето на правата, односно од смртта на корисникот на правата.

Документацијата за лицата за кои се водат податоци во матичната евиденција, а кои не стекнале права од пензиското и инвалидското осигурување, се чуваат најмалку 40 години, сметано од последното внесување на податоците во матичната евиденција.

Член 30

Документацијата од матичната евиденција се чува на електронски медиуми заради обезбедување репродукција на податоците во оригинален формат.

Заверената фотокопија на податоците од ставот 1 на овој член има третман на јавна исправа и служи за докажување на фактите внесени во матичната евиденција.

Фотокопијата од оригиналната пријава ја заверува Фондот.

Член 31

По истекот на роковите од членот 29 на овој закон, уништувањето на документацијата од матичната евиденција го врши стручна комисија составена од пет члена што ја формира Фондот.

Претседател на комисијата од ставот 1 на овој член е претставник од Државниот архив на Република Македонија, а членовите се избираат од вработените во Фондот.

Комисијата од ставот 1 на овој член ги уништува и оригиналните пријави по нивното пренесување на магнетно-оптичките медиуми.

VIII. ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИТЕ ОД МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА

Член 32

Податоците внесени во матичната евиденција на Фондот се сметаат за службена тајна ако со овој закон поинаку не е определено.

За службена тајна од ставот 1 на овој член не се смета користењето на податоците согласно со членот 5 став 2 на овој закон.

Лицата вработени во Фондот кои при својата работа дознаваат за содржината на личните податоци за осигурениците и корисниците на правата, тие податоци се должни да ги чуваат како службена тајна.

Должноста за чување на службената тајна од ставот 3 на овој член трае и по престанокот на работниот однос.

При користењето на податоците од матичната евиденција на Фондот за статистички истражувања и статистички регистри ќе се обезбеди заштита на податоците во согласност со одредбите од Законот за државната статистика.

Член 33

Заштитата на податоците, Фондот ја обезбедува преку преземање мерки против неовластен пристап или неовластена обработка, како и мерки со кои се спречува уништувањето, губењето, промената, злоупотребата и неовластената употреба на податоците.

Техничките и организационите мерки за обезбедување на податоците од матичната евиденција, Фондот ги определува со општ акт.

IX. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 34

Со парична казна во износ од 25.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок работодавецот, ако:

1) не пријави податоци за почетокот и престанокот на работењето и промените во текот на работењето или тие податоци ги пријави по истекот на пропишаниот рок од членот 27 точка 1 на овој закон;

2) не пријави податоци за осигурување, одјава на осигурување и промените во текот на осигурувањето или ги пријави по истекот на пропишаниот рок од членот 27 точка 2 на овој закон;

3) не пријави податоци за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основните на осигурување или ги пријави по истекот на пропишаниот рок од членот 27 точка 3 на овој закон;

4) пријави неточни податоци за водење на матичната евиденција од членот 20 на овој закон и

5) во рокот од членот 24 на овој закон што го определил Фондот, не изврши исправка на податоците за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основици на осигурување.

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна во износ од 5.000 до 50.000 денари и одговорното лице кај правното лице за поднесување на пријави.

Член 35

Со парична казна во износ од 5.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице што врши дејност, индивидуалниот земјоделец, ако:

1) не пријави податоци за почетокот и престанокот на работењето и промените во текот на работењето или ги пријави по истекот на пропишаниот рок од членот 27 точка 1 на овој закон;

2) не пријави податоци за почетокот и престанокот на осигурување и промените во текот на осигурувањето или тие податоци ги пријави по истекот на пропишаниот рок од членот 27 точка 2 на овој закон и

3) не пријави податоци за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основиците на осигурување или тие податоци ги пријави по истекот на пропишаниот рок од членот 27 точка 3 на овој закон.

Член 36

Со парична казна во износ од 5.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок лицето кое постапува спротивно на одредбите од членот 32 став 3 на овој закон.

X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 37

За потребите на водењето на матичната евиденција и за обработката на податоците внесени во таа евиденција, личниот број на осигуреникот ќе се користи во случаите кога податоците во матичната евиденција се регистрирани само врз основа на тој број и ако не може да се определи единствен матичен број на граѓанинот.

Член 38

Подзаконските прописи чие донесување е утврдено со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на прописите од ставот 1 на овој член, ќе продолжат да се применуваат подзаконски прописи донесени врз основа на законот кој ќе престане да важи со денот на примената на овој закон.

Член 39

На државјаните на Република Македонија, кои биле пензиско и инвалидско осигурени кај странски носители на осигурување на државите со кои е склучен меѓународен договор за социјално осигурување, Фондот го внесува во матична евиденција тој период за признавање на правата од пензиското и инвалидското осигурување.

Член 40

За податоците за стажот на осигурување, платите, надоместоците на плата, односно основиците на осигурување остварени до 31 декември 2004 година ќе продолжи да се применува одредбата од членот 32 став 1 точки 3 и 4 од Законот за матична евиденција за осигурениците и за уживателите на права од пензиското и инвалидското осигурување.

Член 41

Со денот на примената на овој закон престанува да важи Законот за матична евиденција за осигурениците и за уживателите на права од пензиското и инвалидското осигурување ("Службен лист на СФРЈ" бр. 34/79, 68/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93).

Член 42

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јануари 2004 година, освен одредбата од членот 27 став 1 точка 3 на овој закон која ќе се применува од 1 јануари 2005 година.

L I G J I PËR EVIDENCËN AMË PËR TË SIGURARIT DHE SHFRYTËZUESIT E TË DREJTAVE NGA SIGURIMI PENSIONAL DHE INVALIDOR

1. DISPOZITAT THEMELORE

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet evidenca амë për të siguruarit dhe shfrytëzuesit e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor (në tekstin e mëtejshëm: evidenca амë), e cila përmban të dhëna të nevojshme për realizimin e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor.

Në evidencën амë mbahen të dhëna për të siguruarit, shfrytëzuesit e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor dhe të obliguarit për pagesën e kontributit për sigurim pensional dhe invalidor.

Në grumbullimin, përpunimin, shfrytëzimin, shkëmbimin dhe ruajtjen e të dhënave sipas këtij ligji, zbatohen dispozitat nga ligji, i cili e rregullon mbrojtjen e të dhënave personale, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Neni 2

Evidencën амë e themelon dhe e mban Fondi i Sigurimit Pensional dhe Invalidor i Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejshëm: Fondi).

Neni 3

Të dhënat që mbahen në evidencën амë, Fondi i merr nga të obliguarit për paraqitjen e të dhënave të përcaktuara me këtë ligj, të cilat njëkohësisht janë edhe obligues për pagesë të kontributit për sigurim pensional dhe invalidor (në tekstin e mëtejshëm: obligues për paraqitjen e të dhënave).

Të dhënat të cilat mbahen në evidencën амë, Fondi, pa pagesë të kompensimit i merr edhe nga shërbimet ose organet tjera, të cilat vendosin, mbajnë dhe shfrytëzojnë përmblendhje të dhënash për realizimin e detyrave të tyre të dhënave.

Neni 4

Evidenca амë mbahet sipas parimeve metodologjike unike.

Në evidencën амë përfshihen të dhënat sipas standardeve unike nacionale.

Futja e të dhënave në evidencën амë bëhet sipas kodeksit unik të shifrave.

Të dhënat regjistrohen, përkatësisht inkorporohen në bazë të evidencave të përcaktuara me ligj që i mbajnë obliguesit për paraqitjen e të dhënave dhe ofruesit e të dhënave.

Neni 5

Të dhënat nga evidenca амë shfrytëzohen për realizimin e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor.

Të dhënat nga evidenca амë shfrytëzohen edhe për nevojat e sigurimit të obliguar pensional kapital-financiar.

Të dhënat nga paragrafi 1 i këtij neni mund të shfrytëzohen edhe për kërkime statistikore, mbajtje në regjistrat statistikor të Entit Shtetëror të Statistikës dhe këmbimin e të dhënave me institucione, me të cilat Fondi ka lidhur marrëveshje.

II. TË DHËNAT QË INKORPOROHEN NË EVIDENCËN AMË

Neni 6

Në evidencën амë futen të dhëna për:

1) personat e siguruar sipas Ligjit për Sigurim Pensional dhe Invalidor, (në tekstin e mëtejshëm: të siguruar);

2) personat që kanë realizuar të drejtë nga sigurimi pensional dhe invalidor në Republikën e Maqedonisë sipas dispozitave të sigurimit pensional dhe invalidor (në tekstin e mëtejshëm: shfrytëzuesit e të drejtave), dhe

3) të obliguarit për pagesën e kontributit për sigurim pensional dhe invalidor (në tekstin e mëtejshëm: të obliguarit për pagesë kontributi).

Neni 7

Të dhënat në evidencën амë regjistrohën në pajtim me nenin 15 paragrafin 1 të këtij ligji, të paraqitura dhe të dërguara nga:

- 1) punëdhënësit - për punëtorët e punësuar tek ata;
- 2) personat fizik që kryejnë veprimtari - vetë për vete dhe për të punësuarit tek ata;
- 3) bujqit individual - vetë për vete;
- 4) Enti për Punësim i Republikës së Maqedonisë - për personat e papunë, të cilët marrin kompensim në para ose janë në aftësim profesional, rikualifikim ose kualifikim plotësues;
- 5) Të obliguarit për pagesë kontributi për sigurim pensional dhe invalidor - për personat nga neni 11 paragrafi 1, pikat 11 dhe 12, nenet 14 dhe 15 nga Ligji për Sigurim Pensional dhe Invalidor;
- 6) Fondi - për invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht aftësi të mbetur punuese, dhe
- 7) Qendra e Punëve Sociale - për të siguruarit, të cilët shfrytëzojnë kompensim rroge, për shkak të kujdesit ndaj fëmijëve me hendikepe më të rënda.

Neni 8

Në evidencën амë regjistrohën këto të dhëna për të siguruarit:

- 1) emri dhe mbiemri;
- 2) numri амë i qytetarit (NUAQ);
- 3) gjinia;
- 4) data e lindjes;
- 5) vendqëndrimi dhe adresa (shteti, komuna, vendbanimi, rruga dhe numri i shtëpisë);
- 6) shtetësia;
- 7) te sa punëdhënëс është i punësuar;
- 8) koha e punës;
- 9) shifra dhe përshkrimi i profesionit;
- 10) shkalla dhe lloji i arsimimit (pa parsimim, shkollë fillore, shkollë të mesme, të lartë, fakultet, magjistër dhe doktorë shkencash);
- 11) shkalla e përgatitjes profesionale (PK, GJK, KU, KL, AMP për profesione);
- 12) përgatitje profesionale për kryerjen e punëve të caktuara;
- 13) baza e sigurimit;
- 14) a është i siguruar i dëmtim trupor prej së paku 70%, invalid lufte, person i verbër, person i sëmurë nga distrofia dhe nga sëmundje të ngjashme muskulore dhe neuromuskulore, paraplegjia, paraliza cerebrale dhe fëmijërore, multipleks skleroza, gjegjësisht invalid civil i luftës prej grupit I deri VI, person i persekutuar dhe i burgosur për idetë e vetëqenësisë të popullit maqedonas dhe shtetësisë së tij;
- 15) data e paraqitjes në sigurim;
- 16) data e pushimit të sigurimit;
- 17) data e fillimit të sigurimit të parë;
- 18) të dhëna për ndryshime gjatë sigurimit;
- 19) të dhëna për vendin e punës, në të cilin përvoja e sigurimit llogaritet me kohëzgjatje të shtuar dhe për shkallën e rritjes së përvojës;
- 20) të dhënat për stazhin pensional, sipas llojeve;
- 21) të dhëna për numrin e orëve të kaluara në punë, për numrin e orëve në rast të pengesës së përkohshme për punë, për shkak të sëmundjes, për rrogat, kompensimet në rrogë gjegjësisht bazat e sigurimit, të cilat i siguruarit i ka realizuar dhe për të cilat është paguar kontributi për sigurim pensional dhe invalidor, e të cilët merren për përcaktimin e bazës pensionale;
- 22) numri unik tatimor i të obliguarit;
- 23) numri i subjektit afarist - obligues;
- 24) shifra dhe emërtimi i veprimtarisë i subjektit afarist - obligues;
- 25) numri regjistruar i obliguesit për pagesën e kontributit për sigurim pensional dhe invalidor;
- 26) të dhëna për invalidët e punës me aftësi të zvogëluar, përkatësisht aftësi të mbetur punuese, dhe
- 27) të dhëna për kompensimet në para për invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, përkatësisht aftësi të mbetur pune.

Në evidencën амë futen edhe të dhëna tjera për të siguruarit, të përcaktuara me ligj.

Neni 9

Për invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur, përveç të dhënave nga neni 8 i këtij ligji, në evidencën амë regjistrohën edhe të dhënat vijuese:

- 1) lloji i së drejtës në bazë të aftësisë të zvogëluar të punës, gjegjësisht të mbetur;
- 2) data e fitimit dhe data e shuarjes të së drejtës;
- 3) data e krijimit të invaliditetit;
- 4) lloji, shkaku për invaliditet dhe diagnoza e sëmundjes;
- 5) lloji i kompensimit në para;
- 6) baza për përcaktimin e kompensimit në para;
- 7) shuma e kompensimit në para, dhe
- 8) data e fitimit të së drejtës të kompensimit në para dhe data e shuarjes të së drejtës të kompensimit në para.

Neni 10

Për shfrytëzuesit e kompensimit në para për dëmtim trupor, përveç të dhënave nga neni 8 i këtij ligji, në evidencën амë regjistrohën edhe të dhënat vijuese:

- 1) lloji, shkaku, përqindja e dëmtimit trupor dhe diagnoza e sëmundjes;
- 2) shuma e kompensimit në para për dëmtimin trupor;
- 3) data e fitimit të së drejtës për kompensim në para dhe data e shuarjes të së drejtës për dëmtim trupor, dhe
- 4) data prej kur rrjedh pagesa e kompensimit në para për dëmtimin trupor.

Neni 11

Për shfrytëzuesit e pensionit invalidor dhe të pleqërisë, përveç të dhënave nga neni 8 i këtij ligji, në evidencën амë futen edhe të dhënat vijuese për:

- 1) llojin e pensionit, bazën juridike që ka shërbyer për përcaktimin e pensionit, datën e fitimit të së drejtës për pension, datën prej kur rrjedh pagesa e pensionit, datën e ndalimit dhe rifillimit të pagesës dhe datën e shuarjes të së drejtës për pension;
- 2) llojin, shkakun, kategorinë e invaliditetit dhe diagnozën e sëmundjes, dhe
- 3) bazën pensionale, vitin që i ka paraprirë vitit të realizimit të së drejtës, si vit në të cilin është bërë valorizimi i rrogave nga vitet e mëparshme dhe shumën e pensionit.

Neni 12

Për shfrytëzuesit e pensionit familjar, përveç të dhënave nga neni 11, paragrafi 1, pika 1 e këtij ligji, në evidencën амë regjistrohën edhe të dhënat vijuese:

- 1) mbiemri dhe emri i shfrytëzuesit të pensionit familjar;
- 2) numri амë i qytetarit të shfrytëzuesit të pensionit familjar (NUAQ);
- 3) gjinia e shfrytëzuesit të pensionit familjar;
- 4) data e lindjes të shfrytëzuesit të pensionit familjar;
- 5) afërsia me të siguruarin e vdekur, gjegjësisht shfrytëzues i pensionit nga i cili nxirret e drejta e pensionit familjar;
- 6) data e fitimit të së drejtës për pension familjar, data prej kur rrjedh pagesa e pensionit, data e shuarjes dhe e rifillimit të pagesës së pensionit dhe data e shuarjes të së drejtës për pension, dhe
- 7) shuma e pensionit familjar.

Neni 13

Për të obliguarit për pagesën e kontributit, në evidencën амë përfshihen të dhënat vijuese:

- 1) emërtimi i të obliguarit;
 - 2) adresa dhe selia e të obliguarit;
 - 3) shifra dhe emërtimi i veprimtarisë;
 - 4) numri unik tatimor i të obliguarit;
 - 5) numri i subjektit afarist;
 - 6) numri regjistruar i të obliguarit;
 - 7) data e fillimit të punës;
 - 8) data e ndërprerjes së punës, dhe
 - 9) ndryshimet gjatë punës.
- Për subjektet afariste, të cilat në përbërjen e tyre kanë njësi afariste, në evidencën амë evidentohen edhe të dhënat për njësitë afariste, edhe atë:
- emërtimi i njësisë afariste;
 - numri rendor i njësisë afariste;
 - selia e njësisë afariste (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri i shtëpisë);
 - shifra dhe emërtimi i veprimtarisë.

Neni 14

Të obliguarve për pagesën e kontributit nga neni 6, paragrafi 1, pika 3 e këtij ligji, Fondi, për nevojat e evidencës amë u përcakton numër regjistruar.

III. THEMELIMI DHE MBAJTJA E EVIDENCËS AMË

Neni 15

Evidenca amë mbahet në atë mënyrë që të dhënat e përcaktuara me këtë ligj dërgohen me rrugë elektronike, në formë të caktuar elektronike, ndërsa me përjashtim në bazë të formularëve të përcaktuar të fletëparaqitjeve dhe inkorporohen në mjetet për përpunim automatik të të dhënave të fondit.

Evidenca amë për të siguruarit themelohet dhe mbahet me futjen e të dhënave për të siguruarit, të parashikuara në nenin 8 të këtij ligji, të cilat i paraqesin të obliguarit për paraqitjen e të dhënave.

Evidenca amë për shfrytëzuesit e të drejtave themelohet dhe mbahet në bazë të të dhënave nga evidenca amë e të siguruarve dhe vendimeve të marrura për të drejtat e pranuar nga sigurimi pensional dhe invalidor.

Evidenca amë për të obliguarit për pagesë kontributi themelohet dhe mbahet me futjen e të dhënave për fillimin, pushimin e punës dhe ndryshimet gjatë punës të të obliguarit për pagesë kontributi, të cilat merren nga të obliguarit për paraqitjen e të dhënave ose nga ofruesit e të dhënave.

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale pas mendimit të marrur paraprak të Fondit dhe Entit Shtetëror të Statistikës, do të përcaktojë Udhëzimin për parimet metodologjike unike për mbajtjen e evidencës amë dhe Rregulloren për formularët e fletëparaqitjeve për evidencën amë.

Fondi miraton kodeks unik të shifrave për futjen e të dhënave në evidencën amë, pas mendimit të marrur paraprak nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale dhe Enti Shtetëror i Statistikës.

Neni 16

Fletëparaqitja e sigurimit i përmban të dhënat nga neni 8 paragrafi 1, pikat nga 1 deri 17 dhe pikat 21 dhe 22 të këtij ligji.

Të dhënat nga neni 8 paragrafi 1, pika 14 e këtij ligji, në fletëparaqitjen e sigurimit inkorporohen në bazë të Vendimit të plotëfuqishëm, të marrur nga organi kompetent, me të cilin këto të dhëna janë verifikuar.

Neni 17

Të dhënat për stazhin pensional të të siguruarit, të kryer deri në ditën e dorëzimit të fletëparaqitjes për sigurim futen në evidencën amë në bazë të vendimeve të plotëfuqishme, të marrura në pajtim me Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative dhe Ligjit për Sigurim Pensional dhe Invalidor, me të cilët është vërtetuar stazhi pensional.

Neni 18

Fletëparaqitja për fillimin dhe ndërprerjen e punës dhe ndryshimet gjatë punës të të obliguarit për pagesë kontributi i përmban të dhënat nga neni 13 i këtij ligji.

Neni 19

Për mbajtjen e evidencës amë kompetente janë njësitë rajonale në komunat e Shërbimit profesional të Fondit, edhe atë për:

1) të siguruarit e punësuar te punëdhënësi - sipas selisë së punëdhënësit, gjegjësisht selisë së njësisë afariste;

2) të siguruarit - persona fizik si edhe për të punësuarit tek ata - sipas vendit ku është e regjistruar veprimtaria;

3) të siguruarit të punësuar në vend të huaj - sipas vendbanimit që e ka pasur i siguruari para se të shkojë në vend të huaj;

4) bujqit individual - sipas selisë së organit, kompetent për verifikimin e tatimit nga të hyrat, nga kryerja e veprimtarisë bujqësore;

5) personat e papunë të cilët marrin kompensim në para - sipas selisë së Byrosë për Punësim, ku është paraqitur i siguruari;

6) personat nga nenet 14 dhe 15 nga Ligji për Sigurim Pensional dhe Invalidor - sipas selisë së të obliguarit për pagesë kontributi;

7) invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur - shfrytëzues të kompensimit në para - sipas selisë së punëdhënësit në komunën e njësisë rajonale të Shërbimit profesional të Fondit, ku është realizuar e drejta;

8) të siguruarit, për të cilët njësitë rajonale e verifikon cilësinë e të siguruarit - sipas selisë së njësisë rajonale të Shërbimit profesional të Fondit, i cili vendos për të drejtën;

9) të siguruarit, të cilët shfrytëzojnë të drejtë kompensimi në pagë për punë me orar të shkurtuar pune, për shkak të kujdesjes ndaj fëmijëve më rëndë të hendikepuar, sipas selisë së Qendrës për Punë Sociale, dhe

10) shfrytëzuesit e të drejtave - sipas selisë së njësisë rajonale, gjegjësisht Qendrës së Shërbimit profesional të Fondit, ku është realizuar e drejta.

IV. PARAQITJA E TË DHËNAVE PËR MBAJTJEN E EVIDENCËS AMË

Neni 20

Të obliguarit për paraqitjen e të dhënave nga neni 7 i këtij ligji, në njësinë rajonale të Shërbimit profesional të Fondit, në pajtim me nenin 15 paragrafi 1 i këtij ligji, i paraqesin këto të dhëna për:

- fillimin dhe ndërprerjen e punës dhe ndryshimet gjatë punës të të obliguarit për pagesë kontributi;

- fillimin dhe ndërprerjen e sigurimit dhe ndryshimet gjatë sigurimit të të siguruarve, të përfshirë në sigurimin e detyruar pensional dhe invalidor;

- stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet në pagë, gjegjësisht bazat e sigurimit, për çdo të siguruar, i cili gjatë vitit të kaluar kalendarik ka qenë në sigurim të detyruar pensional dhe invalidor dhe ndryshimin e këtyre të dhënave;

- invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur dhe ndryshimin e atyre të dhënave, dhe

- kompensimet në para për invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur dhe ndryshimin e atyre të dhënave.

Neni 21

Të obliguarit për paraqitjen e të dhënave dhe ofruesit e të dhënave janë përgjegjës për saktësinë e të dhënave të dorëzuara.

Të obliguarit për paraqitjen e të dhënave dhe ofruesit e të dhënave janë të obliguar që Fondit t'ia dorëzojnë të dhënat, ndryshimet, përkatësisht korrigjimet që ndikojnë në të dhënat e neneve 8 dhe 13 të këtij ligji, në afat dhe formë të caktuar.

Gjatë paraqitjes të të dhënave në formë elektronike dhe verifikimit të autenticitetit të të dhënave dhe identitetit të nënshkruesit zbatohen dispozitat e ligjit, i cili e rregullon punën elektronike dhe përdorimin e të dhënave në formë elektronike dhe nënshkrim elektronik.

V. PROCEDURA PËR VERIFIKIMIN E STAZHIT TË SIGURIMIT, PAGAVE, KOMPENSIMEVE NË PAGË DHE BAZAVE TË SIGURIMIT

Neni 22

Fondi është kompetent që të verifikojë saktësinë dhe plotësinë e të dhënave, në bazë të shikimit të dokumentacionit origjinal të i obliguari për pagesë kontributi dhe evidencën e Fondit, për të dhënat mujore të kontributit të përlogarit dhe të paguar, për çdo të siguruar, veç e veç.

Të obliguarit për paraqitjen e të dhënave janë të detyruar t'i mundësojnë Fondit shikim në evidencën e tyre, për shkak të verifikimit të saktësisë dhe plotësisë të të dhënave të paraqitura.

Neni 23

Të dhënat për stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet në pagë, gjegjësisht bazat e sigurimit, që janë bazë për verifikimin e bazës pensionale dhe të drejtës për pension, i verifikon Fondi në pajtim me rregullat për sigurim pensional dhe invalidor.

Neni 24

Nëse Fondi gjatë kontrollimit të të dhënave, konstaton se të dhënat nuk janë paraqitur drejt, nga i obliguari për paraqitjen e të dhënave, do të kërkojë korigjimin e të dhënave, në afat jo më të gjatë se 30 ditë, nga dita e dorëzimit të kërkesës.

Nëse i obliguari për paraqitjen e të dhënave në afatin nga paragrafi 1 të këtij neni nuk i korigjon të dhënat, Fondi, sipas detyrës zyrtare do të verifikojë të dhëna në pajtim me rregullat për sigurim pensional dhe invalidor.

Neni 25

Fondi është i detyruar që me kërkesë të të siguruarit, t'i lëshojë vërtetimi për të dhënat e inkorporuara në evidencën amë.

Vërtetimi nga paragrafi 1 i këtij neni ka karakterin e dokumentit publik.

I siguruari i cili nuk është i kënaqur me të dhënat e futura në evidencën amë, ka të drejtë që në afat prej 15 ditësh nga dita e lëshimit të vërtetimit të kërkojë që Fondi të marrë Vendim për të dhënat e verifikuara në evidencën amë.

Fondi është i obliguar të marrë Vendim nga paragrafi 3 i këtij neni në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.

Kundër Vendimit nga paragrafi 4 i këtij neni, i siguruari, në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së Vendimit, ka të drejtë ankese në Komisionin e Qeverisë të Republikës së Maqedonisë për vendosje në shkallë të dytë për lëndët e sigurimit pensional dhe invalidor.

Kundër Vendimit të shkallës së dytë nga paragrafi 5 i këtij neni, i siguruari mund të ngrejë kontest administrativ.

Neni 26

Të dhënat e përfshira në evidencën amë, në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj, në mënyrë plotësuese mund të ndryshohen në rastet vijuese:

1) nëse organi kompetent, në mënyrë plotësuese, konstaton ndryshim të të dhënave;

2) nëse të dhënat për cilësinë e të siguruarit, për stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet në pagë, gjegjësisht bazat e sigurimit të cilat shërbejnë për përcaktimin e bazës pensionale janë futur në bazë të dokumenteve të rrejshme;

3) nëse në mënyrë plotësuese, me kontrollim të të dhënave, ose në mënyrë tjetër konstatohet se në evidencën amë janë futur të dhëna të parregullta, të pasakta ose jo të plota, dhe

4) në raste tjera, në të cilat, sipas rregullave mund të përdoren mjete të jashtëzakonshme juridike.

Ndryshimi i të dhënave nga paragrafi 1 i këtij neni, të futura në evidencën amë bëhet me procedurën e përcaktuar me këtë ligj.

VI. AFATET PËR PARAQITJEN E TË DHËNAVE PËR MBAJTJEN E EVIDENCËS AMË DHE PËRPUNIMIN E TYRE

Neni 27

Fletëparaqitja për të dhënat për mbajtjen e evidencës amë nga neni 20 i këtij ligji dorëzohen në afatet vijuese:

1) për të dhënat për fillimin, përkatësisht pushimin e punës dhe ndryshimet gjatë punës të të obliguarit për pagesën e kontributit - në afat prej tetë ditë pune nga dita e fillimit, përkatësisht pushimit të punës, gjegjësisht nga dita e krijimit të ndryshimit gjatë punës;

2) për të dhënat për fillimin, përkatësisht pushimin e sigurimit dhe ndryshimet gjatë sigurimit - në afat prej tetë ditë pune nga dita e fillimit, gjegjësisht e pushimit të marrëdhënies së punës ose nga dita e plotfuqishmërisë të Vendimit për konstatimin e cilësisë të të siguruarit;

3) për të dhënat për stazhin e sigurimit, pagave, kompensimeve në pagë, gjegjësisht bazat e sigurimit merren nga evidenca e Fondit për të dhënat mujore për kontribut të përlllogaritur dhe të paguar, pa obligim për dorëzim të atyre të dhënave në nivel vjetor - më së voni deri në fund të muajit prill në vitin në vijim, për vitin e kaluar kalendarik;

4) për ndryshimin e të dhënave për stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet në pagë, gjegjësisht bazat e sigurimit - në afat prej tetë ditë pune, nga dita kur është konstatuar ndryshimi i të dhënave;

5) për të dhënat për stazhin pensional, të përcaktuar në mënyrë plotësuese, përkatësisht për rritjen e stazhit të sigurimit - në afat prej tetë ditë pune nga dita e plotëfuqishmërisë të Vendimit, gjegjësisht nga dita e konstatimit të gjendjes faktike për punët, për të cilat stazhi i sigurimit llogaritet me kohëzgjatje të shtuar;

6) për të dhënat për invalidët e punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur dhe ndryshimi i atyre të dhënave - në afat prej tetë ditë pune nga dita e plotëfuqishmërisë të Vendimit, me të cilin është konstatuar invaliditeti, gjegjësisht ndryshimi i ndodhur;

7) për të dhënat për kompensimet në para të invalidëve të punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur - më së voni deri në fund të muajit prill të vitit në vijim për vitin e kaluar kalendarik, dhe

8) për ndryshimin e të dhënave për kompensime në para të invalidëve të punës me aftësi të zvogëluar pune, gjegjësisht të mbetur, në afat prej tetë ditë pune, nga dita kur është konstatuar ndryshimi i të dhënave.

Neni 28

Fondi është i detyruar t'i futë të dhënat në evidencën amë në afatet vijuese:

1) të dhënat nga neni 27 pikat 1 dhe 2 të këtij ligji - menjëherë, e më së voni në afat prej tre ditë pune nga dita e paraqitjes të të dhënave;

2) të dhënat nga neni 27 pikat 3 dhe 7 të këtij ligji futen menjëherë pas verifikimit të saktësisë dhe plotësisë të të dhënave, e më së voni deri më 30 qershor të vitit në vijim, për të dhënat nga viti i kaluar kalendarik;

3) të dhënat nga neni 27 pika 6 e këtij ligji - në afat prej tetë ditë pune nga dita e plotëfuqishmërisë së Vendimit;

4) të dhënat për ndryshimin e të dhënave nga neni 27 pikat 4, 5 dhe 8 të këtij ligji - në afat prej tetë ditë pune nga dita e paraqitjes të të dhënave.

VII. RUAJTJA E DOKUMENTACIONIT TË EVIDENCËS AMË

Neni 29

Dokumentacioni që shërben për vënien dhe mbajtjen e evidencës amë ruhet së paku 30 vjet, llogaritur nga dita e fitimit të të drejtave t[p]rcaktuara në bazë të atij dokumentacioni, por jo më pak se 10 vjet nga pushimi i shfrytëzimit të të drejtave, gjegjësisht nga vdekja e shfrytëzuesit të të drejtave.

Dokumentacioni për personat për të cilat mbahen të dhëna në evidencën amë dhe të cilët nuk kanë fituar të drejta nga siguri pensional dhe invalidor, ruhet së paku 40 vjet, llogaritur nga futja e fundit e të dhënave në evidencën amë.

Neni 30

Dokumentacioni nga evidenca amë ruhet në media elektronike, për shkak të sigurimit të riprodhimit të të dhënave në format origjinal.

Fotokopja e v[er]retuar e të dhënave nga paragrafi 1 të këtij neni ka trajtim të dokumentit publik dhe shërben për argumentimin e fakteve të futura në evidencën amë.

Fotokopjen e flet[paraqitjes origjinale e vërteton Fondi.

Neni 31

Pas skadimit të afateve nga neni 29 i këtij ligji, asgjësimin e dokumentacionit nga evidenca amë e kryen komisioni profesional, të cilin e formon Fondi.

Kryetar i komisionit nga paragrafi 1 i këtij neni është përfaqësues i Arkivit Shtetëror t[ë] Republikës së Maqedonisë, ndërsa anëtarët zgjedhen nga të punësuarit në Fond.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni i asgjëson edhe fletëparaqitjet origjinale pas bartjes së tyre në mediat manjetike - optike.

VIII. MBROJTJA E TË DHËNAVE TË EVIDENCËS AMË

Neni 32

Të dhënat e futura në evidencën amë të Fondit konsiderohen sekret zyrtar, nëse me këtë ligj nuk është caktuar ndryshe.

Sekret zyrtar nga paragrafi 1 i këtij neni nuk konsiderohet shfrytëzimi i të dhënave në pajtim me nenin 5 paragrafi 2 i këtij ligji.

Personat e punësuar në Fond, të cilët gjatë punës së tyre kuptojnë për përmbajtjen e të dhënave personale për të siguruarit dhe shfrytëzuesit e të drejtave, ato të dhëna janë të detyruar t'i ruajnë si sekret zyrtar.

Detyrimi për ruajtjen e sekretit zyrtar nga paragrafi 3 i këtij neni, vazhdon edhe pas pushimit të marrëdhënies së punës.

Gjatë shfrytëzimit të të dhënave nga evidenca амë e Fondit për kërkime statistikore dhe regjistrat statistikore, do të sigurohet mbrojtje e të dhënave në pajtim me dispozitat e Ligjit për statistikën shtetërore.

Neni 33

Mbrojtjen e të dhënave, Fondi e siguron p[er]mas marrjes së masave kundër qasjes së paautorizuar ose përpunimit të paautorizuar si dhe masave me të cilat ndalohet asgjësimi, humbja, ndryshimi, keqpërdorimi dhe përdorimi i paautorizuar i të dhënave.

Masat teknike dhe organizative për ruajtjen e të dhënave nga evidenca амë, Fondi i përcakton me akt të përgjithshëm.

IX. DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 34

Me dënim në para në shumë prej 25.000,00 deri 250.000,00 denarë do të ndëshkohet për kund[rvajtje] punëdhënësi, nëse:

1) nuk paraqet të dhëna për fillimin dhe pushimin e punës, dhe ndryshimet gjatë pun[s], ose ato të dhëna i paraqet pas skadimit të afatit të caktuar në nenin 27 pika 1 e këtij ligji;

2) nuk paraqet të dhëna për sigurim,]regjistrimin e sigurimit dhe p[er] ndryshimet gjatë sigurimit ose i paraqet pas skadimit të afatit të përcaktuar në nenin 27 pika 2 e këtij ligji;

3) nuk paraqet të dhëna për stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet në pag[, gjegjësisht bazat e sigurimit ose i paraqet pas skadimit të afatit të përcaktuar në nenin 27 pika 3 e këtij ligji;

4) paraqet të dhëna të pasakta për mbajtjen e evidencës амë nga neni 20 i këtij ligji, dhe

5) në afatin nga neni 24 të këtij ligji që e ka përcaktuar Fondi, nuk bën korrigjimin e të dhënave për stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet n[] pag[, p[er]kat[]sisht bazat e sigurimit.

Për kund[rvajtje] nga paragrafi 1 i këtij neni do të ndëshkohet me d[]nim n[] para, në shumë prej 5.000,00 deri 50.000,00 denarë edhe personi përgjegjës te personi juridik, për dorëzimin e flet[paraqitjeve].

Neni 35

Me dënim në para, në shumë prej 5.000,00 deri 50.000,00 denarë do të ndëshkohet për kund[rvajtje] personi fizik që kryen veprimtari e bujkut individual, nëse:

1) nuk paraqet të dhëna për fillimin dhe pushimin e pun[s] dhe p[er] ndryshimet gjatë pun[s], ose i paraqet pas skadimit të afatit të përcaktuar në nenin 27 pika 1 e këtij ligji;

2) nuk paraqet të dhëna për fillimin dhe pushimin e sigurimit dhe ndryshimet gjatë sigurimit ose ato të dhëna i paraqet pas skadimit të afatit të përcaktuar në nenin 27 pika 2 e këtij ligji, dhe

3) nuk paraqet të dhëna për stazhin e sigurimit, pagat, kompensimet në pag[, gjegjësisht bazat e sigurimit ose ato të dhëna i paraqet pas skadimit të afatit të përcaktuar në nenin 27 pika 3 e këtij ligji.

Neni 36

Me dënim në para, në shumë prej 5.000,00 deri 50.000,00 denarë, do të ndëshkohet për kund[rvajtje] personi i cili vepron në kundërshtim me dispozitat nga neni 32 paragrafi 3 i këtij ligji.

X. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 37

Për nevojat e mbajtjes së evidencës амë dhe për përpunimin e të dhënave të futura në atë evidencë, numri personal i të siguruarit do të shfrytëzohet në rastet kur të dhënat në evidencën амë janë të regjistruara vetëm në bazë të atij numri dhe nëse nuk mund të përcaktohet numri амë i qytetarit.

Neni 38

Dispozitat nënligjore, miratimi i të cilave është i përcaktuar me këtë ligj, do të miratohen në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi e këtij ligji.

Deri në miratimin e akteve nga paragrafi 1 i këtij neni, do të vazhdojnë të zbatohen aktet ekzistuese nënligjore të miratuara në bazë të ligjit, i cili do të pushojë të vlejë në ditën e zbatimit të këtij ligji.

Neni 39

Shtetasve të Republikës së Maqedonisë, të cilët kanë qenë të siguruar pensional dhe invalidor të bartësit e huaj të sigurimit të shteteve, me të cil[t] është lidhur marrëveshje ndërkombëtare për sigurim social, Fondi e fut në evidencën амë atë periudhë për pranimin e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor.

Neni 40

Për të dhënat e stazhit të sigurimit, rrogat, kompensimet e rrogave, përkatësisht bazat e sigurimit të realizuara deri më 31.12 2004, do të vazhdojë të zbatohet dispozita nga neni 32 paragrafi 1 pika 3 dhe 4 e Ligjit për evidencën амë të të siguruarit dhe për shfrytëzuesit e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor.

Neni 41

Me ditën e zbatimit të këtij ligji pushon të vlej[] Ligji për evidencën амë për të siguruarit dhe shfrytëzuesit e të drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor ("Gazeta Zyrtare e RSFJ-së"), numër 34/79, 68/88 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 12/93).

Neni 42

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet prej 1 janar 2004, përveç dispozitës nga neni 27, paragrafi 1 pika 3 e këtij ligji, që do të zbatohet prej dat[s] 1 janar 2005.

277.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕВИДЕНЦИИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ТРУДОТ

Се прогласува Законот за евиденциите во областа на трудот,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 март 2004 година.

Бр. 07-1141/1
12 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ЕВИДЕНЦИИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ТРУДОТ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува воспоставувањето на евиденциите во областа на трудот и начинот на нивното водење.

Во областа на трудот се воспоставуваат евиденции што содржат податоци од интерес за Република Македонија, и тоа:

1. Евиденција на работодавците;
2. Евиденција за вработените работници;

3. Евиденција за потребата од работници;
4. Евиденција на невработените лица;
5. Евиденција за плати;
6. Евиденција за повредите при работа;
7. Евиденција за штрајкови;
8. Евиденција за државјаните на Република Македонија на работа во странство;
9. Евиденција за понудата на странски работодавци за вработување на државјани од Република Македонија во странство;
10. Евиденција за странски државјани и лица без државјанство вработени во Република Македонија;
11. Евиденција за осигурениците и за осигурените лица од здравственото осигурување;
12. Евиденција на членовите на семејството на државјани на Република Македонија на работа во странство - корисници на здравствена заштита и
13. Евиденција за корисниците на права од инвалидското осигурување.

Евиденција која содржи податоци од интерес за Република Македонија е и матичната евиденција за осигурениците и корисниците на права од пензиското и инвалидското осигурување која се уредува со закон.

Член 2

Евиденцијата за вработените работници, евиденцијата за потребите од работници, евиденцијата за платите, евиденцијата за повредите при работа и евиденцијата за корисниците на права од инвалидското осигурување, ја водат работодавците.

Евиденцијата на работодавците, евиденцијата за невработените лица, евиденцијата за потребите од работници, евиденцијата за државјаните на Република Македонија на работа во странство, евиденција на понудите на странски работодавци за вработување на државјани од Република Македонија во странство, евиденција за странски државјани и лица без државјанство вработени во Република Македонија, ја води Заводот за вработување на Република Македонија (во натамошниот текст: Завод).

Евиденцијата за осигурениците и за осигурените лица од здравствено осигурување, ја води Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Евиденцијата за штрајковите на работниците ја води работодавецот и асоцијацијата на мнозинскиот синдикат.

Евиденцијата за осигурениците и корисниците на права од пензиското и инвалидското осигурување, ја води Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, на начин утврден со закон.

Кои од евиденциите од ставот 1 на овој член ќе се водат, во областа на одбраната и внатрешните работи и условите и начинот на користење на податоците од овие евиденции, пропишува надлежниот министер.

Член 3

Заради обезбедување на единствен начин на водењето на евиденциите воспоставени со овој закон, се применуваат единствени методолошки принципи и статистички стандарди.

Член 4

Податоците содржани во евиденциите утврдени со овој закон, можат да се користат за статистички истражувања и за други службени потреби.

Податоците содржани во евиденциите утврдени со овој закон можат да ги користат и поединци на кои се однесуваат тие податоци, заради остварување на своите права.

Податоците содржани во евиденциите утврдени со овој закон, можат да бидат предмет на размена меѓу институциите и државните органи за извршување на нивните со закон утврдени надлежности.

Меѓусебните односи и размената на податоците од ставот 3 на овој член, се уредуваат со договор.

Член 5

Податоците и промената на податоците во евиденциите утврдени со овој закон, задолжително се внесуваат во пропишани рокови.

II. ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИИ ВО ОБЛАСТА НА ТРУДОТ

1. Евиденција на работодавците

Член 6

Евиденцијата на работодавците ги содржи следниве податоци:

- назив на работодавецот;
- назив и даночен број на работодавецот (ако е основач физичко лице);
- седиште и адреса (општина, населено место, улица и број);
- единствен матичен број на работодавецот;
- број на деловниот субјект;
- шифра и назив на претежната дејност;
- вид на сопственост;
- број на вработени и
- датум на отпочнување и престанок на вршење на дејноста.

Покрај податоците од ставот 1 на овој член, работодавец кој има деловни единици во состав, ги води и следниве податоци за секоја деловна единица:

- назив на деловната единица;
- реден број на деловните единици;
- седиште на деловната единица (општина, населено место, улица и број) и
- шифра и назив на претежната дејност.

2. Евиденција за вработените работници

Член 7

Во евиденцијата за вработените работници се водат податоци за секој работник кој е во работен однос.

Член 8

Евиденцијата за вработените работници ги содржи следниве податоци:

- 1) име, презиме и татково име на работникот;
- 2) единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ);
- 3) ден, месец и година на раѓање;
- 4) место на раѓање (општина, населено место и држава);
- 5) пол (машки-женски);
- 6) живеалиште и адреса (општина, населено место, улица и број и држава);
- 7) припадност на заедниците;
- 8) место на работа (општина, населено место, улица и број, држава);
- 9) степен и вид на завршено образование (без образование, основно училиште, средно училиште, више, факултет, магистри и доктори на наука);
- 10) степен на стручна подготовка, (НКВ, ПКВ, КВ, ВКВ, ССО за занимање):
 - завршени програми за стручно оспособување (обука, доквалификација и преквалификација) и
 - посебни знаења и способности (компјутерски способности, знаење на странски јазици и други вештини);
- 11) шифра и опис на занимање;
- 12) работно време на работникот (полно работно време или скратено);
- 13) стаж на осигурување до стапувањето на работа кај работодавецот;
- 14) траење на работниот однос:
 - на неопределено време и
 - на определено време;
- 15) дали е трудов инвалид;
- 16) датум на засновање на работниот однос;
- 17) датум на престанок на работниот однос;
- 18) основа за престанок на работниот однос;
- 19) шифра и назив на претежната дејноста на работодавецот;
- 20) назив на работодавецот;
- 21) седиште на работодавецот и
- 22) број на деловниот субјект.

Во случаите кога работникот работи во деловна единица во состав на деловниот субјект - работодавец се водат и податоци за:

- назив на деловната единица;
- реден број на деловните единици;
- седиште на деловната единица (општина, населено место, улица и број) и
- шифра и назив на претежната дејност.

Член 9

Евиденцијата за вработените работници за определено работник почнува да се води со денот на засновањето на работниот однос, а престанува да се води со денот на престанокот на работниот однос.

Податоците за работникот за кого ќе престане да се води евиденцијата за вработените работници се чуваат како документ од трајна вредност.

Член 10

Во евиденцијата за вработените работници од членот 2 став 6 на овој закон се внесуваат и податоците што ќе ги пропише министерот за одбрана, односно министерот за внатрешни работи.

Член 11

Работникот е должен сите промени на податоците што во евиденцијата за вработените работници се внесени врз основа на негова изјава или на лични исправи, да ги пријави на работодавецот во рок од 15 дена од денот на настапувањето на промената, ако работодавецот не е известен на друг начин.

3. Евиденција за потребата од работници

Член 12

Во евиденцијата за потребата од работници се водат податоци за работите што треба да ги извршува работникот за кого искажал потреба работодавецот.

Член 13

Во евиденцијата за потребата од работник, податоците се внесуваат врз основа на пријава за потреба од работник, што работодавецот ја доставува до Заводот, заради обезбедување работници со посредување на Заводот.

Пријавата од ставот 1 на овој член ги содржи особено податоците од членот 14 на овој закон.

Член 14

Евиденцијата за потребата од работници особено ги содржи следниве податоци:

- 1) назив на работодавецот;
- 2) седиште и адреса на работодавецот (општина, населено место, улица и број);
- 3) број на деловниот субјект - подносител на пријавата за потребата од работници;
- 4) шифра и назив на претежната дејност на работодавецот, односно на деловната единица;
- 5) единствен даночен број на работодавецот;
- 6) опис на работите што треба работникот да ги врши;
- 7) дали на работодавецот му е потребен работник без или со статус на приправник;
- 8) работниот однос се заснова:
 - на неопределено време и
 - на определено време;
- 9) степен и вид на завршено образование (без образование, основно училиште, средно училиште, више, факултет, магистри и доктори на наука);
- 10) степен на стручна подготовка (НКВ, ПКВ, КВ, ВКВ, ССО за занимање):
 - завршени програми за стручно оспособување (обука, доквалификација и преквалификација) и
 - посебни знаења и способности (компјутерски способности, знаење на странски јазици и други вештини);
- 11) шифра и опис на занимање;
- 12) работно искуство и
- 13) начин на кој ќе се обезбеди потребата од работник.

Член 15

Пријавата за потреба од работник работодавецот ја доставува до Заводот на пропишан образец.

Член 16

Ако работодавецот заснова работен однос со работник, должен е веднаш на Заводот да му достави пријава за засновање на работен однос и осигурување, а во рок од осум дена од денот на престанокот на работниот однос, да достави одјава од осигурување.

Член 17

Пријавата за засновање на работен однос и осигурување ги содржи особено следниве податоци:

- 1) назив на работодавецот;
- 2) седиште и адреса на работодавецот (општина, населено место, улица и број);
- 3) регистарски број на пријавата за потреба од работници кај Заводот, ако работниот однос е заснован со посредување на Заводот;
- 4) единствен матичен број на подносителот на пријавата за засновање на работен однос и осигурување;
- 5) број, ден, месец и година на поднесување на пријавата за потреба од работници;
- 6) ден, месец и година на засновањето на работниот однос;
- 7) начин на засновање на работниот однос на работникот, односно приправникот:
 - со посредување на Заводот (со огласување или без огласување),
 - од страна на работодавецот (со огласување или без огласување),
 - преку агенција за посредување при вработување и
 - со преземање од друг работодавец;
- 8) засновање работен однос на:
 - неопределено време,
 - определено време и
 - како приправник.

4. Евиденција на невработените лица

Член 18

Евиденцијата на невработените лица ги содржи следниве податоци:

- 1) име, татково име и презиме;
- 2) единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ);
- 3) ден, месец и година на раѓање;
- 4) место на раѓање (општина, населено место, држава);
- 5) пол (машки- женски);
- 6) брачна состојба;
- 7) живеалиште и адреса (општина, населено место, улица и број, држава);
- 8) припадност на заедница;
- 9) ден, месец и година на пријавувањето;
- 10) степен и вид на завршено образование (без образование, основно училиште, средно училиште, више, факултет, магистри и доктори на наука);
- 11) степен на стручна подготовка (НКВ, ПКВ, КВ, ВКВ, ССО за занимање):
 - завршени програми за стручно оспособување (обука, доквалификација и преквалификација) и
 - посебни знаења и способности (компјутерски способности, знаење на странски јазици и други вештини);
- 12) шифра и опис на занимање;
- 13) вкупен работен стаж;
- 14) работна способност според изјава на работникот (целосна, намалена, односно преостаната);
- 15) основа за престанок на работниот однос;
- 16) дали првпат бара вработување или претходно бил вработен;
- 17) време за кое невработеното лице има право на паричен надоместок;
- 18) висина на паричниот надоместок;
- 19) дали е здравствено осигуран и основот на осигурување и
- 20) ден, месец, година и причина за бришење од евиденцијата на невработените лица.

Член 19

Евиденцијата за невработеното лице почнува да се води со денот на неговото пријавување во Заводот, а престанува да се води кога лицето ќе се вработи или кога ќе биде бришано од евиденцијата на невработени-те лица, согласно со закон.

Невработеното лице е должно секоја промена на податоците од членот 18 на овој закон, да ја пријави во Заводот во рок од осум дена од денот на настанување на промената.

5. Евиденција за платите**Член 20**

Во евиденцијата на работодавецот за платите се внесуваат податоци за: работното време, бруто платите, нето платите, најниската плата, надоместоците на платите и другите примања на работникот од средства-та на работодавецот и други надоместоци на плата ос-тварени на товар на друг работодавец.

Работодавец кој има деловни единици во својот со-став, податоците од ставот 1 на овој член покрај вкупно, на ниво на работодавец, ги води и по деловни единици.

Член 21

Евиденцијата за платите од членот 20, покрај пода-тоците од членот 8 точки 1 и 2, точки 9 до 13 и точка 19 на овој закон, ги содржи и следниве податоци:

а) податоци за работното време на работникот и за користење на работното време, и тоа за:

1) можејќи број на работни часови, и тоа за:

- полно работно време и
- скратено работно време;

2) вкупно остварени работни часови, и тоа за:

- полно работно време и
- скратено работно време;

3) неизвршени часови за кои се прима надомест на плата од средствата на работодавецот за:

- привремена спреченост за работа, според пропи-сите на здравственото осигурување,
- стручно образование и усовршување и
- прекин на работа поради штрајк;

4) вкупно неизвршени часови за кои се прима надомест од средствата на друг работодавец;

5) вкупно неизвршени часови за кои се прима надомест на плата од средствата на здравственото осигуру-вање, и тоа за:

- часови за привремена спреченост за работа поради болест, повреда и други причини,
- часови на отсуство од работа, поради бременост, раѓање и мајчинство и
- работа со половина од полното време на родите-лот со потешко хендикепирано дете;

6) неизвршени часови за кои не се прима надомест на плата и

7) часови на работа подолго од полното работно време;

б) податоци за бруто платите на работникот:

1) исплатена бруто плата, од тоа за работа со:

- полно работно време,
- скратено работно време и
- подолго од полното работно време;

2) бруто плата од добивка;

3) исплатена нето плата, од тоа за работа со:

- полно работно време,
- скратено работно време и
- подолго од полното работно време;

4) најниска бруто и нето плата;

5) надоместоци на плата, и тоа од:

- средствата на работодавецот и
- средства на друг работодавец;

6) надоместоци и други примања на работникот од средствата на работодавецот, од тоа за:

- регрес за годишен одмор,
- регрес за исхрана,
- трошоци за превоз до работа и од работа,

- испратнина,

- отпремнина при заминување во пензија и

- солидарна помош;

в) податоци за платените придонеси и даноци од плата;

г) податоци за работите на работното место што работникот ги вршел, а за кои стажот на осигу-рување се смета со зголемено траење:

1) број на часови на работа, за работи на работното место за кои стажот на осигурување се смета со зголе-мено траење;

2) број на часови на работа, за работи на работното место на кои стажот на осигурување се смета со зголе-мено траење врз основа на посебното својство на осигу-руеникот и

3) стапка на зголемување.

Член 22

Евиденцијата за платите за секој работник почнува да се води со денот на засновањето на работниот од-нос, а престанува да се води со денот на престанокот на работниот однос.

Податоците за работникот за кој ќе престане да се води евиденцијата се чуваат како документ од трајна вредност.

6. Евиденција за повредите при работа**Член 23**

Во евиденцијата за повредите при работа се внесу-ваат податоци за повредите на работниците при рабо-тата, во смисла на прописите за пензиското и инвалид-ското осигурување и прописите за заштита при работа.

Член 24

Во евиденцијата за повредите при работа, подато-ците се внесуваат најдоцна во рок од три дена од денот кога настанала повредата.

Член 25

Евиденцијата за повредите при работа, покрај по-датоците од членот 8 точки 1 до 14 и точка 21 на овој закон, ги содржи и следниве податоци.

а) податоци за повредениот работник:

1) работа што работникот ја вршел во моментот ко-га настанала повредата при работа;

2) колку часови работникот работел на денот кога настанала повредата при работа;

3) дали работникот порано претрпел повреда при работа и колку пати;

4) природа на повредата;

5) повреден дел на телото;

6) дали повредата е смртоносна и

7) основа за осигурување;

б) податоци за повредата при работа:

1) кога се случила несреќата:

- ден, месец и година,

- ден во неделата и

- време во денот;

2) каде настанала несреќата:

- на местото на вршењето на работите, односно на работните задачи,

- на редовниот пат од станот до постојаното место на работа,

- на редовниот пат од постојаното место на работа до станот,

- на службен пат и

- друго;

3) колку вкупно лица се повредени во повредата при работа (заедно со загинатите);

4) колку лица загинале на местото на несреќата, од-носно умреле на патот до здравствената организација;

5) дали слична несреќа настанала порано на истото работно место и на истата работа;

6) извор на несреќата;

7) причини за несреќата;

- 8) дали е утврдено дека работникот на работното место бил загрозен и
- 9) користење на личните заштитни средства:
 - дали е наредено користење на личните заштитни средства и личната заштитна опрема,
 - дали се користени личните заштитни средства и личната заштитна опрема,
 - дали се применети општите и посебните мерки за заштита при работа и
 - дали биле обезбедени сите потребни лични заштитни средства и заштитна опрема.

7. Евиденција за штрајкови

Член 26

Евиденцијата за штрајковите ги содржи следниве податоци:

- назив на работодавецот;
- седиште и адреса (општина, населено место, улица и број);
- шифра и назив на претежната дејност;
- број на вработени;
- време на отпочнување и завршување на штрајкот;
- кој синдикат го организирал штрајкот;
- дали штрајкот е организиран на ниво на работодавец или во одделна деловна единица кај работодавецот;
- дали штрајкот бил претходно најавен и колку дена пред одржување на штрајкот е најавен;
- дали пред одржување на штрајкот му претходеле преговори за спогодбено решавање на спорот;
- колку работници учествувале во штрајкот и
- кои барања се изнесени на штрајкот.

Член 27

Евиденцијата за штрајковите ја води работодавецот кај кого се случува штрајкот и асоцијацијата на мнозинскиот синдикат.

Член 28

Работодавецот води евиденција за штрајк организиран кај работодавецот и податоците од оваа евиденција ги доставува еднаш годишно до асоцијацијата на мнозинскиот синдикат и до Државниот завод за статистика.

Асоцијацијата на мнозинскиот синдикат води единствена евиденција за сите штрајкови во Република Македонија.

8. Евиденција за државјаните на Република Македонија на работа во странство

Член 29

Во евиденцијата за државјаните на Република Македонија вработени во странство се внесуваат податоци за државјаните на Република Македонија кои отишле на работа во странство со или без посредување на Заводот и податоци за работниците кои работодавците ги упатуваат на работа во странство, заради изведување на инвестициони работи во странство, односно врз основа на деловно техничка соработка со странски деловни партнери.

Член 30

Евиденцијата за државјаните на Република Македонија на работа во странство содржи:

- а) податоци за работникот на работа во странство:*
 - 1) име, татково име и презиме;
 - 2) единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ);
 - 3) ден, месец и година на раѓање;
 - 4) место на раѓање (општина, населено место, држава);
 - 5) степен и вид на завршено образование;
 - 6) стручна подготовка;
 - 7) шифра и вид на занимање;
 - 8) дали ја регулирал воената обврска;
 - 9) дали има странско државјанство, чие и од кога;
 - 10) последно живеалиште во Република Македонија (општина, населено место, улица и број);

11) ден, месец и година на заминување на работа во странство;

12) ден, месец и година на враќање од работа во странство;

13) време поминато на работа во странство;

14) ден, месец и година на пријавата за осигурување кај странскиот носител на социјално осигурување (здравствено, пензиско и инвалидско и вработување);

15) ден, месец и година на одјавата на осигурувањето кај странскиот носител на социјалното осигурување и

16) припадност на заедница;

б) податоци за посредување при вработување во Република Македонија:

1) дали работникот сака Заводот да посредува заради вработување во Република Македонија;

2) какво вработување бара;

3) каде бара вработување:

- само во местото на живеење и

- надвор од местото на живеење (во друга држава);

4) работа за чие вршење се оспособил со работа во странство;

5) степен на стручната подготовка што ја стекнал со работата во странство;

6) стручно образование со кое се здобил во странство;

7) степен на образование со кое се здобил во странство и

8) датум на вработување во Република Македонија.

Член 31

Евиденцијата за државјаните на Република Македонија на работа во странство, почнува за одделно лице да се води со денот на неговото упатување на работа во странство, односно со пријавувањето на одењето на работа во странство до Заводот, а престанува да се води со денот на пријавувањето на враќањето од работа во странство и во случај на отпуст од државјанството на Република Македонија, пензионирање или смрт.

Член 32

Заради водење на евиденција на државјаните на Република Македонија вработени во странство, должни се:

а) државјанинот

1) кој заминува на работа во странство, без посредување на Заводот, во рок од осум дена пред заминувањето, да се пријави во надлежниот Завод, заради давање податоци за вработување во странство;

2) кој се враќа од работа во странство - најдоцна во рок од 30 дена од денот на враќањето, да се пријави во Заводот, заради давање на податоци за враќањето од работа во странство и

3) кој се наоѓа на работа во странство, а сака Заводот да му посредува заради вработување во Република Македонија, да поднесе до Заводот писмена пријава за посредување при вработување во Република Македонија и

б) работодавец

1) кој упатува свои работници на работа во странство, да поднесе до Заводот, во рок од осум дена пред денот на заминувањето на работникот, писмена пријава за упатување на работникот на работа во странство и

2) чии работници се враќаат од работа во странство, да достави до Заводот, во рок од 15 дена од денот на враќањето, писмен извештај за враќањето на работникот од работа во странство.

Органот, освен дипломатското или конзуларното претставништво на Република Македонија во странство, кој е надлежен за издавање, односно за продолжување на рокот на важење на патната исправа, за државјанин на Република Македонија на работа во странство, кој ќе поднесе барање за издавање на патна исправа, односно барање за продолжување на рокот на важење на патната исправа или за издавање виза, примерок од барањето (препис, копија или фотокопија) е должен да достави на Заводот во рок од 15 дена од приемот на барањето.

Член 33

Дипломатското или конзуларното претставништво на Република Македонија, на кое му е поднесено барањето од членот 32 став 2 на овој закон, примерок од барањето доставува до органот на државната управата надлежен за внатрешни работи.

Орган на државната управа надлежен за внатрешни работи, примерок од барањето од членот 32 став 2 на овој закон, што го примил од дипломатското или од конзуларното претставништво на Република Македонија, должен е да го достави на Заводот во рок од 30 дена од приемот.

Заводот е должен примероците на барањето од ставовите 1 и 2 на овој член да им ги стави на увид на Фондот за здравствено осигурување и на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, на нивно барање.

Член 34

Пријавата за посредување при вработувањето во Република Македонија (член 32 под а) точка 3), ги содржи податоците од членот 30 под а) точки 1 до 11 и податоците под б) точки 1 до 8 на овој закон.

Член 35

Пријавата, односно извештајот од членот 32 под б) на овој закон ги содржи, особено, следниве податоци:

- 1) назив на работодавецот кој ја поднесува пријавата, односно извештајот;
- 2) место и адреса на работодавецот;
- 3) шифра и назив на претежната дејност на работодавецот;
- 4) вкупен број на работниците вработени кај работодавецот, на денот на поднесувањето на пријавата, односно на извештајот;
- 5) основа по која работниците се упатуваат, односно основа по која биле упатени на работа во странство (изведување на инвестициони работи, деловно-техничка соработка и друго) и
- 6) вкупен број на работниците кои се упатуваат на работа во странство, односно кои се враќаат од работа во странство, според работниот стаж кај работодавецот.

При доставувањето на пријавата од членот 32 под б) точка 1 на овој закон, работодавецот кој упатува свои работници на работа во странство ги доставува до Заводот за секој одделен работник и податоците од членот 30 под а) точки 1 до 11 на овој закон.

При доставувањето на извештајот од членот 32 под б) точка 2 на овој закон, работодавецот чии работници се враќаат од работа во странство, доставува до Заводот и список на работниците кои се вратиле од работа во странство.

9. Евиденција за понудите на странски работодавци за вработување на државјани на Република Македонија во странство

Член 36

Во евиденцијата за понудите на странски работодавци за вработување на државјани на Република Македонија во странство, се внесуваат податоци за понудите за вработување на државјани на Република Македонија во странство што ги доставуваат странските работодавци.

Член 37

Евиденцијата за понудите на странски работодавци за вработување на државјани на Република Македонија во странство ги содржи следниве податоци:

- 1) датум на приемот на понудата;
- 2) држава во која се наоѓа странскиот работодавец;
- 3) назив и адреса на странскиот работодавец;
- 4) дејност на странскиот работодавец;
- 5) број на работниците, според стручна подготовка и вид на занимање
- 6) што странскиот работодавец ги бара;
- 7) видот на работите што треба да ги врши работникот;

- 8) времето на вршење на работите во странство;
- 9) број на упатените работници;
- 10) рок за реализација на понудата и причини поради кои понудата во целост или делумно не е реализирана.

10. Евиденции за странските државјани и за лицата без државјанство вработени во Република Македонија

Член 38

Евиденција за странските државјани и за лицата без државјанство кои бараат вработување или се вработени во Република Македонија (во натамошниот текст: странски државјани) води Заводот.

Член 39

Евиденцијата за странските државјани кои бараат вработување односно кои се вработени во Република Македонија ги содржат следниве податоци:

- 1) име, тактово име и презиме;
- 2) матичен број на странски државјани;
- 3) пол (машки-женски);
- 4) ден, месец и година на раѓањето;
- 5) назив на државата и место на раѓањето;
- 6) државјанство;
- 7) степен на стручната подготовка и вид на занимање;
- 8) назив и адреса на работодавецот кај кого е вработен;
- 9) одобрен престој:
 - врз основа на дозвола за привремен престој и
 - врз основа на дозвола за постојан престој;
- 10) датум на засновање на работниот однос и
- 11) датум на престанок на работниот однос.

Член 40

Заради водење евиденција за странските државјани вработени во Република Македонија, работодавците доставуваат до Заводот:

- 1) пријава за засновање на работен однос;
- 2) пријава за промена на податоците во текот на работниот однос и
- 3) пријава за престанок на работниот однос.

Член 41

Пријавите од членот 40 на овој закон се поднесуваат во рок од осум дена од денот на засновањето на работниот однос, односно од денот на настанувањето на промените, односно од денот на престанокот на работата на странскиот државјанин.

Член 42

Евиденцијата за странскиот државјанин од членот 38 на овој закон почнува да се води од денот на издавањето на одобрението за засновање на работен однос со странски државјанин, а престанува со денот на престанокот на одобрението.

Податоците за странскиот државјанин во евиденцијата што се води според овој закон, претставуваат доверливи податоци и можат да се користат само за цели утврдени со закон.

11. Евиденција за осигурениците и за осигурените лица од здравственото осигурување

Член 43

Во евиденцијата за осигурениците и за осигурените лица од здравственото осигурување се внесуваат податоци за осигурениците и осигурените лица според прописите на здравственото осигурување.

Во евиденцијата од ставот 1 на овој член не се внесуваат податоци за државјани на Република Македонија на работа во странство, ако се осигурени кај странски носител на социјално осигурување.

Член 44

Евиденцијата за осигурениците и за осигурените лица од здравственото осигурување се уредува според прописите за здравствено осигурување и содржи:

- а) податоци за осигуреникот - носител на правото:
 - 1) име, татково име и презиме;

- 2) единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ);
- 3) пол (машки-женски);
- 4) ден, месец и година на раѓањето;
- 5) живеалиште и адреса (општина, населено место, улица и број и држава);
- 6) шифра и опис на занимање;
- 7) степен и вид на завршено образование;
- 8) степен на стручна подготовка;
- 9) основа на осигурување и
- 10) вид на сопственост;
- б) *податоци за работодавецот:*
 - 1) назив на работодавецот;
 - 2) седиште и адреса (општина, населено место, улица и број);
 - 3) шифра и назив на претежната дејност;
 - 4) број на деловниот субјект и
 - 5) единствен даночен број на работодавецот и банка коминтент;
- в) *податоци за осигурените членови на семејството:*
 - 1) име и презиме;
 - 2) пол (машки-женски);
 - 3) ден, месец и година на раѓањето;
 - 4) занимање и
 - 5) сродство со осигуреникот и
- г) *податоци за користење на правата:*
 - 1) причини за спреченост, односно отсуство од работа;
 - 2) број на деновите на неспособност, односно на спреченост за работа за кои се прима надомест на плата од средствата на Фондот за здравствено осигурување и
 - 3) исплатен износ на надомест за неспособност, односно спреченост за работа.

Член 45

Евиденцијата за осигурениците и за осигурените лица од здравственото осигурување се води врз основа на пријавување на осигурувањето, односно на одјавување на осигурување и врз основа на известување за неспособност, односно спреченост за работа, според прописите за здравственото осигурување.

12. Евиденција на членовите на семејството на државјани на Република Македонија на работа во странство - корисници на здравствена заштита

Член 46

Во евиденцијата за членови на семејството на државјани на Република Македонија на работа во странство - корисници на здравствена заштита се внесуваат податоци за државјаните на Република Македонија на работа во странство и за членовите на нивните семејства со постојано живеалиште во Република Македонија, кои ги користат правата од здравственото осигурување на товар на странски носител на здравствено осигурување.

Член 47

Евиденцијата од членот 46 на овој закон ги содржи следниве податоци:

- а) *податоци за осигуреникот:*
 - 1) име, татково име и презиме;
 - 2) пол(машки-женски);
 - 3) ден, месец и година на раѓање;
 - 4) живеалиште во Република Македонија и адреса (место, општина);
 - 5) место и адреса на живеење во странство;
 - 6) назив на државата во која е вработен;
 - 7) назив и адреса на странскиот носител на здравствено осигурување;
 - 8) датум на почетокот на правото на давање;
 - 9) датум на престанокот на правото на давање и
 - 10) причина за престанок на правото на давање;
- б) *податоци за членовите на семејството на осигурениците со постојано живеалиште во Република Македонија - корисници на правото на здравствена заштита:*
 - 1) име, татково име и презиме;
 - 2) пол (машки-женски);

- 3) ден, месец и година на раѓање;
- 4) сродство со носителот на правото и
- 5) живеалиште во Република Македонија и
- в) *податоци за издадените и за примените исправи во врска со користење на правото.*

Член 48

Евиденцијата за членовите на семејството на државјаните на Република Македонија на работа во странство - корисници на здравствена заштита, се води врз основа на исправите утврдени со конвенциите за социјално осигурување и со други меѓународни договори, што странскиот носител на осигурувањето ги доставува до Фондот за здравствено осигурување.

Евиденцијата за членовите на семејството на државјаните на Република Македонија на работа во странство - корисници на здравствена заштита, почнува да се води со денот на приемот на исправите од ставот 1 на овој член, а престанува да се води со денот на престанокот на правото на користење на здравствената заштита.

Податоците за осигуреникот и за членовите на неговото семејство за кои ќе престане да се води евиденцијата од ставот 1 на овој член, Фондот за здравствено осигурување ги чува трајно.

13. Евиденција за корисниците на правата од инвалидското осигурување

Член 49

Во евиденцијата за корисниците на права од инвалидското осигурување, се внесуваат податоци за работниците инвалиди на трудот кои кај работодавецот остваруваат права врз основа на преостанатата работна способност (распоредување, преквалификација или доквалификација и соодветен паричен надомест) и за работниците кај кои постои изменета работна способност или непосредна опасност од настанување на инвалидност (распоредување).

Евиденцијата од ставот 1 на овој член, покрај податоците утврдени во членот 44 под а) на овој закон, ги содржи и следниве податоци за користењето на правото од ставот 1 на овој член:

- 1) датум на признавање на правото;
- 2) датум на почетокот на остварувањето на правото;
- 3) видови права кои се остваруваат и
- 4) датум на престанок на правото.

III. НАЧИН НА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИИТЕ

Член 50

Водењето на евиденциите во областа на трудот, воспоставени со овој закон, се врши со запишување на податоците на картотеки, книги, обрасци, средства за автоматска обработка на податоците и во други средства за водење на евиденција.

Правилникот за водење на евиденциите пропишани со овој закон го донесува органот на државната управа надлежен за работите на трудот, во соработка со Заводот.

Во средствата за водење на евиденциите пропишани со овој закон можат да се внесуваат податоци од соодветните евиденции во областа на трудот утврдени од страна на органот на државната управа надлежен за работите на трудот.

Член 51

Запишување на податоците во средствата за водење на евиденциите воспоставени со овој закон, се врши врз основа на јавни исправи, други исправи (пријави, одјави, извештаи и друго) и внатрешната документација на работодавецот.

Ако податоците не можат да се запишат во евиденцијата на начинот утврден во ставот 1 на овој член, тие се запишуваат врз основа на изјава на лицето чишто податоци се запишуваат во евиденцијата.

Ако органот што ја води евиденцијата не располага со исправите од ставот 1 на овој член, лицето за кое се води евиденција, е должно да ги поднесе тие исправи до органот, односно да даде изјава во смисла на ставот 2 од овој член.

Член 52

За точноста на податоците внесени во пријавата, односно во извештајот од членовите 13, 15, 16, 17 и членот 30 под б) и членовите 40 и 49 на овој закон и за внатрешната документација на работодавецот (член 45) е одговорно одговорното лице кај работодавецот.

За точноста на податоците внесени во пријавата од членот 32 под а) точка 3 на овој закон е одговорно лицето кое ја поднесува пријавата.

За точноста на податоците дадени со изјавата е одговорно лицето кое ја дало изјавата.

За точноста на податоците запишани во евиденцијата е одговорен работникот определен за водење на евиденцијата.

Член 53

Методолошките принципи за водење на евиденциите во областа на трудот, ги утврдува органот на државната управа надлежен за работите на трудот, по прибавено мислење од Државниот завод за статистика и од органите надлежни за работи на здравственото, пензиското и инвалидското осигурување.

Член 54

Збирен извештај со податоци од евиденцијата за понудите на странски работодавци за вработување на државјани на Република Македонија во странство, Заводот на барање ги доставува до органот на државната управа надлежен за работите на трудот.

Член 55

Збирен извештај со податоци од евиденцијата за членовите на семејството на државјаните на Република Македонија на работа во странство - корисници на здравствена заштита, Фондот за здравствено осигурување од Македонија, на барање, ги доставува до органот на државната управа надлежен за работите на трудот.

IV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 56

Со парична казна од 25.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок работодавецот ако не ги води или неуредно ги води евиденциите од членовите 7, 12, 20, 23, 28 и 49 на овој закон.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок со парична казна од 5.000 до 50.000 денари и одговорното лице кај работодавецот.

Член 57

Со парична казна од 20.000 до 200.000 денари ќе се казни за прекршок работодавецот ако:

1) во евиденцијата за повреди при работа не ги внесе податоците во рокот пропишан во членот 24 на овој закон;

2) во пропишаниот рок не ја достави пријавата од членовите 16, 31 и 32 под б) и членот 41 на овој закон;

3) во пропишаниот рок не достави пријава и одјава од членовите 16, 31 и 32 под б) точка 2 на овој закон;

4) во пријавата од членовите 13, 31 и 32 под б) и членот 40 на овој закон внесе неточни податоци и

5) податоците не ги запишува на начин пропишан во членот 51 од овој закон.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок со парична казна од 2.000 до 20.000 денари и одговорното лице кај работодавецот.

Член 58

Со парична казна од 2.000 до 20.000 денари ќе се казни за прекршок поединец кој:

1) нема да ја пријави промената на податоците запишани во евиденцијата (членови 11 и 19 став 2);

2) по пат на изјава ќе даде неточни податоци (членови 11, 19 став 2 и 51 став 2) и

3) ќе замине на работа во странство, односно кој ќе се врати од работа во странство, а во пропишаниот рок нема да се пријави во Заводот (член 32 под а)).

Со парична казна од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок и работникот определен за водење на евиденција кој во евиденцијата ќе запише неточни податоци (член 52 став 4).

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 59

При остварување на правата и обврските од овој закон, во комуникацијата со подрачните единици на органите, ќе се применуваат одредбите од прописот што ќе ги уредува прашањата за употребата на јазиците.

Член 60

Правилникот од членот 50 став 2 на овој закон, ќе се донесе во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на Правилникот од ставот 1 на овој член, ќе продолжи да се применува постојниот правилник.

Член 61

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за евиденциите во областа на трудот ("Службен лист на СФРЈ" бр. 17/90 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93).

Член 62

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

LI GJI

P{R EVIDENCAT N{ SFER{N E PUN{S

Neni 1

I. DISPOZITA T{ P{RGJTHSHME

Me këtë ligj rregullohet vendosja e evidencave në lëmin e punës dhe mënyra e mbajtjes së tyre.

N[sfer[n e pun[s vendosen evidencat q[p[rmbajn[t[dh[na me interes p[r Republik[n e Maqedonis[, edhe at[:

1. Evidenca e pun[dh[n[sve;

2. Evidenca p[r pun[tor[t e pun[suar;

3. Evidenca p[r nevojn[p[r pun[tor[;

4. Evidenca e personave t[papun[;

5. Evidenca p[r rrogat;

6. Evidenca p[r l[ndimet gjat[pun[s;

7. Evidenca p[r grevat;

8. Evidenca p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit;

9. Evidenca p[r oferta t[pun[dh[n[sve t[huaj p[r pun[simin e shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[në botën e jashtme;

10. Evidenca p[r shtetasit e huaj dhe personat pa shtetësi, t[pun[suar n[Republik[n e Maqedonis[;

11. Evidenca p[r t[siguruarit dhe personat e siguruar n[sigurimin sh[ndet[sor;

12. Evidenca e an[tar[ve t[familjeve t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit - shfryt[zues t[mbrojtjes sh[ndet[sore;

13. Evidenca p[r shfryt[zuesit e t[drejtave nga sigurimi invalidor.

Evidenca q[p[rmban t[dh[na me interes p[r Republik[n e Maqedonis[[sht[edhe evidenca am[e t[siguruarve dhe shfryt[zuesve t[t[drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor, që rregullohet me ligj.

Neni 2

Evidenc[n p[r pun[tor[t e pun[suar, evidenc[n p[r nevojat p[r pun[tor[, evidenc[n p[r rrogat, evidenc[n p[r l[ndimet gjat[pun[s, evidenc[n p[r shfryt[zuesit e t[drejtave nga sigurimi invalidor, e mbajn[pun[dh[n[sit.

Evidenc[n e pun[dh[n[sve, evidenc[n p[r personat e papun[, evidenc[n p[r nevojn[n p[r pun[tor[, evidenc[n p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit, evidenc[n e ofertave t[pun[dh[n[sve t[huaj p[r pun[simin e shtetasve t[

Republik[s s[Maqedonis[me punë jashtë vendit, evidenc[n e shtetasve t[huaj dhe personave pa shtetësi t[pun[suar n[Republik[n e Maqedonis[, e mban Enti p[r Pun[sim i Republik[s s[Maqedonis[(n[tekstin e m[tutjesh[m; Enti).

Evidenc[n p[r t[siguruarit dhe personat e siguruar nga sigurimi sh[ndet[sor, e mban Fondi p[r Sigurim Sh[ndet[sor i Republik[s s[Maqedonis[.

Evidenc[n p[r grevat e pun[tor[ve e mban pun[dh[n[si dhe asociacioni i sindikat[s shumic[.

Evidenc[n e t[siguruarve dhe shfryt[zuesve t[t[drejtave nga sigurimi pensional dhe invalidor, e mban Fondi p[r Sigurim Pensional dhe Invalidor i Maqedonis[, n[m[nyr[n e p[rckaktuar me ligj.

Cilat nga evidencat e paragrafit 1 t[k[tij neni do të mbahen në lëmin e mbrojtjes dhe punëve të brendshme dhe kushtet dhe m[nyr[n e shfryt[zimit t[t[dh[nave nga k[to evidenca, i p[rckakton ministri kompetent.

Neni 3

P[r shkak t[sigurimit t[mënyrës unike të mbajtjes të evidencave, të vendosura me këtë ligj, zbatohen parime unike metodologjike dhe standarde statistikore.

Neni 4

T[dh[nat e p[rfskira n[evidencat e p[rckaktuara me k[t ligj, mund t[shfryt[zohen p[r kërkime statistikore dhe p[r nevojat e tjera zyrtare.

T[dh[nat e p[rfskira n[evidencat e p[rckaktuara me k[t ligj, mund t'i shfryt[zojn[edhe individ[t, me t[cil[t kan[t[b[jn[k[to t[dh[na, me q[llim t[realizimit t[t[drejtave t[tyre.

T[dh[nat e p[rfskira n[evidencat e p[rckaktuara me k[t ligj, mund t[jen[objekt k[mbimi nd[rmjet institucioneve dhe organeve shtet[rore p[r kryerjen e detyrave t[tyre t[p[rckaktuara me ligj.

Raportet e nd[rsjella dhe k[mbimi i t[dh[nave nga paragrafi 3 i k[tij neni, rregullohen me marr[veshje.

Neni 5

T[dh[nat dhe ndryshimet e t[dh[nave n[evidencat e verifikuara me k[t ligj, në mënyrë të obligueshme barten në afatet e caktuara.

II. MBAJTJA E EVIDENCE N{ SFER{N E PUN{S

1. Evidenca e pun[dh[n[sve

Neni 6

Evidenca e pun[dh[n[sve i p[rmban t[dh[nat si vijon:
- titullin e pun[dh[n[si;
- emërtimin dhe numrin tatimor t[pun[dh[n[sit (n[se themelues [sht[personi fizik);
- selinë dhe adresën (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri);
- numrin unik t[amz[s t[pun[dh[n[sit;
- numrin e subjektit afarist;
- shifr[n dhe emërtimin e veprimtaris[;
- llojin e pronësisë;
- numrin e t[pun[suarve, dhe
- dat[n e fillimit dhe pushimit t[ushtrimit t[veprimtaris[.

Përveç të dhënave nga paragrafi 1 i këtij neni, punëdhënësi i cili ka njësi afariste në përbërje, i mban edhe këto të dhëna për çdo njësi afariste:

- emërtimin e njësisë afariste;
- numrin rendor të njësisë afariste;
- selinë e njësisë afariste (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri); dhe
- shifrën dhe emërtimin e veprimtarisë.

2. Evidenca p[r pun[tor[t e pun[suar

Neni 7

N[evidenc[n p[r pun[tor[t e pun[suar mbahen t[dh[na p[r]do pun[tor q[[sht[n[marr[dh[nie pune.

Neni 8

Evidenca p[r pun[tor[t e pun[suar i p[rmban t[dh[nat si vijon:

- 1) emrin, mbiemrin dhe emrin e bab[s të pun[torit;
- 2) numrin unik amz[t[qytetarit (NUAQ);
- 3) dit[n, muajin dhe vitin e lindjes;
- 4) vendin e lindjes (vendi, komuna, shteti);
- 5) gjinia (mashkullore-fem[rore);
- 6) vendbanimin dhe adres[n (komuna, vendbanimi, rruga, numri dhe shteti);
- 7) p[rkat[sin[e komuniteteve;
- 8) vendin e pun[s (komuna, vendbanimi, rruga, numri dhe shteti);
- 9) shkall[n dhe llojin e arsimit të kryer (pa arsimim, shkoll[fillore, shkoll[t[mesme, t[lart[, fakultet, magjst[r dhe doktor[shkencash);
- 10) shkall[n e p[rqaditjes profesionale, (PK, GJK, KU, KUL, AMP p[r profesione);
- programe t[kryera p[r aftësim profesional (trajnim, kualifikim plot[sues dhe rikualifikim);
- njohuri dhe aft[si t[ve]anta (aft[si kompjuterike, njohja e gjuh[ve t[huaja dhe shkatht[si tjera);
- 11) shifrën dhe p[rshkrimin e profesionit;
- 12) vendin e pun[s të pun[torit (koha e plotë e punës ose e shkurtuar);
- 13) stazhin e sigurimit deri n[hyrje në pun[te pun[dh[n[si;
- 14) koh[zgjatjen e marr[dh[nies s[pun[s];
- n[koh[t[pacaktuar, dhe
- n[koh[t[caktuar;
- 15) a [sht[invalid pune;
- 16) datën e themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s];
- 17) datën e pushimit t[marr[dh[nies s[pun[s];
- 18) baz[n p[r pushimin e marr[dh[nies s[pun[s];
- 19) shifrën dhe emërtimin e veprimtaris[t[pun[dh[n[si;
- 20) emërtimin e punëdhënësit;
- 21) selinë e punëdhënësit, dhe
- 22) numrin e subjektit afarist.

Në rastet kur punëtori punon në njësi afariste në përbërje të subjektit afarist – punëdhënësi, mbahen edhe evidenca për:

- emërtimin e njësisë afariste;
- numrin rendor të njësisë afariste;
- selinë e njësisë afariste (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri); dhe
- shifrën dhe emërtimin e veprimtarisë.

Neni 9

Evidenca p[r pun[tor[t e pun[suar, për punëtorin e caktuar fillon t[mbahet me dit[n e themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s, nd[rsa mbajtja pushon n[dit[n e pushimit t[marr[dh[nies s[pun[s].

T[dh[nat p[r pun[torin, p[r t[cilin do t[pushoj[mbajtja e evidenc[s p[r pun[tor[t e pun[suar, ruhen si dokumente me vler[t[p[rshershme.

Neni 10

N[evidenc[n p[r pun[tor[t e pun[suar nga neni 2 paragrafi 6 i këtij ligji futen edhe t[dh[nat të cilat do t'i rregulloj[ministri i Mbrojtjes, përkatësisht ministri i Pun[ve t[Brendshme.

Neni 11

Pun[tori është i obliguar q[t[gjitha ndryshimet e t[dh[nave t[cilat në evidencën për të punësuarit janë futur n[baz[t[deklarats s[tij apo në dokumentin personal, t'ia paraqes[pun[dh[n[sit brenda 15 dit[ve, nga dita e paraqitjes s[ndryshimit, n[se pun[dh[n[si nuk [sht[informuar n[m[nyr[tjet[r].

3. Evidenca e nevoj[s për pun[tor[

Neni 12

N[evidenc[n e nevoj[s për pun[tor[mbahen t[dh[na p[r pun[t q[duhet t'i kryej[pun[tori, p[r t[cilin ka shprehur nevoj[pun[dh[n[si.

Neni 13

N[evidenc[n e nevoj[s për pun[tor, t[dh[nat evidentohen n[baz[t[flet[paraqitjes së nevoj[s për pun[torë, t[cil[n pun[dh[n[si ia paraqet Entit, p[r të siguruar pun[tor[me nd[rmjet[simin e Entit.

Flet[paraqitja nga paragrafi 1 e k[tij neni i p[rmban sidomos t[dh[nat nga neni 14 i k[tij ligji.

Neni 14

Evidenca e nevoj[s për pun[tor[sidomos i p[rmban k[to t[dh[na:

- 1) emërtimin e pun[dh[n[sit;
- 2) selinë dhe adresën e pun[dh[n[sit (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri);
- 3) numrin e subjektit afarist – paraqitës i fletëparaqitjes të nevojës për punëtorë;
- 4) shifrën dhe emërtimin e veprimtaris[të pun[dh[n[sit, p[rkat[sisht të nj[sis[afariste;
- 5) numrin unik tatimor të pun[dh[n[sit;
- 6) p[rshkrimin e pun[ve q[duhet t'i kryej[pun[tori;
- 7) a i nevojitet pun[dh[n[sit pun[torë, me ose pa status t[praktikantit;
- 8) marr[dh[nia e pun[s themelohet:
 - p[r koh[t[pacaktuar;
 - për koh[t[caktuar;
- 9) shkallën dhe llojin e arsimimit të kryer (pa arsimim, shkoll[fillore, shkoll[t[mesme, t[lart[, fakultet, magjst[r dhe doktor[shkencash);
- 10) shkallën e p[rgatitjes profesionale, (PK, GJK, KU, KL, AMP p[r profesion);
 - programe t[përfunduara p[r aftësim profesional (trajnim, kualifikim plot[sues dhe rikualifikim);
 - njohuri dhe aft[si t[ve]anta (aft[si kompjuterike, njohja e gjuh[ve t[huaja dhe shkatht[si të tjera);
- 11) shifrën dhe përkshkrimin e profesionit;
- 12) p[rvojën e pun[s;
- 13) m[nyrën me t[cil[n do t[sigurohet nevoja p[r pun[torë.

Neni 15

Flet[paraqitjen e nevoj[s për pun[torë, pun[dh[n[si e dor[zon në Ent, në formular adekuat.

Neni 16

N[se pun[dh[n[si themelon marr[dh[nie pune me pun[torin, është i obliguar që Entit t'i paraqes[menjëherë flet[paraqitjen p[r themelimin e marr[dh[nies s[pun[s dhe për sigurimin, nd[rsa brenda 8 dit[sh nga dita e pushimit t[marr[dh[nies s[pun[s, t'a dor[zoj[flet[]lajm[rimin nga sigurimi.

Neni 17

Flet[paraqitja p[r themelimin e marr[dh[nies s[pun[s dhe sigurimit i p[rmban sidomos t[dh[nat si vijon:

- 1) emërtimin e pun[dh[n[sit;
- 2) selinë dhe adresën e pun[dh[n[sit (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri);
- 3) numrin regjistruar të flet[paraqitjes e nevoj[s për pun[tor[në Ent, n[se marr[dh[nia e pun[s sht[themeluar me nd[rmjetimin e Entit;
- 4) numrin unik të amz[s të paraqitësit t[flet[paraqitjes p[r themelimin e marr[dh[nies s[pun[s dhe sigurimin;
- 5) numrin, ditën, muajin dhe vitin e paraqitjes s[flet[paraqitjes të nevoj[s për pun[tor[;
- 6) ditën, muajin dhe vitin e themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s;
- 7) m[nyrën e themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s t[pun[torit, p[rkat[sisht praktikantit:
 - me nd[rmjetimin e Entit (me shpallje apo pa shpallje);
 - nga ana e pun[dh[n[sit (me shpallje apo pa shpallje);
 - p[rmes agjencis[p[r nd[rmjetim gjat[pun[simit;
 - me marrje nga pun[dh[n[s tjet[r];
- 8) themelimi i marr[dh[nies s[pun[s për:
 - koh[t[pacaktuar,
 - koh[t[caktuar,
 - si praktikant.

4. Evidenca e personave t[papun[

Neni 18

Evidenca e personave t[papun[i p[rmban t[dh[nat si vijon:

- 1) emrin, mbiemrin dhe emrin e bab[s;
- 2) numrin unik amz[të qytetarit (NUAQ);
- 3) ditën, muajin dhe vitin e lindjes;

4) vendin e lindjes (komuna, vendbanimi, shteti);

5) gjininë (mashkullore-fem[rore);

6) gjendjen civile;

7) vendbanimin dhe adresën (komuna, vendbanimi, rruga, numri dhe shteti);

8) p[rkat[sinë e komunitetit;

9) ditën, muajin dhe vitin e paraqitjes;

10) shkallën dhe llojin e arsimimit të kryer (pa arsimim, shkoll[fillore, shkoll[t[mesme, t[lart[, fakultet, magjst[r dhe doktor[shkencash);

11) shkallën e p[rgatitjes profesionale, (PK, GJK, KU, KL, AMP p[r profesion);

- programe t[përfunduara p[r aftësim profesional (trajnim, kualifikim plot[sues dhe rikualifikim);

- njohuri dhe aft[si t[ve]anta (aft[si kompjuterike, njohja e gjuh[ve t[huaja dhe shkatht[si të tjera);

12) shifrën dhe përkshkrimin e profesionit;

13) p[rvojën e p[rgjithshme të pun[s;

14) aft[sinë punuese sipas deklarat[s t[pun[torit (e plot[, e zvog[luar p[rkat[sisht e ngelur);

15) baz[n p[r pushimin e marr[dh[nies s[pun[s;

16) a k[rkon pun[sim p[r her[t[par[, apo paraprakisht ka qen[i pun[suar;

17) kohën p[r t[cil[n personi i papun[ka t[drejt[për kompensim n[para;

18) lart[sinë e kompensimit n[para;

19) a ka sigurim sh[ndet[sor dhe n[]far[baze [sht[i siguruar;

20) ditën, muajin, vitin dhe arsyen e shlyerjes nga evidenca e personave t[papun[.

Neni 19

Evidenca e personit t[papun[fillon t[mbahet prej dit[s s[paraqitjes t[tij n[Ent, nd[rkaq pushon t[mbahet at[her[kur personi do t[pun[sohet ose do t[shlyhet nga evidenca e personave t[papun[, n[pajtim me ligjin.

Personi i papun[është i obliguar q[]do ndryshim t[t[dh[nave nga neni 18 i k[tij ligji, ta paraqes[n[Ent brenda 8 dit[sh, nga dita e paraqitjes s[ndryshimit.

5. Evidenca p[r rrogat

Neni 20

N[evidenc[n e pun[dh[n[sit p[r rrogat futen t[dh[na p[r: orarin e pun[s, rrogat bruto, rrogat neto, rrog[n m[t[ul[t, kompensimet n[rroga dhe p[r t[ardhura tjera t[pun[torit nga mjetet e pun[dh[n[sit dhe kompensime tjera n[rrog[t[realizuara mbi barr[n e pun[dh[n[sit tjet[r].

Punëdhënësi, i cili në përbërjen e tij ka njësi afariste, të dhënat nga paragrafi 1 i këtij neni, përveç në nivel të punëdhënësit me përgjegjësi, i mban edhe sipas njërive afariste.

Neni 21

Evidencën p[r rrogat nga neni 20, krahas t[dh[nave nga neni 8, pikat 1 dhe 2, pikat 9 deri 13 dhe pika 19 e k[tij Ligji, i p[rmban edhe këto t[dh[na:

a) t[dh[na p[r kohën e pun[s t[pun[torit dhe p[r shfryt[zimin e koh[s s[pun[s edhe at[:

1) numrin e mundsh[m të or[ve t[pun[s, dhe atë p[r:

- kohë t[plot[pune; dhe

- kohë t[shkurtuar pune.

2) gjithsej or[pune t[realizuara p[r:

- kohë t[plot[pune; dhe

- kohë t[shkurtuar pune.

3) or[t[p[realizuara, p[r t[cilat merret kompensim n[rrog[nga mjetet e pun[dh[n[sit p[r:

- pengim t[p[rkohsh[m nga puna, sipas rregullave t[sigurimit sh[ndet[sor;

- arsimim profesional dhe p[rsosje; dhe

- nd[rprerje t[pun[s p[r shkak t[grev[s;

4) gjithsej or[t[p[realizuara, p[r t[cilat merret kompensim nga mjetet e pun[dh[n[sit tjet[r];

5) gjithsej or[t[p[realizuara, p[r t[cilat merret kompensim n[rrog[nga mjetet e sigurimit sh[ndet[sor, edhe at[p[r:

- or[p[r pengim t[p[rkohsh[m për punë, p[r shkak t[s[mundjes, l[ndimit dhe shkaqeve tjera;

- or[mungese nga puna, p[r shkak t[shtatzanis[, lindjes dhe am[ris[;

- pun[me gjysm[n e orarit t[plot[t[prindit me f[mij[t[hendikepuar m[r[ndë;
6) or[t[paralelizuara, p[r t[cilat nuk merret kompensim n[rrog[;

7) or[pune m[shum[nga orari i plot[i pun[s].
b) t[dh[na p[r rrogat bruto të pun[torit
1) pagesa e rrogave bruto, nga kjo për punë me:
- kohë t[plot[pune;
- kohë t[shkurtuar pune; dhe
- kohë m[t[gjat[nga orari i plot[i pun[s].

2) rroga bruto nga fitimi;
3) rroga neto e paguar, nga kjo p[r pun[me:
- kohë t[plot[pune;
- kohë t[shkurtuar pune; dhe
- kohë m[t[gjat[nga orari i plot[i pun[s].
4) rroga m[e ul[t neto dhe bruto;

5) kompensime n[rrog[edhe at[nga:
- mjetet e pun[dh[n[sit];
- mjetet e pun[dh[n[sit tjet[r];
6) kompensime dhe t[ardhura tjera t[pun[torit nga mjetet e pun[dh[n[sit, nga ato p[r:

- regres p[r pushim vjetor;
- regres p[r ushqim;
- shpenzimet për transport deri n[pun[dhe nga puna;
- mjete për përcjellje nga puna;
- mjete për përcjellje gjatë shkuarjes në pension; dhe
- ndihma solidare.

c) t[dh[na p[r kompensimet e paguara dhe tatimet nga rrogat

) t[dh[na p[r pun[t n[vendin e pun[s, t[cilat i ka kryer pun[tori, p[r t[cilat stazhi i sigurimit p[rlogarit me koh[zgjatje t[shtuar:

1) numri i or[ve n[pun[, p[r pun[n[vendin e pun[s p[r t[cilat stazhi i sigurimit p[rlogarit me koh[zgjatje t[shtuar;

2) numri i or[ve n[pun[, p[r pun[n[vendin e pun[s p[r t[cilat stazhi i sigurimit p[rlogarit me koh[zgjatje t[shtuar n[baz[t[cilësishë t[posaçme t[t[siguruarit;

3) shkalla e rritjes.

Neni 22

Evidenca e rrogave p[r çdo pun[tor fillon t[mbahet prej dit[s s[themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s, nd[rsa pushon t[mbahet me dit[n e pushimit t[marr[dh[nies s[pun[s].

T[dh[nat p[r pun[torin, p[r t[cilin do t[pushoj[mbajtja e evidenc[s, ruhen si dokument me vler[t[p[rhershme.

6. Evidenca p[r l[ndimet n[pun[

Neni 23

N[evidenc[n p[r l[ndimet n[pun[, futen t[dh[na p[r l[ndimet e pun[tor[ve n[pun[, sipas rregullave të sigurimit pensional dhe invalidor dhe rregullat p[r mbrojtje n[pun[.

Neni 24

N[evidenc[n p[r l[ndimet n[pun[, t[dh[nat futen m[s[voni brenda tri dit[sh nga dita e paraqitjes s[l[ndimit.

Neni 25

Evidenca p[r l[ndimet n[pun[, krahas t[dh[nave nga neni 8, pikat 1 deri 14 dhe pika 21 e k[tij ligji, i p[rmban t[dh[nat si vijon:

a) t[dh[na p[r pun[torin e l[nduar:
1) pun[n q[pun[torit e ka kryer n[momentin e ndodhjes s[l[ndimit gjat[pun[s];

2) sa or[pun[torit ka punuar n[dit[n e ndodhjes s[l[ndimit n[pun[;

3) a ka p[suar pun[torit m[her[t l[ndime n[pun[dhe sa her[;

4) natyrën e l[ndimit;
5) pjesën e l[nduar të trupit;
6) a [sht[l[ndimi vdekjeprur[s];
7) bazën për sigurim;

b) t[dh[na p[r l[ndimin n[pun[:

1) kur ka ndodhur fatkeq[sia;

- dita, muaji dhe viti,

- dita e jav[s,

- koha brenda dit[s;

2) ku ka ngjar[fatkeq[sia:

- n[vendin e kryerjes s[pun[ve, p[rkat[sisht t[detyrave t[pun[s];

- n[rrug[n e rregullt nga banesa deri n[vendin e p[rhersh[m t[pun[s];

- n[rrug[n e rregullt nga vendi i p[rhersh[m i pun[s deri n[banes[;

- n[udh[tim zyrtar;

- e tjerë;

3) gjithsej sa persona jan[l[nduar n[l[ndimin gjat[pun[s (s[bashku me t[vdekurit);

4) sa persona kan[humbur jet[n n[vendin e fatkeq[sis, gjegj[sisht kan[vdekur rrug[s p[r n[institucionin sh[ndet[sor];

5) a ka ndodh fatkeq[si e ngjashme m[her[t n[vendin e nj[jt[t[pun[s dhe pun[n e nj[jt[;

6) burimin e fatkeq[sis[;

7) shkaqet e fatkeq[sis[;

8) a [sht[verifikuar se pun[tori n[vendin e pun[s ka qen[i rrezikuar;

9) p[rdorimi i mjeteve mbrojt[se personale:

- a [sht[urdh[ruar p[rdorimi i mjeteve mbrojt[se personale;

- a jan[p[rdorur mjetet mbrojt[se personale dhe pajisja mbrojt[se personale;

- a jan[zbatuar masat e p[rgjithshme dhe t[ve]anta p[r mbrojtje gjat[pun[s];

- a kan[qen[t[siguruar t[gjitha mjetet e nevojshme mbrojt[se personale dhe pajisja mbrojt[se.

7. Evidenca p[r grevat

Neni 26

Evidenca p[r grevat i p[rmban t[dh[nat si vijon:

- emërtimin e pun[dh[n[sit];
- selinë dhe adresën (komuna, vendbanimi, rruga, dhe numri);

- shifrën dhe emërtimin e veprimtaris[;

- numrin e t[pun[suarve;

- kohën e fillimit dhe përfundimit t[grev[s];

- cila sindikat[e ka organizuar grev[n];

- a [sht[greva e organizuar n[nivel t[punëdhënësit apo n[donjë pjes[t[veçantë afariste të punëdhënësit;

- a ka qen[greva paraprakisht e lajm[ruar dhe sa dit[para mbajtjes s[grev[s [sht[lajm[ruar;

- para mbajtjes s[grev[s a ka pas[negociata paraprake, p[r zgjidhjen e kontestit me marr[veshje;

- sa pun[tor[kan[marr[pjes[n[grev[;

- cilat k[rkesa jan[paraqitur n[grev[.

Neni 27

Evidenc[n p[r grevat e mban pun[dh[n[si, te i cili bëhet grevë dhe asociacioni i sindikat[s shumic[.

Neni 28

Pun[dh[n[si e mban evidenc[n p[r greva t[organizuara të pun[dh[n[si dhe t[dh[nat nga kjo evidenc[ia dor[zon nj[her[n[vit asociacionit t[sindikat[s shumic[dhe Entit Shtet[ror të Statistikës.

Asociacioni i sindikat[s shumic[mban evidenc[unike p[r t[gjitha grevat n[Republik[n e Maqedonis[.

8. Evidenca p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit

Neni 29

N[evidenc[n p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[t[pun[suar jasht[vendit futen t[dh[na p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[q[kan[shkuar t[punojn[jasht[, me apo pa nd[rmjet[simin e Entit, dhe t[dh[na p[r pun[tor[t t[cil[t pun[dh[n[sit i d[rgojn[me pun[jasht[vendit, p[r shkak t[realizimit t[pun[ve investuese jasht[vendit, p[rkat[sisht n[baz[t[bashk[punimit afarist teknik me partner[t[huaj afarist.

Neni 30

Evidenca p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit p[rmban:

a) t[dh[na p[r pun[torin me pun[jasht[vendit:

1) emrin, emrin e bab[s dhe mbiemrin;

- 2) numrin unik amz[të qytetarit (NUAQ);
- 3) ditën, muajin dhe vitin e lindjes;
- 4) vendin e lindjes (komuna, vendbanimi, shteti);
- 5) shkallën dhe llojin e arsimimit të kryer;
- 6) p[rgatitjen profesionale;
- 7) shifrën dhe llojin e profesionit;
- 8) a e ka rregulluar obligimin ushtarak;
- 9) a ka shtet[si t[huaj, t[cilit vend dhe prej kur;
- 10) vendbanimin e fundit n[Republik[n e Maqedonis[(komuna, vendbanimi, rrua dhe numri);
- 11) ditën, muajin dhe vitin e shkuarjes n[pun[jasht[vendit;
- 12) ditën, muajin dhe vitin e kthimit nga puna jasht[vendit;
- 13) kohën e kaluar n[pun[jasht[vendit;
- 14) ditën, muajin dhe vitin e paraqitjes s[sigurimit pran[bart[sit t[huaj t[sigurimit social (sigurimi sh[ndet[sor, pensional dhe invalidor dhe pun[simi);
- 15) ditën, muajin dhe vitin e]regjistrimit t[sigurimit pran[bart[sit t[huaj t[sigurimit social;
- 16) përkatësinë e komunitetit.
- b) t[dh[na p[r nd[rmjet[sim gjat[pun[simit n[Republik[n e Maqedonis[:
- 1) a ka d[shir[pun[torit q[Enti t[nd[rmjet[soj[gjat[pun[simit n[Republik[n e Maqedonis[;
- 2)]far[pun[simi k[rkon;
- 3) ku k[rkon t[pun[sohet;
- vet[m n[vendin ku jeton;
- jasht[vendit ku jeton (n[shtet tjet[r];
- 4) pun[p[r kryerjen e s[cil[s sht[aft[suar gjat[pun[s jasht[vendit;
- 5) shkallën e p[rgatitjes profesionale që e ka fituar gjat[pun[s jasht[vendit;
- 6) arsimimin profesional që e ka fituar jasht[vendit;
- 7) shkallën e arsimimit t[fituar jasht[vendit;
- 8) datën e pun[simit n[Republik[n e Maqedonis[.

Neni 31

Evidenca p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit, p[r person t[caktuar fillon t[mbahet prej dit[s s[d[rgimit t[tij n[pun[jasht[vendit, p[rkat[sisht me paraqitjen e shkuarjes me punë në botën e jashme, nd[rsa pushon t[mbahet n[dit[n e paraqitjes të kthimit nga puna jasht[vendit dhe n[rast t[shlyerjes nga shtet[sia e Republik[s s[Maqedonis[, pensionimit ose vdekjes.

Neni 32

P[r shkak t[mbajtjes s[evidenc[s t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[, t[pun[suar jasht[vendit, janë të obliguar q[:

- a) shtetasi
- 1) i cili shkon me pun[jasht[vendit, pa nd[rmjet[sim t[Entit, në afat prej 8 ditësh para shkuarjes të paraqitet në Entin kompetent, për ofrimin e të dhënave p[r pun[simin jasht[vendit;
- 2) i cili kthehet nga puna jasht[vendit - m[s[voni brenda 30 dit[ve nga dita e kthimit, t[paraqitet pran[Entit, me q[llim q[t'i jap[t[dh[nat n[lidhje me kthimin nga puna jasht[vendit;
- 3) i cili gjendet me pun[jasht[vendit, nd[rkaq shpreh d[shir[q[Enti t'i nd[rmjet[soj[gjat[pun[simit n[Republik[n e Maqedonis[, t'i paraqes[Entit deklarata me shkrim p[r nd[rmjet[sim gjat[pun[simit n[Republik[n e Maqedonis[.
- b) pun[dh[n]si
- 1) i cili d[rgon pun[tor[të tij n[pun[jasht[vendit, brenda 8 dit[ve para dit[s s[shkuarjes s[pun[torit, t'i paraqes[Entit deklarata me shkrim p[r dërgimin e punëtorit në punë jasht[vendit;
- 2) pun[tor[t e t[cilit kthehen nga puna jasht[vendit, Entit, brenda 15 dit[ve nga dita e kthimit, t'i paraqes[raport me shkrim p[r kthimin e pun[torit nga puna jasht[vendit;

Organi, p[rve] p[rfaq[sis[diplomatike apo konzulare t[Republik[s s[Maqedonis[jasht[vendit, që është kompetent p[r l[shimin, p[rkat[sisht vazhdimin e afatit t[vlefshm[ris[t[dokumentit t[udh[timit, p[r shtetasin e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit, i cili do

t[paraqes[k[rkes[p[r l[shimin e dokumentit të udhëtimit, p[rkat[sisht kërkesë p[r vazhdimin e afatit t[vlefshm[ris[t[dokumentit t[udh[timit ose p[r l[shimin e vizës], ekzemplar nga k[rkesa (përshkrim, kopje ose fotokopje), është i obliguar t'i paraqes[Entit në afat prej 15 ditësh nga pranimi i kërkesës.

Neni 33

P[rfaq[sia konsulare apo diplomatike e Republik[s s[Maqedonis[, s[cil[s i sht[paraqitur k[rkesa nga neni 32, paragrafi 2 e k[tij ligji, ekzemplar të k[rkesës i paraqet organit t[administrat[s shtet[rore, kompetent p[r pun[t[brendshme.

Organi i administratës shtet[rore, kompetent p[r pun[t[brendshme, nj[ekzemplar të k[rkesës nga neni 32, paragrafi 2 i k[tij ligji, që e ka marrur nga p[rfaq[sia diplomatike apo konsulare e Republik[s s[Maqedonis[, është e obliguar t'ia dor[zoj[Entit brenda 30 dit[ve nga dita e pranimit.

Enti, është i obliguar q[ekzemplar[t nga k[rkesa të paragrafit 1 dhe 2 t[k[tij neni, t'ua jap[për shikim Fondit p[r Sigurim Sh[ndet[sor dhe Fondit p[r Sigurim Pensional dhe Invalidor, me kërkesë të tyre.

Neni 34

Flet[paraqitja p[r nd[rmjet[sim gjat[pun[simit n[Republik[n e Maqedonis[(neni 32 n[n a), pika 3) i p[rmban t[dh[nat nga neni 30 n[n a), pikat 1 deri 11 dhe të dhënat n[n b), pikat 1 deri 8 t[k[tij ligji.

Neni 35

Flet[paraqitja, p[rkat[sisht raporti nga neni 32, n[n b), t[k[tij ligji, i p[rmban sidomos këto t[dh[na:

- 1) emërtimin e pun[dh[n]sit që e paraqet fletëparaqitjen, p[rkat[sisht raportin;
 - 2) vendin dhe adresën e pun[dh[n]sit;
 - 3) shifrën dhe emërtimin e veprimtarisë të pun[dh[n]sit;
 - 4) numrin e p[rgjithsh[m të pun[tor[ve t[pun[suar te pun[dh[n]si, n[dit[n e paraqitjes t[flet[paraqitjes, p[rkat[sisht raportit;
 - 5) baz[n, sipas s[cil[s pun[tor[t d[rgohen, gjegj[sisht baz[n sipas s[cil[s jan[d[rguar n[pun[jasht[vendit (realizimin e pun[ve investuese, bashk[punimin afarist-teknik etj.);
 - 6) numrin e p[rgjithsh[m të pun[tor[ve q[d[rgohen n[pun[jasht[vendit, gjegj[sisht q[kthehen nga puna jasht[vendit, sipas p[rvoj[s s[pun[s pran[pun[dh[n]sit.
- Gjat[paraqitjes s[flet[paraqitjes nga neni 32, n[n b), pika 1 t[k[tij Ligji, pun[dh[n]si i cili d[rgon pun[tor[t[vet[n[pun[jasht[vendit, pran[Entit i paraqet edhe t[dh[nat p[r]do pun[tor[ve] e ve] nga neni 30, n[n a), pika 1 deri 11 t[k[tij Ligji.
- Gjat[paraqitjes t[raportit nga neni 32, n[n b), pika 2 t[k[tij Ligji, pun[dh[n]si, pun[tor[t e t[cilit kthehen nga puna jasht[vendit, Entit ia paraqet edhe list[n e pun[tor[ve q[jan[kthyer nga puna jasht[vendit.

9. Evidenca p[r ofertat e pun[dh[n]sve t[huaj p[r pun[simin e shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[jasht[vendit

Neni 36

N[evidenc[n p[r ofertat e pun[dh[n]sve t[huaj p[r pun[simin e shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[jasht[vendit, futen t[dh[na p[r ofertat p[r pun[simin e shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[jasht[vendit, t[cilat i paraqesin pun[dh[n]sit e huaj.

Neni 37

Evidenca p[r ofertat e pun[dh[n]sve t[huaj p[r pun[simin e shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[jasht[vendit i p[rmban këto t[dh[na:

- 1) datën e pranimit t[ofert[s;
- 2) shtetin n[t[cilin gjendet pun[dh[n]si i huaj;
- 3) emërtimin dhe adresën e pun[dh[n]sit t[huaj;
- 4) veprimtarinë e pun[dh[n]sit t[huaj;
- 5) numrin e pun[tor[ve, sipas p[rgatitjes profesionale dhe llojin e profesionit, t[cilat i kërkon pun[dh[n]si i huaj;

- 6) llojin e pun[ve q[duhet t'i kryej[pun[tori;
- 7) kohën e kryerjes të pun[ve jasht[vendit;
- 8) numrin e pun[tor[ve t[d[rguar;
- 9) afatin për realizimin e ofert[;
- 10) shkaqet, p[r shkak t[t[cilave oferta n[p[rgjith[si apo pjes[risht nuk [sht[realizuar.

10. Evidenca p[r shtetasit e huaj dhe p[r personat pa shtet[si t[pun[suar n[Republik[n e Maqedonis[

Neni 38

Evidenc[n p[r shtetasit e huaj dhe personat pa shtet[si t[cil[t k[rkojn[pun[sim ose jan[t[pun[suar n[Republik[n e Maqedonis[(n[tekstin e m[tutjesh[m: shtetas t[huaj) e mban Enti.

Neni 39

Evidenca p[r shtetasit e huaj t[cil[t k[rkojn[pun[p[rkatsisht q[jan[t[pun[suar n[Republik[n e Maqedonis[i p[rmбан t[dh[nat si vijon:

- 1) emrin, emrin e babait dhe mbiemrin;
- 2) numrin am[të shtetasve t[huaj;
- 3) gjininë (mashkullorë-femërore);
- 4) ditën, muajin dhe vitin e lindjes;
- 5) emrin e shtetit dhe vendin e lindjes;
- 6) shtet[sinë;
- 7) shkallën e p[rgatitjes profesionale dhe llojin e profesionit;
- 8) emërtimin dhe adresën e pun[dh[n[sit te i cili [sht[pun[suar;
- 9) q[ndrimin e lejuar:
 - n[baz[t[lejes p[r q[ndrim t[p[rkohsh[m;
 - n[baz[t[lejes p[r q[ndrim t[p[rhersh[m;
- 10) datën e themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s;
- 11) datën e pushimit t[marr[dh[nies s[pun[s.

Neni 40

P[r shkak t[mbajtjes s[evidenc[s p[r shtetasit e huaj t[pun[suar n[Republik[n e Maqedonis[, pun[dh[n[sit pran[Entit paraqesin:

- 1) flet[paraqitje p[r themelimin e marr[dh[nies s[pun[s;
- 2) flet[paraqitje p[r ndryshimin e t[dh[nave gjat[marr[dh[nies s[pun[s;
- 3) flet[paraqitje p[r shuarjen e marr[dh[nies s[pun[s.

Neni 41

Flet[paraqitjet nga neni 40 t[k[tij Ligji, paraqiten brenda tet[dit[sh prej dit[s s[themelimit t[marr[dh[nies s[pun[s, p[rkatsisht nga dita e paraqitjes s[ndryshimeve, gjegj[isht nga dita e pushimit t[pun[s t[shtetasit t[huaj.

Neni 42

Evidenca p[r shtetasin e huaj nga neni 36 i k[tij ligji, fillon t[mbahet prej dit[s s[l[shimit t[lejes p[r themelimin e marr[dh[nies s[pun[s me shtetasin e huaj, nd[rsa pushon n[dit[n e pushimit t[lejes.

T[dh[nat p[r shtetasin e huaj n[evidenc[n q[mbahet sipas k[tij Ligji, paraqesin të dhëna të besueshme dhe mund të shfrytëzohen vetëm për qëllime, të përcaktuara me ligj.

11. Evidenca p[r t[siguruarit dhe p[r personat e siguruar me sigurim sh[ndet[sor

Neni 43

N[evidenc[n p[r t[siguruarit dhe p[r personat e siguruar me sigurim sh[ndet[sor, futen t[dh[na p[r t[siguruarit dhe personat e siguruar sipas rregullave t[sigurimit sh[ndet[sor.

N[evidenc[n nga paragrafi 1 i k[tij neni, nuk futen t[dh[na p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit, n[qoft[se jan[siguruar pran[bart[sit t[huaj t[sigurimit social.

Neni 44

Evidenca p[r t[siguruarit dhe p[r personat e siguruar me sigurim sh[ndet[sor rregullohet sipas rregullave t[sigurimit sh[ndet[sor dhe p[rmбан:

- a) t[dh[na p[r t[siguruarin - bart[s i s[drejt[s:
- 1) emrin, emrin e babait dhe mbiemrin;

- 2) numrin unik am[të qytetarit (NUAQ)
- 3) gjininë (mashkullorë-femërore);
- 4) ditën, muajin dhe vitin e lindjes;
- 5) vendbanimin dhe adresën (komuna, vendbanimi, rruga, numri dhe shteti);
- 6) shifrën dhe përkrahimin e profesionit;
- 7) shkallën dhe llojin e arsimimit të kryer;
- 8) shkallën e përgatitjes profesionale
- 9) bazën e sigurimit;
- 10) llojin e pronësisë.
- b) t[dh[na p[r pun[dh[n[sin:
 - 1) emërtimin e punëdhënësit;
 - 2) selinë dhe adresën (komuna, vendbanimi, rruga dhe numri);
 - 3) shifrën dhe emërtimin e veprimtarisë;
 - 4) numrin e subjektit afarist;
 - 5) numrin unik tatimor të pun[dh[n[sit dhe Bankën komitente;
- c) t[dh[na p[r anëtarët e siguruar të familjes:
 - 1) emrin dhe mbiemrin;
 - 2) gjininë (mashkullorë-femërore);
 - 3) ditën, muajin dhe vitin e lindjes;
 - 4) profesionin;
 - 5) afërsinë me t[siguruarin, dhe
-] t[dh[na p[r shfryt[zimin e t[drejtave:
 - 1) shkaqet e pengimit p[rkatsisht munges[s nga puna;
 - 2) numri i dit[ve t[paafësisë, p[rkatsisht pengimit p[r pun[, p[r t[cilat merret kompensim n[rrog[nga mjetet e Fondit p[r Sigurim Sh[ndet[sor;
 - 3) shuma e paguar e kompensimit p[r paaf[si, p[rkatsisht pengim p[r pun[.

Neni 45

Evidenca p[r t[siguruarit dhe p[r personat e siguruar p[r t[drejtat nga sigurimi sh[ndet[sor mbahet në bazë të paraqitjes s[sigurimit, p[rkatsisht l[ajm[rimin t[sigurimit dhe n[baz[t[njoftimit p[r paaf[si, p[rkatsisht pengim p[r pun[, sipas dispozitave për sigurim shëndetësor.

12. Evidenca e an[tar[ve t[familjeve t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit-shfryt[zues t[mbrojtjes sh[ndet[sore

Neni 46

N[evidenc[n p[r an[tar[t e familjeve t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit - shfryt[zues t[mbrojtjes sh[ndet[sore, futen t[dh[na p[r shtetasit e Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit dhe p[r an[tar[t e familjeve t[tyre me vendbanim t[p[rhersh[m n[Republik[n e Maqedonis[, t[cil[t i shfryt[zojn[t[drejtat nga sigurimi sh[ndet[sor mbi kurrizin e bart[sit t[huaj t[sigurimit sh[ndet[sor.

Neni 47

Evidenca nga neni 46 i k[tij Ligji, i p[rmбан t[dh[nat si vijon:

- a) t[dh[na p[r t[siguruarin:
 1. emrin, emrin e babait dhe mbiemrin;
 2. gjininë (mashkullorë-femërore);
 3. ditën, muajin dhe vitin e lindjes;
 4. vendbanimin n[Republik[n e Maqedonis[dhe adresën (vendi, komuna);
 5. vendin dhe adresën e q[ndrimin jasht[vendit;
 6. emrin e shtetit ku [sht[pun[suar;
 7. emërtimin dhe adresën e bart[sit t[huaj t[sigurimit sh[ndet[sor;
 8. datën e fillimit t[s[drejt[s p[r dh[nie;
 9. datën e pushimit t[s[drejt[s p[r dh[nie;
 10. shkaqet e pushimit t[s[drejt[s p[r dh[nie;
- b) t[dh[na p[r an[tar[t e familjeve t[t[siguruarve me vendbanim t[p[rhersh[m n[Republik[n e Maqedonis[-shfryt[zues t[s[drejt[s s[mbrojtjes sh[ndet[sore:
 1. emrin, emrin e babait dhe mbiemrin;
 2. gjininë (mashkullorë-femërore);
 3. ditën, muajin dhe vitin e lindjes;
 4. afërsia me bart[sin e s[drejt[s;
 5. vendbanimi n[Republik[n e Maqedonis[;
 - c) t[dh[nat p[r dokumentet e l[shuara dhe t[pranuar q[kan[t[b[jn[me shfryt[zimin e s[drejt[s.

Neni 48

Evidenca p[r an[tar[t e familjeve t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit-shfryt[zues t[mbrojtjes sh[ndet[sor, mbahet n[baz[t[dokumenteve t[verifikuara me konventat p[r sigurim social dhe me marr[veshjet tjera nd[rkomb[tare, t[cilat bart[si i huaj i sigurimit i paraqet pran[Fondit p[r Sigurim Sh[ndet[sor.

Evidenca p[r an[tar[t e familjeve t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit-shfryt[zues t[mbrojtjes sh[ndet[sor, fillon t[mbahet n[dit[n e pranimit t[dokumenteve nga paragrafi 1 i k[tij neni, nd[rkaq pushon t[mbahet prej dit[s s[pushimit t[s[drejt[s t[shfryt[zimit t[mbrojtjes sh[ndet[sore.

T[dh[nat p[r t[siguruarin dhe p[r an[tar[t e familjes s[tij, p[r t[cil[t do t[pushoj[mbajtja e evidenc[s nga paragrafi 1 i k[tij neni, Fondi p[r Sigurim Sh[ndet[sor i ruan p[rgjithmon[.

13. Evidenca p[r shfryt[zuesit e t[drejtave nga sigurimi invalidor

Neni 49

N[evidenc[n p[r shfryt[zuesit e t[drejtave nga sigurimi invalidor, futen t[dh[na p[r pun[tor[t invalidor[t[pun[s, t[cil[t pran[pun[dh[n[sit realizojn[t[drejta sipas aft[sive t[mbetura punuese, (sistemim, rikualifikim ose kualifikim plot[sues dhe kompensim p[rkat[s n[para) dhe p[r pun[tor[te t[cil[t ekziston aft[si e ndryshuar punuese ose rrezik i drejp[rdrejt[nga paraqitja e invaliditetit (sistemim).

Evidenca nga paragrafi 1 i k[tij neni, krahas t[dh[nav[e t[verifikuara n[nenin 44 n[na) t[k[tij Ligji, p[r shfryt[zimin e t[drejt[s nga paragrafi 1 i k[tij neni i p[rmбан t[dh[nat si vijon:

- 1) dat[en e njohjes t[s[drejt[s;
- 2) dat[en e fillimit t[realizimit t[s[drejt[s;
- 3) llojet e t[drejtave q[realizohen;
- 4) dat[en e pushimit t[s[drejt[s;

III. M{NYRA E MBAJTJES S{ EVIDENCE

Neni 50

Mbajtja e evidencave n[sfer[n e pun[s, t[vendosura me k[t[Ligj, b[het me regjistrimin e t[dh[nav[e n[kartoteka, libra, formular[, mjetet p[r p[rpunim automatik t[t[dh[nav[e dhe n[mjetet tjera p[r mbajtjen e evidenc[s.

Rregulloren p[r mbajtjen e evidencave t[p[rkaktuar me k[t[Ligj, e miraton organi i administrat[s shtet[rore, kompetent p[r][shtjet e pun[s, n[bashk[punim me Entin.

N[mjetet p[er mbajtjen e evidencave t[rregulluara me k[et[ligj, mund t[futen t[dh[na nga evidencat adekuate n[sfer[n e pun[s t[verifikuara nga ana e organit t[administrat[s shtet[rore q[[sht[kompetent p[er [shtjet e pun[s.

Neni 51

Regjistrimi i t[dh[nav[e n[mjetet p[r mbajtjen e evidencave t[vendosura me k[t[Ligj, b[het sipas dokumenteve publike, dokumenteve tjera (flet[paraqitje, flet[llajm[rime, raporte etj.) dhe dokumentacionit t[brendsh[m t[pun[dh[n[sit.

N[goft[se t[dh[nat nuk mund t[regjistrohen n[evidenc[n[m[nyr[n e verifikuar n[paragrafin 1 t[k[tij neni, ato regjistrohen n[baz[t[deklarats t[personit, t[dh[nat e t[cilit regjistrohen n[evidenc[.

N[goft[se organi q[e mban evidenc[n nuk disponon me dokumentet nga paragrafi 1 i k[tij neni, personi p[r t[cilin mbahet evidenca, detyrohet t[dor[zoj[ato dokumente pran[organit, p[rkat[sisht t[jap[deklarats sipas paragrafit 2 t[k[tij neni.

Neni 52

P[r sakt[sin[e t[dh[nav[e t[regjistruara n[flet[paraqitjen, p[rkat[sisht n[raportin nga neni 13, 15, 16, 17 dhe neni 30, n[n b), neni 40 dhe 49 nga ky Ligj, dhe p[r dokumentacionin e brendsh[m t[pun[dh[n[sit (neni 45) p[rgjigjet udh[heq[si pran[pun[dh[n[sit.

P[r sakt[sin[e t[dh[nav[e t[regjistruara n[flet[paraqitjen nga neni 32, n[n a), pika 3 nga ky Ligj, p[rgjegj[s sht[p[rsoni i cili e ka dor[zuar flet[paraqitjen.

P[r sakt[sin[e t[dh[nav[e t[dh[na me deklarats, n[p[rgjegj[s sht[personi, i cili e ka dh[n[deklarats.

P[r sakt[sin[e t[dh[nav[e t[regjistruara n[evidenc[p[rgjegj[s sht[pun[tori i p[rkaktuar p[r mbajtjen e evidenc[s.

Neni 53

Parimet metodologjike p[r mbajtjen e evidencave n[sfer[n e pun[s, i verifikon organi i administrat[s shtet[rore, kompetent p[r][shtjet e pun[s, sipas mendimit t[marrur nga Enti Shtet[ror i Statistik[s dhe nga organet kompetente p[r][shtjet e sigurimit sh[ndet[sor, pensional dhe invalidor.

Neni 54

Raportin p[rmbledh[s me t[dh[nat nga evidenca p[r ofertat nga pun[dh[n[sit e huaj p[r pun[simin e shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[jasht[vendit, Enti p[r Pun[sim i Republik[s s[Maqedonis[, n[baz[t[k[rkes[s, e dor[zon pran[organit t[administrat[s shtet[rore, kompetente p[r][shtjet e pun[s.

Neni 55

Raportin p[rmbledh[s, me t[dh[nat nga evidenca p[r an[tar[t e familjes t[shtetasve t[Republik[s s[Maqedonis[me pun[jasht[vendit-shfryt[zues t[mbrojtjes sh[ndet[sore, Fondi p[r Sigurim Sh[ndet[sor i Maqedonis[, n[baz[t[k[rkes[s, e dor[zon pran[organit t[administrat[s shtet[rore kompetente p[r][shtjet e pun[s.

IV. DISPOZITA ND{SHKUESE

Neni 56

Me d[nim n[para prej 25.000,00 deri 250.000,00 denar[do t[d[nohet p[r kund[rvajtje pun[dh[n[sit n[goft[se nuk i mban ose i mban me parregullsi evidencat nga neni 7, 12, 20, 23, 28, dhe 49 t[k[tij Ligji.

P[r veprimet nga paragrafi 1 t[k[tij neni, do t[d[nohet p[r kund[rvajtje me d[nim n[para prej 5.000,00 deri 50.000,00 denar[edhe personi p[rgjegj[s pran[pun[dh[n[sit.

Neni 57

Me d[nim n[para prej 20.000,00 deri 200.000,00 denar[do t[d[nohet p[r kund[rvajtje pun[dh[n[sit n[goft[se:

- 1) n[evidenc[n p[r l[ndimet gjat[pun[s nuk i regjistron t[dh[nat brenda afatit t[caktuar n[nenin 24 t[k[tij Ligji;
- 2) n[afatin e caktuar nuk e dor[zon flet[paraqitjen nga neni 16, 31 dhe 32, n[n b) dhe neni 41 t[k[tij Ligji;
- 3) n[afatin e caktuar nuk dor[zon flet[paraqitje dhe flet[llajm[rime nga neni 16, 31 dhe 32, n[n b), pika 2 t[k[tij Ligji;
- 4) n[flet[paraqitjen nga neni 13, 31 dhe 32, n[n b), dhe neni 40 t[k[tij Ligji, evidenton t[dh[na t[pasakta;
- 5) t[dh[nat nuk i regjistron n[m[nyr[n e caktuar n[nenin 51 t[k[tij Ligji.

P[r veprimet nga paragrafi 1 t[k[tij neni, do t[d[nohet p[r kund[rvajtje me d[nim n[para prej 2.000,00 deri 20.000,00 denar[edhe personi p[rgjegj[s pran[pun[dh[n[sit.

Neni 58

Me d[nim n[para prej 2.000,00 deri 20.000,00 denar[do t[d[nohet p[r kund[rvajtje personi, i cili:

- 1) nuk e paraqet ndryshimin e t[dh[nav[e t[regjistruara n[evidenc[n (neni 11 dhe neni 19, paragrafi 2);
- 2) p[rmes deklarats do t[jap[t[dh[na t[pasakta (neni 11, 19 paragrafi 2 dhe neni 51 paragrafi 2), dhe
- 3) do t[shkoj[n[pun[jasht[vendit, p[rkat[sisht i cili do t[kthehet nga puna jasht[vendit, nd[rsa n[afatin e caktuar nuk do t[paraqitet n[Ent (neni 32, n[n a)).

Me d[nim n[para nga paragrafi 1 i k[tij neni do t[d[nohet p[r kund[rvajtje edhe pun[tori i caktuar p[r mbajtjen e evidenc[s, i cili n[evidenc[do t[regjistroj[t[dh[na t[pasakta (neni 52 paragrafi 4).

V. DISPOZITA KALIMTARE DHE P{RFUNDIMTARE

Neni 59

Gjat[realizimit t[t[drejtave dhe obligimeve nga ky ligj, n[komunikimin me nj[sit[rajonale t[organeve do t[zbatohen dispozitat nga Rregullorja, q[do t[rregulloj[][shtjet p[r p[rdorimin e gjuh[ve.

Neni 60

Rregullorja nga neni 50, paragrafi 2 e këtij ligji, do t' miratohet brenda gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në miratimin e Rregullores nga paragrafi 1 e këtij neni do të vazhdojë të zbatohet Rregullorja ekzistuese.

Neni 61

N[dit[n e hyrjes n[fuqi t[k[tij Ligji, pushon t[vlej[Ligji p[r evidencat n[lëmin e pun[s ("Fletorja zyrtare e RSFJ" nr. 17/90 dhe "Gazeta Zyrtare e RM" nr. 12/93).

Neni 62

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

278.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОРГАНСКО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО

Се прогласува Законот за органско земјоделско производство,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 март 2004 година.

Бр. 07-1142/1
12 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН
ЗА ОРГАНСКО ЗЕМЈОДЕЛСКО
ПРОИЗВОДСТВО

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува производството, подготовката, маркетингот, етикетирањето и контролата на органските земјоделски производи кај кои се користени методите за органско производство.

Одредбите на овој закон се применуваат и на прехранбените производи и производи наменети за исхрана на животните кај кои се применуваат методите за органско производство.

Член 2

Цели на овој закон е да се обезбеди :

- заштита на органското производство преку воспоставување на подобра рамнотежа меѓу понудата и побарувачката на земјоделски производи;
- зголемување на природната плодност на почвата со примена на методи за минимизирање на сите форми на загадување на почвата, водата и воздухот;
- заштита на биодиверзитетот со планирано користење на природните ресурси;
- заштита на потрошувачите од заблуди со обезбедување на етикета која јасно сугерира на начинот и методите за добивање на органски производ;
- дека во сите фази на производството и прометот на органските производи е обезбедена стручна контрола и инспекција и
- транзиционен период на конверзија на производството од ковенционален во органски.

Член 3

Начела на овој закон се:

- обезбедување производство на храна со потврдена вредност;
- заштита на потрошувачите;
- заштита на природните ресурси од загадување;
- одржлив социјално економски рурален развој;
- добивање производи со потврден квалитет, конкурентни на странскиот пазар и
- превенција од употреба на штетни заштитни средства во растителното и анималното производство.

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

- "органско производство" се работни постапки на органско земјоделско стопанство, кои го опфаќаат производството и пакувањето, вклучувајќи го и етикетирањето на органскиот земјоделски производ, односно органскиот прехранбен производ;
- "конвенционално производство" се состојки за исхрана/материјали за исхрана кои не можат да се декларираат и означат во согласност со овој закон и прописите донесени врз овој закон;
- "производна единица/имот/фарма за органско производство" е единица, имот или фарма која ги исполнува условите предвидени со овој закон;
- "органски производ" е производ кој ги исполнува условите за органско растително и сточарско производство предвидени со овој закон;
- "период на конверзија" е преоден временски период кој е неопходен за исполнување на критериумите за органско производство, согласно со пропишаните стандарди;
- "преодни состојки за исхрана/материјали за исхрана" се состојки за исхрана/материјали за исхрана кои ги исполнуваат правилата за производство според овој закон, освен во периодот на конверзија;
- "хранителни материи" се одобрени материи за исхрана од растително и животинско потекло кои се додаваат на производот за подобрување на вкусот или изгледот на производот;
- "состојки" се супстанции, вклучувајќи ги и адитивите кои се користат при подготовка на производите наведени во членот 5 на овој закон и се уште се присутни во крајниот производ во непроменета форма;
- "технички пропис" е пропис што ги определува техничките барања директно или со повикување или вклучување на содржината на стандард, техничка спецификација или правила (код) на добра пракса;
- "стандарди" е документ подготвен со консензус и усвоен од страна на признаено тело со кој, заради заедничка и повторлива употреба, се обезбедуваат правила, упатства и карактеристики за определени активности или резултати од тие активности, чија цел е постигнување најповолен степен на уредност во определено подрачје;
- "етикетирање" е секој збор, податок, заштитен жиг, трговско име, слика или симбол на секое пакување, документ, известување, етикета, картон или копалица кои се во придружба или пак се однесуваат на производот од членот 5 на овој закон;
- "подготовка" се операции за зачувување и/или преработка на земјоделски производи, вклучително и колење и сечење на производи од добиток, како и пакување и/или измени на етикетирањето во врска со презентирањето на методот за органско производство на свежи, конзервирани и/или преработени производи;
- "маркетинг" е чување или изложување за продажба, понуда за продажба, продавање, испорака или пласирање на пазарот во која било друга форма;
- "производи за заштита на растенијата" се производи кои содржат некои активни супстанции;
- "сертификат" е документ издаден во согласност со правилата на сертификациониот систем, со кој се обезбедува доверба дека определен процес, производ или услуга е во сообразност со определен стандард или процес;

- "стручна контрола" е тело за оцена на сообразноста кое врши оцена на сообразноста;
- "акредитација" е стручна постапка со која националното тело за акредитација утврдува дали одделен субјект ги исполнува условите за вршење определени дејности во областа на оценување на сообразноста и
- "сточарство" е производство на домашни или одомаќени животни, вклучително и инсекти и водни видови одгледани во свежа вода, освен производите од ловот и риболовот.

Член 5

Методите за органско производство согласно со овој закон се применуваат на:

- а) преработени земјоделски растителни и животински производи кои подлежат на примена на посебните постапки на стручната контрола која се врши согласно со членот 10 на овој закон;
- б) преработени земјоделски растителни и животински производи, производи наменети за исхрана на луѓето подготвени базирано на една или повеќе состојки од растително и/или животинско потекло и
- в) хранителни материи или комбинирани хранителни состојки кои не се опфатени во точките а) и б) на овој член.

Член 6

Работите на органско земјоделско производство предвидени со овој закон се вршат во согласност со европските и меѓународните стандарди за органско производство.

Член 7

За поттикнување и развој на органското производство Владата на Република Македонија донесува годишна програма. Програмата се донесува најдоцна до 31 декември во тековната година за наредната година. Со програмата се утврдуваат мерките за поддршка на производителите на органски производи и за развој на органското производство, како и обемот на средствата за нивно извршување.

Средства за финансирање на програмата од ставот 1 на овој член се обезбедуваат од :

- Буџетот на Република Македонија,
- донации, кредити и
- други приходи.

Член 8

Заради поттикнување, развој, унапредување и координација на органско производство, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство формира совредавно координативна комисија.

Комисијата од ставот 1 на овој член ја сочинуваат двајца претставници од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и по еден претставник од Министерството за здравство, Министерството за финансии, Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за економија - Биро за метрологија, Институтот за стандардизација, Институтот за акредитација, од стручно научни установи и невладини асоцијации.

Комисијата од ставот 1 на овој член донесува деловник за работа.

За работата на членовите на комисијата од ставот 1 следува надомест. Висината на надоместокот го утврдува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Комисијата од ставот 1 на овој член еднаш годишно доставува извештај за својата работа до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

II. ОРГАНСКО ПРОИЗВОДСТВО НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ПРЕХРАНБЕНИ ПРОИЗВОДИ

Член 9

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање, министерот за здравство и министерот за економија, донесува поблиски пропи-

си со кои се пропишуваат техничките барања за условите и начинот на органско производство, во зависност од природната плодност на почвата, видот на растенијата и животните, нивната меѓусебна поврзаност, како и зачувување на нивната биолошка разновидност.

Со прописите од ставот 1 на овој член ќе се пропишат особено техничките барања за : органско растително производство, сточарство, како и задолжителен период на конверзија, дозволени материи за подобрување на плодноста на почвата и нејзината биолошка активност, производи кои можат да се користат како ѓубрива, производи за заштита на растенијата против болести, зарази и штетници, дозволени заштитни материи од неорганско потекло; дозволени материи за преработка на производи, дозволени материи за амбалажирање и чување на органските производи и други барања.

Член 10

На органското производство, преработка и промет, задолжително се врши стручна контрола од страна на овластено домашно или странско правно лице, ако :

- е регистрирано за вршење стручна контрола, а за странските правни лица и да има постојано седиште или претставништво во Република Македонија;
- има вработено најмалку три лица со високо образование и со најмалку две години искуство во областа на органското производство, соодветни простории и опрема и
- е акредитирано од соодветна институција за акредитација.

Овластувањето од ставот 1 на овој член се дава врз основа на претходно спроведен јавен конкурс од страна на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Начинот, постапката и методологијата за вршење на стручната контрола на органското производство поблиску ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 11

Овластените правни лица од членот 10 на овој закон се запишуваат во регистар кој се води во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе донесе решение со кое ќе го избрише од регистарот правното лице за кое ќе утврди дека престанало да ги исполнува условите предвидени во членот 10 на овој закон и ако го повтори прекршокот од членот 27 точки 4 и 5 на овој закон.

Против решението од ставот 3 на овој член може да се поднесе жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање во управни работи од областа на земјоделството. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Запишувањето и бришењето на правните лица од регистарот од ставот 1 на овој член се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 12

Составот на органскиот производ го утврдува стручна научна установа или друго правно лице кои имаат акредитирана лабораторија, соодветен кадар, опрема и простории, овластена од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Установите и другите правни лица кои вршат работи од ставот 1 на овој член се запишуваат во регистар кој го води Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 13

Правните и физичките лица кои произведуваат, преработуваат и ставаат во промет органски производи се запишуваат во регистар кој го води Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 14

Правните и физичките лица од членот 13 на овој закон и овластеното правно лице од членот 10 на овој закон склучуваат договор за вршење на стручна контрола.

Правното лице кое врши стручна контрола води и чува евиденција на производителите, односно преработувачите и врз основа на податоците од евиденцијата издава сертификат дека производот ги исполнува условите за органско производство и преработка.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги определува податоците и ги пропишува начинот и постапката за водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член.

Член 15

Правните и физичките лица од членот 13 на овој закон се должни да ја водат и да ја чуваат евиденцијата за своето производство на органски производи.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги определува податоците и ги пропишува начинот и постапката за водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член.

III. ПРОМЕТ НА ОРГАНСКИ ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ПРЕХРАНБЕНИ ПРОИЗВОДИ**Член 16**

Производот кој ги исполнува условите за органско производство, се става во промет со оригинален сертификат издаден согласно со членот 14 став 2 на овој закон.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува формата и содржината на сертификатот од ставот 1 на овој член, како и начинот на неговото издавање и одземање.

Член 17

Увезените производи етикетирани како еколошки, биолошки или органски можат да се стават во промет, само ако за нив има доказ:

1) дека е извршена контрола и сертификација на увезениот производ од надлежен орган;

2) дека количината на производот е добиена во органски систем на производство, којшто бил предмет на контрола за органско производство и

3) за содржината, количината и датумот на првиот транспорт на производот од надлежниот орган за контрола.

Доказот од ставот 1 на овој член треба да биде во оригинал и да го следи производот.

Член 18

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство објавува годишна листа на прифатени и официјално назначени тела за сертификација на органски производи на Европската унија или во трети земји.

Листата од ставот 1 на овој член се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 19

Етикетата "органско" може да ја користи само производител кој применува технологија на производство согласно со методите за органско производство утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Етикетата од ставот 1 на овој член означува начин на производство, а не сугерира на квалитетот.

Етикетата од ставот 1 на овој член се нанесува на производот на место определено само од овластеното правно лице кое врши стручна контрола.

Етикетата од ставот 1 на овој член се однесува на типот на производството, конверзијата и органскиот производ.

Формата, содржината и бојата на етикетата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за животна средина и просторно планирање.

Член 20

Пакувањето на органските производи се врши со материјали одобрени за употреба согласно со прописите од членот 9 на овој закон.

Член 21

Превозот и складирањето на органските производи мора да биде одобрен од овластеното правно лице кое врши стручна контрола.

Член 22

Продажбата на органските производи се врши:

- на самото место на производство, односно на производната единица на точно назначено место;
- во продавница, на издвоени и јасно означени места одвоени од другите производи и
- на специјално одредени пазари за свежи производи и преработки, каде што нема мешање со други производители кои не се регистрирани за органско производство и не го применуваат во целост овој систем.

IV. НАДЗОР**Член 23**

Надзор над применувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на истиот, врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Инспекциски надзор врши Државниот инспекторат за земјоделство преку државните инспектори за земјоделство (во понатамошниот текст: инспектори).

Инспекциски надзор се врши на: површините, капацитетите за преработка, деловните простории, магацините, транспортните средства при вршење превоз на органски производи, на евиденцијата што ја водат физичките и правните лица за своето органско производство и на местата определени во членот 22 на овој закон.

Правните и физичките лица, се должни да им овозможат на инспекторите вршење на инспекцискиот надзор.

Член 24

Ако при вршењето на надзорот инспекторот утврди дека органските производи не се произведуваат или се ставаат во промет спротивно на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на истиот, со решение ќе нареди во определен рок да се усогласи работењето според пропишаните услови на овој закон.

Доколку во определениот рок не се усогласи производството и прометот според пропишаните услови, инспекторот со решение привремено ќе го забрани нивното производство, односно промет до донесување на правосилната одлука од судот.

Ако при вршењето на инспекциски надзор, инспекторот утврди дека органскиот производ што е пуштен во промет не е произведен според условите и начинот на органското производство, не е пропатен со сертификат, односно етикета, не е соодветно пакуван, превезуван и продаван, со решение ќе го забрани прометот и ќе го задолжи правното лице, односно физичкото лице во определен рок да ги отстрани недостатоците.

Ако при вршењето на прегледот на органскиот производ од увоз инспекторот од граничниот премин, утврди дека пратката не е пропатена со пропишаните сертификати, со решение ќе го задолжи увозникот во одреден рок да го отстрани недостатокот.

Против решенијата од ставовите 1, 2 и 3 на овој член може да се поднесе жалба во рок од 15 дена, а против решението од ставот 4 на овој член, во рок од осум дена од денот на приемот на решението до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Жалбата поднесена против решението од ставовите 1, 2, 3 и 4 на овој член не го одлага неговото извршување, освен во случаите кога постои основано сомнение дека може да настане материјална штета која не може да се надомести.

Член 25

Заради потврдување дека производот е органски, инспекторите можат да земаат мостри за анализа.

Трошоците за земањето и испитувањето на мострите ги поднесува правното лице кое произведува, преработува, става во промет или увезува органски производи доколку се утврдат неправилности од страна на тоа лице.

Член 26

Органите на царинската служба се должни да ја пријават секоја пратка на производи означени со етикетата како органски, биолошки или еколошки, за преглед на инспекторот за ветерина и инспекторот за заштита на растенијата на граничниот премин.

Органите на царинската служба не можат да отпочнат царинска постапка, или да ги упатат на друга царинарница пратките од ставот 1 на овој член, без писмена согласност на инспекторот за ветерина и инспекторот за заштита на растенијата на граничниот премин.

V. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 27

Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице ако:

- 1) произведува производи од органско производство, во смисла на овој закон, а не е регистриран во регистар на производители (член 13 став 1);
- 2) не се придржува на прописите за периодот на конверзија (член 9);
- 3) произведува органски производи без склучен договор за стручна контрола (член 14 ставови 1 и 2);
- 4) става во промет производи од органското производство без оригинален сертификат (член 16 став 1);
- 5) врши увоз на производи од органско производство без потребните докази од член 17 на овој закон и
- 6) пакува, превезува и продава органски производи спротивно на условите предвидени со членовите 20, 21 и 22 на овој закон.

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Со парична казна од 20.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 точки 1, 2, 3, 4 и 6 на овој член и физичкото лице.

Член 28

Со парична казна од 100.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако не се придржува на условите и начинот за органско растително и сточарско производство, дозволени материи за подобрување на плодноста на почвата, заштитни материи од неорганско потекло, дозволени материи за преработка на производи и дозволени материи за амбалажирање (член 9).

Со парична казна од 20.000 до 40.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Со парична казна од 20.000 до 40.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот 1 на овој член и физичкото лице.

Член 29

Покрај паричната казна за прекршок од членовите 27 и 28 на овој закон, ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на предметите што се употребени за извршу-

вање на прекршокот или се прибавени, односно настанале со извршување на прекршокот и на материјалната корист прибавена со извршувањето на прекршокот.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 30

Поблиските прописи од овој закон министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе ги донесе во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 31

До денот на влегувањето во сила на прописите од членот 9 на овој закон, како период на конверзија ќе се смета и периодот пред влегувањето во сила на овој закон доколку производителот може да докаже дека произведувал на начин пропишан со овој закон.

Член 32

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I

PËR PRODHIM ORGANIK BUJQËSOR

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet prodhimi, përgatitja, marketingu, etiketimi dhe kontrolli i prodhimeve bujqësore organike, te të cilat janë shfrytëzuar metodat e prodhimit organik.

Dispozitat e këtij ligji zbatohen edhe në prodhimet ushqimore dhe në prodhimet e dedikuara për ushqimin e kafshëve, te të cilat zbatohen metodat e prodhimit organik.

Neni 2

Qëllimet e këtij ligji janë që të sigurojë:

- mbrojtje të prodhimit organik përmes vendosjes së baraspeshës më të mirë midis ofertës dhe kërkesës së prodhimeve bujqësore;
- zmadhim të plleshmërisë natyrore të tokës me aplikimin e metodës për minimizimin e të gjitha formave të ndotjes së tokës, ujit dhe ajrit;
- mbrojtje të biodiversitetit me shfrytëzim të planifikuar të resurseve natyrore;
- mbrojtje të konsumatorëve nga mashtrimet me sigurimin e etiketës, e cila sugjeron qartë për mënyrën dhe metodat për fitimin e prodhimit organik;
- se në të gjitha fazat e prodhimit dhe qarkullimit të prodhimeve organike është siguruar kontrolli profesional dhe i inspektimit; dhe
- periudha tranzitore e konverzimit të prodhimit, nga ai konvencional në organik.

Neni 3

Parimet e këtij ligji janë:

- sigurimi i prodhimit të ushqimit me vlerë të verifikuar;
- mbrojtje e konsumatorëve;
- mbrojtje e resurseve natyrore nga ndotja;
- zhvillimi i ruajtur ekonomik, social dhe rural;
- sigurimi i prodhimeve me kualitet të verifikuar, konkurrent për tregun e jashtëm; dhe
- preventiva nga përdorimi i mjeteve mbrojtëse të dëmshme në prodhimtarinë e bimëve dhe të kafshëve.

Neni 4

Disa shprehje të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

- "prodhim organik" është procedurë pune e ekonomisë bujqësore organike, që e përfshinë prodhimin dhe paketimin, duke përfshirë edhe etiketimin e prodhimit bujqësor organik, gjegjësisht prodhimin ushqimor organik.
- "prodhim konvencional" janë komponente për ushqim/materiale për ushqim, të cilat nuk mund të deklarohen dhe të shënohen në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat e miratuara në bazë të këtij ligji;

- “njësia prodhuese/prona/ferma për prodhim organik” është njësi, pronë ose fermë, e cila i përmbush kushtet e parapara me këtë ligj;

- “prodhimi organik” është prodhim i cili i plotëson kushtet për prodhim organik bimor dhe blegtoral, të parapara me këtë ligj.

- “periudha e konverzimit” është periudhë kalimtare kohore, që është e domosdoshme për përmbushjen e kriterëve për prodhim organik, në pajtim me standardet e përcaktuara;

- “komponentet kalimtare për ushqim/materiale për ushqim” janë komponente për ushqim/materiale për ushqim, të cilat i përmbushin rregullat për prodhim sipas këtij ligji, përveç në periudhën e konverzimit;

- “materie ushqyese” janë materie të lejuara për ushqim me origjinë bimore dhe shtazore, të cilat i shtohen prodhimit për përmirësimin e shijes ose pamjes së prodhimit;

- “komponentet” janë substancat, duke i përfshirë edhe aditivët të cilat shfrytëzohen gjatë përgatitjes së prodhimeve, të përmendura në nenin 5 të këtij ligji, dhe ende janë të pranishme në prodhimin final, në formë të pandryshuar.

- “rregull teknike” është rregulla që i përcakton kërkesat teknike, drejtpërdrejt ose me thirrje ose kyçe të përmbajtjes në standard, specifikim teknik ose rregulla (kod) të praktikës së mirë;

- “standardet” - është dokument i përgatitur me konsensus dhe i miratuar nga ana e trupit të pranuar, me të cilin, për shkak të përdorimit të përbashkët dhe të përsëritshëm, sigurohen rregulla, udhëzime dhe karakteristika për aktivitetet të caktuara ose rezultate nga ato aktivitetet, qëllimi i të cilave është arritja e shkallës më të volitshme të rregullshmërisë, në fushë të caktuar;

- “etiketimi” është çdo fjalë, e dhënë, vulë mbrojtëse, emër tregtari, fotografi ose simbol i çdo paketimi, dokumenti, njoftimi, etikete, kartoni ose mjeti të farkëtuar, të cila janë në shoqërim ose kanë të bëjnë me prodhimin e nenit 5 të këtij ligji;

- “përgatitja” janë operacion për mbrojtjen dhe/ose përpunimin e prodhimeve bujqësore, duke përfshirë edhe therrjen dhe prerjen e prodhimeve të kafshëve, si dhe paketimin dhe/ose ndryshimin e etiketimeve lidhur me prezentimin e metodës të prodhimeve organike, të prodhimeve të freskëta, të konzervuara dhe/ose prodhimeve të përpunuara;

- “marketingu” është ruajtja ose ekspozimi për shitje, ofertë për shitje, shitje, dërgim ose plasim në treg në cilën do formë tjetër;

- “prodhime për mbrojtjen e bimëve” janë prodhime, të cilat përmbajnë disa substanca aktive;

- “certifikati” - është dokument i dhënë në pajtim me rregullat e sistemit certifikues, me të cilin sigurohet besimi se një proces i caktuar, prodhim ose shërbim është në përputhje me standardin ose procesin e caktuar;

- “kontrolli profesional” është trup për vlerësimin e përputhshmërisë, që bën vlerësimin e përputhshmërisë;

- “akreditimi” është procedurë profesionale, me të cilin trupi nacional për akreditim konstaton se a thua ndonjë subjekt i caktuar i përmbush kushtet për kryerje të veprimtarive të caktuara në fushën e vlerësimit të përputhshmërisë, dhe

- “blegtoria” është prodhim i kafshëve shtëpiake ose të zbutura, duke përfshirë edhe insektet dhe llojet e ujqorëve, të kultivuara në ujë të freskët, përveç prodhimeve të gjuetisë dhe peshkatarisë

Neni 5

Metodat për prodhim organik në pajtim me këtë ligj zbatohen në:

a) prodhime të papërpunuara bujqësore, bimore dhe shtazore, të cilat i nënshtrohen zbatimit të procedurave të veçanta të kontrollit profesional, që bëhet në pajtim me nenin 10 të këtij ligji;

b) prodhime të përpunuara bujqësore bimore dhe shtazore, prodhime të dedikuara për ushqimin e njerëzve, të përgatitura duke u bazuar në një ose më shumë komponente, me origjinë bimore dhe/ose shtazore, dhe

v) materie ushqimore ose komponente të kombinuara ushqimore, të cilat nuk janë përfshirë në pikat a) dhe b) të këtij neni.

Neni 6

Punët e prodhimit bujqësor organik, të parapara me këtë ligj bëhen në pajtim me standardet evropiane dhe ndërkombëtare për prodhim organik.

Neni 7

Për nxitjen dhe zhvillimin e prodhimit organik, Qeveria e Republikës së Maqedonisë miraton program vjetor. Programi miratohet më së voni deri më 31 dhjetor në vitin vijues për vitin e ardhshëm. Me program përcaktohen masat për përkrahjen e prodhuesve të prodhimeve organike dhe për zhvillimin e prodhimeve organike si dhe për vëllimin e mjeteve për realizimin e tyre.

Mjetet për financimin e Programit nga paragrafi 1 i këtij neni sigurohen nga:

- Buxheti i Republikës së Maqedonisë,
- donacionet, kreditë, dhe
- të ardhura të tjera.

Neni 8

Për shkak të nxitjes, zhvillimit, përparimit dhe koordinimit të prodhimit organik, ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, formon komision koordinues këshilldhënës.

Komisionin nga paragrafi 1 të këtij neni e përbëjnë 2 përfaqësues nga Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave dhe nga 1 përfaqësues nga Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Financave, Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, Ministria e Ekonomisë - Byroja e meteorologjisë, Instituti për standardizim, Instituti për akreditim, nga institucionet shkencore profesionale dhe asociacionet joqeveritare.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni miraton Rregulloren për punë.

Për punën e anëtarëve të komisionit nga paragrafi 1 pason kompensimi. Lartësinë e kompensimit e përcakton ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, një herë në vit i dërgon raport për punën e vet ministrit të Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

II. PRODHIMI ORGANIK I PRODHIMEVE BUJQËSORË DHE USHQIMORE

Neni 9

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, në pajtim me ministrin e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, ministrin e Shëndetësisë dhe ministrin e Ekonomisë, miraton dispozita më të përafërta, me të cilat përcaktohen kërkesat teknike për kushtet dhe mënyrën e prodhimit organik, varësisht nga plleshmëria e trolit, llojit të bimëve dhe kafshëve, lidhshmërisë së tyre reciproke si dhe për ruajtjen e llojlojshmërisë së tyre biologjike.

Me dispozitat nga paragrafi 1 të këtij neni do të përcaktohen sidomos kërkesat teknike për: prodhimin bimor organik, blegtoral, si dhe periudhën e domosdoshme të konverzionit, materjeve të lejuara për përmirësimin e plleshmërisë së trolit dhe aktivitetin e tij biologjik, prodhime, të cilat mund të shfrytëzohen si plehra, prodhime për mbrojtjen e bimëve kundër sëmundjeve, infektive dhe dëmtues, materie të lejuara mbrojtëse me origjinë joorganike, materie të lejuara për përpunim të prodhimeve, materje të lejuara për ambalazh dhe ruajtje të prodhimeve organike, dhe kërkesa tjera.

Neni 10

Ndaj prodhimit organik, përpunimit dhe qarkullimit, në mënyrë të obliguar bëhet kontroll profesional nga ana e personit të autorizuar juridik nga vendi ose jashtë, nëse:

- është regjistruar për kryerjen e kontrollit profesional, ndërsa për personat e huaj juridik, edhe të ketë seli ose përfaqësi të përhershme në Republikën e Maqedonisë;

- të ketë të punësuar së paku 3 persona me arsim sipëror dhe me më së paku 2 vjet përvojë pune në lëmin e prodhimit organik, lokale adekuate dhe pajisje, dhe

- është akredituar nga institucioni përkatës për akreditim.

Autorizimi nga paragrafi 1 i këtij neni jepet në bazë të konkursit publik të shpallur paraprakisht, nga ana e Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Mënyrën, procedurën dhe metodologjinë për kryerjen e kontrollit profesional të prodhimit organik, më për së afërmi i rregullon ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Neni 11

Personat e autorizuar juridik nga neni 10 i këtij ligji regjistrohen në regjistër, i cili mbahet në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit nga paragrafi 1 i këtij neni i rregullon ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave do të marrë vendim me të cilin do ta fshijë nga regjistri personin juridik, për të cilin do të konstatojë se ka pushuar t'i përmbushë kushtet e parapara në nenin 10 të këtij ligji, dhe nëse e përsërit kundërvajtjen nga neni 27 pika 4 dhe 5 e këtij ligji.

Kundër Vendimit nga paragrafi 3 i këtij neni mund t'i paraqitet ankesë Komisionit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për vendosje në punë administrative nga fusha e bujqësisë. Ankesa nuk e shtyn ekzekutimin e Vendimit.

Regjistrimi dhe fshirja e personave juridik nga regjistri i paragrafit 1 të këtij neni shpallet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 12

Përbërjen e prodhimit organik e përcakton institucioni profesional shkencor ose personi tjetër juridik, të cilët kanë laborator të akredituar, kuadër adekuat, pajisje dhe lokale, të autorizuar nga ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Institucionet dhe personat tjerë juridik, të cilët bëjnë punë nga paragrafi 1 i këtij neni, regjistrohen në regjistër, të cilin e mban Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit nga paragrafi 2 i këtij neni i rregullon ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Neni 13

Personat fizik dhe juridik të cilët prodhojnë, përpunojnë dhe vënë në qarkullim prodhime organike, regjistrohen në regjistër, të cilin e mban Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit nga paragrafi 1 i këtij neni i rregullon ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Neni 14

Personat fizik dhe juridik nga neni 13 i këtij ligji dhe personi i autorizuar juridik nga neni 10 i këtij ligji lidhin marrëveshje për kryerjen e kontrollit profesional.

Personi juridik i cili bën kontroll profesional udhëheq dhe ruan evidencën e prodhuesve, gjegjësisht përpunuesve, dhe në bazë të të dhënave nga evidenca lëshon certifikat se prodhimi i përmbush kushtet për prodhim organik dhe përpunim.

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave i përcakton të dhënat dhe e rregullon mënyrën dhe procedurën për mbajtjen e evidencës nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 15

Personat juridik dhe fizik nga neni 13 i këtij ligji janë të obliguar ta mbajnë dhe ta ruajnë evidencën për prodhimin e tyre të prodhimeve organike.

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave i cakton të dhënat dhe e përcakton mënyrën dhe procedurën për mbajtjen e evidencës nga paragrafi 1 i këtij neni.

III. QARKULLIMI I PRODHIMEVE ORGANIKE, BUJQËSORE DHE USHQIMORE

Neni 16

Prodhimi, i cili i plotëson kushtet për prodhim organik, vihet në qarkullim me certifikat origjinal, të lëshuar në pajtim me nenin 14 paragrafi 2 i këtij ligji.

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, i cakton më për së afërmi formën dhe përmbajtjen e certifikatit nga paragrafi 1 i këtij neni, si dhe mënyrën e lëshimit dhe marrjes së tij.

Neni 17

Prodhimet e importuara, të etiketuara si ekologjike, biologjike ose organike mund të vihen në qarkullim, vetëm nëse për ato ka dëshmi:

1) se është bërë kontrolli dhe certifikimi, i prodhimit të importuar nga organi kompetent;

2) se sasia e prodhimit është fituar në sistem organik të prodhimit, i cili ka qenë lëndë e kontrollit për prodhim organik, dhe

3) për përmbajtjen, sasinë dhe datën e transportit të parë të prodhimit nga organi kompetent për kontroll.

Dëshmia nga paragrafi 1 i këtij neni duhet të jetë në origjinal dhe ta shoqërojë prodhimin.

Neni 18

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave shpall listë vjetore të trupave të pranuar dhe zyrtarisht të caktuar, për certifikimin e prodhimeve organike në Unionin Evropian ose në vende të treta.

Lista nga paragrafi 1 i këtij neni shpallet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 19

Etiketën "organike" mund ta shfrytëzojë vetëm prodhuesi, i cili aplikon teknologji të prodhimit në pajtim me metodat për prodhim organik, të përcaktuar me këtë ligj dhe dispozitat e miratuara në bazë të këtij ligji.

Etiketa nga paragrafi 1 i këtij neni shënon mënyrën e prodhimit dhe nuk sugjeron cilësinë.

Etiketa nga paragrafi 1 i këtij neni vihet në prodhimin, në vend të caktuar, vetëm nga personi i autorizuar juridik, i cili bën kontroll profesional.

Etiketa nga paragrafi 1 i këtij neni ka të bëjë me llojin e prodhimit, konverzimit dhe prodhimin organik.

Formën, përmbajtjen, dhe ngjyrën e etiketës nga paragrafi 1 i këtij neni e përcakton ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, në pajtim me ministrin e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Neni 20

Paketimi i prodhimeve organike bëhet me materiale të lejuara për përdorim, në pajtim me dispozitat e nenit 9 të këtij ligji.

Neni 21

Transporti dhe depoimi i prodhimeve organike, doemos duhet të jetë i lejuar nga personi i autorizuar juridik, i cili bën kontroll profesional.

Neni 22

Shitja e prodhimeve organike bëhet:

- në vet vendin e prodhimit, gjegjësisht në njësinë prodhuese, në vendin e caktuar në mënyrë të saktë;
- në shitore, në vende të veçanta dhe të shënuara qartë, të ndara nga prodhimet tjera, dhe
- në tregje të caktuara speciale për prodhime të freskëta dhe përpunime, ku nuk ka përzierje me prodhues të tjerë, të cilët nuk janë të regjistruar për prodhim organik dhe nuk e zbatojnë në tërësi këtë sistem.

IV. MBIKËQYRJA

Neni 23

Mbikëqyrje në zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të të njëjtit, bën Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Mbikëqyrje inspektuese bën Inspektorati Shtetëror i Bujqësisë përmes inspektorëve shtetërorë për bujqësi (në tekstin e mëtejshme inspektorët).

Mbikëqyrja inspektuese bëhet në: sipërfaqet, kapacitetet për përpunim, lokalet afariste, depotë, mjetet transportuese gjatë transportit të prodhimeve organike, në evidencën, të cilën e mbajnë personat fizik dhe juridik për prodhimin e tyre organike, dhe në vendet e caktuara në nenin 22 të këtij ligji.

Personat juridik dhe fizik, janë të obliguar t'u mundësojnë inspektorëve kryerjen e mbikëqyrjes së inspektimit.

Neni 24

Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, inspektori konstaton se prodhimet organike nuk prodhohen ose vihen në qarkullim në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji dhe

dispozitat e miratuara në bazë të të njëjtit, me Vendim do të urdhërojnë që në afat të caktuar të harmonizohet puna sipas kushteve të përcaktuara të këtij ligji.

Nëse në afatin e caktuar nuk harmonizohet prodhimi dhe qarkullimi sipas kushteve të përcaktuara, inspektori, me Vendim, përkohësisht do ta ndalojë prodhimin e tyre, gjegjësisht qarkullimin deri në marrjen e Vendimit të plotfuqishëm nga gjyqi.

Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së inspektimit, inspektori konstaton se prodhimi organik që është lëshuar në qarkullim nuk është prodhuar sipas kushteve dhe mënyrës së prodhimit organik, nuk shoqërohet me certifikat, gjegjësisht etiketë, nuk është paketuar, transportuar dhe shitur në mënyrë përkatëse, me Vendim do ta ndalojë qarkullimin dhe do ta obligojë personin juridik, gjegjësisht personin fizik, që në afat të caktuar t'i evitojë mangësitë.

Nëse gjatë kryerjes të kontrollit të prodhimit organik të importuar inspektori i kalimit kufitar konstaton se dërgesa nuk shoqërohet me certifikat, me Vendim, do ta obligojë importuesin, që në afat të caktuar ta evitojë mangësinë.

Kundër vendimeve nga paragrafët 1,2 dhe 3 të këtij neni, mund të paraqitet ankesë në afat prej 15 ditësh, ndërsa kundër Vendimit nga paragrafi 4 i këtij neni në afat prej 8 ditësh, nga dita e marrjes të Vendimit, mund t'i paraqitet ankesë ministrit të Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Ankesa e paraqitur kundër Vendimit nga paragrafët 1,2,3 dhe 4 të këtij neni, nuk e shtynë ekzekutimin e tij, përveç në rastet kur ekziston dyshimi i bazuar se mund të shkaktohet dëm material, i cili nuk mund të kompensohet.

Neni 25

Për shkak të konstatimit se prodhimi është organik, inspektorët mund të marrin mostra për analizë.

Shpenzimet për marrjen dhe analizën e mostrave i paguan personi juridik, i cili prodhon, përpunon, ose vë në qarkullim ose importon prodhime organike, nëse konstatohen parregullësi nga ana e atij personi.

Neni 26

Organet e Shërbimit doganor, çdo dërgesë të prodhimeve, të shënuara me etiketë si organike, biologjike ose ekologjike, ta paraqesin për kontroll te inspektori i Veterinarisë dhe inspektori për mbrojtjen e bimëve, në vendkalimin kufitar.

Organet e Shërbimit doganor, nuk mund të fillojnë procedurën doganore ose t'i udhëzojnë në vend tjetër doganor dërgesat nga paragrafi 1 të këtij neni, pa pajtim me shkrim të inspektorit të Veterinarisë dhe inspektorit për mbrojtjen e bimëve, në vendkalimin kufitar.

V. DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 27

Me dënim në para prej 100.000 gjer më 300.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

1) prodhon produkte të prodhimit organik, sipas këtij ligji, ndërsa nuk është i regjistruar në regjistrin e prodhuesve (neni 13 paragrafi 1);

2) nuk u përmbahet dispozitave gjatë periudhës së konverzimit (neni 9)

3) prodhon prodhime organike pa lidhur marrëveshje për kontroll profesional (neni 14 paragrafët 1 dhe 2);

4) vë në qarkullim produkte të prodhimit organik pa certifikat origjinal (neni 16 paragrafi 1);

5) bën importin e prodhimeve të prodhimit organik pa dëshmitë e nevojshme nga neni 17, dhe

6) Paketon, transporton dhe shet prodhime organike, në kundërshtim me kushtet e parapara me nenet 20, 21 dhe 22 të këtij ligji.

Me dënim në para prej 30.000 gjer më 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni, edhe personi përgjegjës në personin juridik.

Me dënim në para prej 20.000 gjer më 30.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi 1 pikat 1, 2, 3, 4 dhe 6 të këtij neni edhe personi fizik.

Neni 28

Me dënim në para prej 100.000 gjer më 250.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik, nëse nuk u përmbahet kushteve dhe mënyrës për prodhim organik,

bimor dhe blegtoral, materie të lejuara për përmirësimin e plleshmërisë së trolit, materie mbrojtëse me origjinë joorganike, materie të lejuara për përpunim të prodhimeve dhe materie të lejuara për ambalazhim (neni 9).

Me dënim në para prej 20.000 gjer më 40.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni, edhe personi përgjegjës në personin juridik.

Me dënim në para prej 20.000 gjer më 40.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni edhe personi fizik.

Neni 29

Përveç dënimit me para, për kundërvajtje nga nenet 27 dhe 28 të këtij ligji, do të shqiptohet edhe masa e sigurisë marrja e sendeve që janë përdorur për kryerjen e kundërvajtjes ose janë siguruar, gjegjësisht janë paraqitur me kryerjen e kundërvajtjes, edhe i fitimit material, i siguruar me kryerjen e kundërvajtjes.

VI. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 30

Dispozitat më të përafërta nga ky ligj, ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave do t'i miratojnë në afat prej 1 viti, nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 31

Deri në ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave nga neni 9 i këtij ligji, si periudhë e konverzimit do të konsiderohet edhe periudha para hyrjes në fuqi të këtij ligji, nëse prodhuesi mund të dëshmojë se ka prodhuar në mënyrën e paraparë me këtë ligj.

Neni 32

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

279.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТРГОВИЈА

Се прогласува Законот за трговија, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 март 2004 година.

Бр. 07-1148/1
12 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН ЗА ТРГОВИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите и начинот за вршење на трговија на внатрешниот и надворешниот пазар, мерките на ограничување на вршење на трговијата и заштитните мерки.

Член 2

Трговија, во смисла на овој закон, е купување и продавање на стоки, како и вршење на трговски услуги.

Трговија може да вршат правни и физички лица кои се регистрирани за вршење на таа дејност во соодветен регистар согласно со закон (во натамошниот текст: трговец).

Член 3

По исклучок од одредбите на членот 2 став 2 од овој закон, одредбите на овој закон соодветно се применуваат и на:

- правни и физички лица регистрирани за вршење на производство кои своите производи ги продаваат на пазарот;
- органи на државна власт, општините и Градот Скопје и правни физички лица кои вршат јавни овластувања кои за остварување на своите надлежности вршат набавка и отуѓување на одделни стоки согласно со закон и
- физичките и правните лица регистрирани, односно евидентирани за вршење на земјоделска дејност ако своите производи ги продаваат на пазарот.

Член 4

Трговецот ја врши трговијата слободно и под еднакви услови на пазарот, на начин со кој не ја попречува конкуренцијата, не предизвикува штета на потрошувачите и на животната средина и здравјето на луѓето и е во согласност со закон, меѓународните спогодби и договори што ги ратификувала Република Македонија и добрите деловни обичаи.

Член 5

Со акти и дејствија на органите на државната власт и органите на општините и на Градот Скопје и на правните и физичките лица кои вршат јавни овластувања, не може да се ограничи правото на трговецот за слободен настап на пазарот, да се попречува конкуренцијата или да се доведуваат одделни трговци во нерамноправна положба, освен во случаи определени со закон.

II. ВРШЕЊЕ НА ТРГОВИЈА

Заяднички одредби

Член 6

Трговија се врши како трговија на големо, трговија на мало, електронска трговија, вршење трговија од врата до врата и како давање услуги во трговијата.

Трговија на големо и мало се врши во уредени деловни простори (во натамошниот текст: продавници), магацини, складови и деловни простори.

Член 7

На пазарите на големо може да се врши само трговија на големо, а на пазарите на мало само трговија на мало.

Член 8

Трговија на големо не може да се врши пред магацините, складовите и деловните простори.

Трговија на мало и давање услуги во трговијата може да се врши пред продавниците, односно деловни простори со одобрение донесено врз основа на одлука на советот на општината, односно на Градот Скопје.

Трговија на големо

Член 9

Трговија на големо, во смисла на овој закон, е купување на стоки заради натамошна продажба на трговците, преработувачите и големите потрошувачи во земјата и странство, без оглед на тоа дали стоката е продадена во неизменета или во изменета состојба по обработка, преработка или доработка.

Како големи потрошувачи се сметаат трговски друштва, други правни и физички лица кои набавените стоки ги користат за вршење на нивната дејност.

Член 10

Трговија на големо се врши во магацини, складови за трговија на големо, на пазарите за трговија на стоки на големо, како и во други деловни простори кои ги исполнуваат условите пропишани со закон и друг пропис.

Трговија на мало

Член 11

Трговија на мало, во смисла на овој закон, е продавање на стоки на крајните потрошувачи.

Како трговија на стоки на крајните потрошувачи се смета трговијата на стоки за лична потрошувачка и трговијата на стоки за потребите на домаќинствата.

Член 12

Трговија на мало се врши во продавници (стоковни куќи, самопослуги и слично) или деловни простори пред нив, ако за таков начин на продажба се исполнети условите пропишани со закон и друг пропис.

Трговија на нафтени деривати на мало се врши на бензински станици под услови пропишани со закон и друг пропис.

Трговија на зелените пазари

Член 13

На зелените пазари се врши трговија на големо и мало на земјоделски стоки под услови пропишани со закон и друг пропис.

На посебно организирани делови на зелените пазари може да се врши трговија на големо и мало и на други стоки под услови пропишани со закон и друг пропис.

Стоките од ставот 2 на овој член ги определува Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Влада) на предлог на министерот за економија.

Советот на општината, односно на Градот Скопје поблиску ги определуваат стоките од ставот 3 на овој член што можат да се продаваат на посебно организирани делови на зелените пазари.

Член 14

Трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало, под услови пропишани со закон и друг пропис, ги издава продажните места само на трговци или занаетлии кои се регистрирани во соодветниот регистар, земјоделските производители кои се регистрирани, односно евидентирани согласно со закон, лицата кои се занимаваат со земјоделство, како и лицата кои се во работен однос или се пензионери, а не се вршители на земјоделска дејност.

Работното време на зелените пазари на кои се врши трговија на големо и мало го определува советот на општината, односно на Градот Скопје.

Трговецот од ставот 1 на овој член е должен да утврди и истакне пазарен ред и да се придржува на пазарниот ред и работното време определено со ставот 2 на овој член.

Член 15

На посебно организирани пазари може да се врши трговија на мало на стари моторни возила, стари автоделови, земјоделски алати, добиток, живина (опрема и сточна храна), огревно дрво, режана и тесана граѓа и на употребувани производи под услови пропишани со закон и друг пропис.

Посебни начини на вршење на трговија

Член 16

Како посебни начини на вршење на трговија се смета и вршењето на трговија на посебно организирани пазари, продажба преку пошта, на киосци, продажба по пат на автомати, телевизија, интернет продажба, подвижни улични продавачи, на организирани саеми, продажба од врата до врата, стопански изложби, изложбени салони, панаѓури и продажби организирани за хуманитарни и спортски цели.

Трговија на стоки во киосци, автомати и продажба од подвижни улични продавачи може да се врши само на места определени со одлука на советот на општината, односно на Градот Скопје.

Трговијата од ставовите 1 и 2 на овој член се врши под услови пропишани со закон и друг пропис.

Јавна и аукциска продажба

Член 17

Трговија на големо и мало може да се врши и со јавна и аукциска продажба.

Јавната и аукциската продажба од ставот 1 на овој член се врши со јавно објавување на местото и времето на вршењето на јавната и аукциската продажба.

Јавната и аукциската продажба може да биде постојана или времена.

Условите за организирањето на јавната и аукциската продажба, пописот на производителите кои задолжително се продаваат со јавна или аукциска продажба, начинот на работењето и постапката на продажбата со јавна или аукциска продажба ги пропишува Владата на предлог на министерот за економија.

Електронска трговија

Член 18

Електронска трговија е посебен начин на вршење на трговија на големо и мало по пат на договор. Електронската трговија се организира од страна на трговецот за продажба по пат на некое комуникациско средство под услови пропишани со закон и друг пропис.

Услуги во трговијата

Член 19

Како услуги во трговијата, во смисла на овој закон, се сметаат: агенциските, односно застапничките услуги, берзански услуги, комисиони услуги, услуги на складирање на стоки, шпедитерски услуги, услуги на контрола на квалитетот и квантитетот на стоки, услуги на економска пропаганда, приредување на саеми и стопански изложби, услуги на пазарот на големо и мало, истражување на пазарот, издавање на боксови, тезги и слично во организирани деловни простории за вршење на трговија на мало.

Продажба од врата до врата

Член 20

Трговија на мало може да се врши од врата до врата со склучување на договори меѓу трговецот кој е регистриран за продажба од врата до врата и потрошувачот.

Владата ги определува производителите што можат да се продаваат од врата до врата.

Министерот за економија го пропишува начинот на вршење на продажба на производите од ставот 2 на овој член.

Директни продавачи од врата до врата можат да бидат независни комерцијални агенти, дистрибутери, вработени или само вработени претставници за што тие мора да имаат идентификациона легитимација (во натамошниот текст: вршители на трговија од врата до врата) за настап кај потрошувачот, која ја издава трговецот од ставот 1 на овој член.

Трговецот е должен евиденцијата на продавачи од врата до врата да ја достави до надлежниот орган на управата за јавни приходи на општината, односно на Градот Скопје.

III. УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ТРГОВИЈА

Член 21

Стоките што се пуштени во промет треба да одговараат на физичко-хемиските и органолептичките својства, да се спакувани, декларирани, означени, односно обележени, согласно со закон.

Стоките треба да се сообразени со пропишаните технички барања проследени со документи определени во техничките прописи со обезбеден сервис, резервни делови без кои производите не можат да се користат за својата намена.

Член 22

Продавниците, магацините, складовите и деловните простори, зелените пазари, посебните пазари на големо и мало и бензинските станици, определени во членовите 10, 12, 13 ставови 1 и 2, 15, 16 и 18 на овој закон за вршење на трговија на големо и мало мора да ги исполнуваат минимално техничките услови како и други услови пропишани со закон во зависност од видот и начинот за вршење на трговија.

Министерот за економија ги пропишува минимално-техничките услови од ставот 1 на овој член.

Член 23

Трговецот е должен исполнувањето на условите од членот 22 на овој закон и започнувањето со работа да го пријави на Државниот пазарен инспекторат и на надлежниот орган на општината, односно Градот Скопје најмалку 15 дена пред почетокот на работењето на продажниот или друг деловен објект.

Министерот за економија ги пропишува формата и содржината на образецот на пријавата од ставот 1 на овој член.

Член 24

Трговецот на мало не смее да врши продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години.

Трговецот е должен на видно место во продажниот објект да истакне натпис со големина 20 x 50 см со содржина "забранета е продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години".

Работно време

Член 25

Работното време на продавниците, магацините, складовите, деловните простори и бензинските станици го утврдува трговецот зависно од бројот на вработените.

Должината и распоредот на работното време што трговецот самостојно го утврдил треба да се усогласат со правата, обврските и одговорностите на вработените од работен однос утврдени со закон со кој се уредуваат работните односи, особено во поглед на распоредување на работното време и прекувремената работа, нокната работа, одморите, годишниот одмор и другите отсуства од работа и во согласност со ограничувањата утврдени со прописите од областа на заштита од бучава.

Продавниците што се наоѓаат во колективни станбени згради и деловно-станбени згради не можат да почнат со работа пред 06,00 часот и мора да завршат со работа до 24,00 часот.

Продавниците во неделите и државните празници можат да работат до 17,00 часот.

Член 26

Општините, односно Градот Скопје водат евиденција за работното време на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори коишто работат на нивното подрачје.

Трговецот е должен часот и распоредот на работното време да го пријави на општината, односно на Градот Скопје и на Државниот инспекторат за труд најмалку 15 дена пред почетокот на работењето, односно пред измената на часот и распоредот на работното време на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори.

Во случај на објективни причини што бараат затворање на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори или измена на работното време, а на кои трговецот не може да влијае, трговецот може да престане со работа, односно да го измени работното време без да ја има исполнето обврската од ставот 2 на овој член.

За причините од ставот 3 на овој член трговецот е должен да го извести надлежниот орган на општината, односно на Градот Скопје и на Државниот инспекторат за труд во рок од пет дена од денот на престанокот со работа.

Трговецот ја поднесува пријавата од ставот 2 на овој член на образец за утврдување на часот и распоредот на работното време.

Министерот за труд ги пропишува формата и содржината на образецот на пријавата од ставовите 2 и 5 на овој член.

Член 27

Трговецот е должен работното време и телефонскиот број на Државниот пазарен инспекторат од тоа подрачје да ги истакне на видно место на влезот на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори и да се придржува кон истакнатото работно време.

Водење на евиденција

Член 28

Трговецот е должен да води евиденција за набавка и продажба на стоките на големо и мало, како и за давање на трговски услуги согласно со закони и други прописи.

Евиденцијата што ја води трговецот мора да се наоѓа во соодветната деловна просторија во која се врши трговија и во секое време да биде достапна на надлежните инспекциски органи.

Министерот за економија во согласност со министерот за финансии ги пропишува формата и начинот за водење на евиденцијата за набавка и продажба на стоките на големо и мало, како и услуги во трговијата на големо и мало.

Ограничувања и забрани во трговијата

Член 29

Владата може привремено да го ограничи вршењето на трговијата во случај на:

- природни и други непогоди во Република Македонија, кога настанале или би можеле да настанат сериозни пореметувања во трговијата, пореметувања во снабдувањето на населението или пореметувања во други области кои го загрозуваат животот и здравјето на граѓаните;

- сериозни пореметувања на домашниот пазар поради недостаток на стоки неопходно потребни за производството, преработката и за животот и здравјето на граѓаните;

- воена состојба или непосредна закана за независноста и интегритетот на Република Македонија и

- потреби за осигурување на производите, сировините и репродукциониот материјал што се од посебно стратешко значење за одбраната на Република Македонија.

Владата може да ги пропише ограничувањата во вршењето на трговијата во случаите од ставот 1 на овој член само ако пореметувањето не може да се отстрани со други мерки или ако потребите не можат да се намират од стоките резерви, со увоз или други мерки на трговската политика.

Член 30

Во случаите од членот 29 став 1 на овој закон Владата може да ги пропише следниве мерки:

- ограничување на трговијата на одделни стоки или посебни услови за трговија на одделни стоки;
- определување на највисоки цени за одделни производи и услуги во производството и прометот;

- ограничување на извозот или увозот на одделни стоки или пропишување на посебните услови за увоз или извоз на одделни стоки;

- забрана на трговците да вршат трговија со одделна стока;

- обврска на трговците да прибавуваат и продаваат определени видови и количества на одделни стоки на потрошувачите според определен редослед;

- обврска за одделни трговци да чуваат определена количина и вид на стоки и

- забрана на употреба на одделни стоки во производството на други стоки.

Трговецот е должен да се придржува на мерките од ставот 1 на овој член.

IV. УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ ТРГОВИЈА СО СТРАНСТВО

Член 31

Трговија со странство се врши слободно во согласност со закон, прописите донесени врз основа на закон и меѓународните спогодби и договори што ги ратификувала Република Македонија.

Услови кои мораат да ги исполнуваат стоките при увоз

Член 32

Трговецот е должен при увозот на стоки на надлежните инспекциски органи пред постапката за царинење да им достави доказ дека:

- стоките се сообразени со пропишаните технички барања; се означени на пропишан начин и се проследени со документи определени во техничките прописи, согласно со закон; за пропишување на техничките барања за производите и оценка на сообразноста;

- се исполнети пропишаните услови за квалитетот на стоките;

- стоките имаат соодветна декларација и упатство за употреба напишани на македонски јазик со кирилско писмо на оригиналната амбалажа што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на други јазици и знаци лесно разбирливи за купувачите и

- стоките ги исполнуваат пропишаните услови за квалитетот на производите во однос на физичко-хемиските и органолептичните својства, количеството, пакувањето, како и условите за превоз на стоката во однос на превозното средство и начинот на транспортирањето, согласно со закон.

Член 33

Стоките за кои со закон се определени посебни услови за вршење трговија во земјата можат да се увезат само доколку увозникот пред надлежните испостави на царинската управа приложи доказ за исполнување на посебните услови, издаден од надлежен орган утврден со закон.

Дозвола за извоз и увоз на стоките

Член 34

Извозот и увозот на одделни стоки може да се врши врз основа на дозвола, и тоа за:

- заштита на здравјето и животот на луѓето;
- заштита на јавниот морал;
- заштита на растенијата, животните, семенскиот материјал, како и други земјоделски производи;
- заштита на животната средина и просторното планирање;

- стоките кои се извезуваат и увезуваат за потреби на ветеринарната служба;

- стоките кои треба да ги исполнуваат пропишаните метролошки и други услови;

- увозот на готови производи и на производи што не се употребувани, а за кои е потребна потврда за извршен преглед и евидентирање на пропратна техничка документација на производот од Институтот за стандардизација;

- стоките за чиј извоз или увоз е потребна дозвола од Народната банка на Македонија;

- извозот и увозот на историски и уметнички дела;
- извозот и увозот на одделни благородни метали, банкноти и друго и
- средствата за вооружување и воена опрема наменети за потребите на обезбедувањето на јавната безбедност и одбраната и други стоки.

Стоките кои се извезуваат и увезуваат врз основа на дозвола издадена од надлежен орган ќе ги определи Владата на предлог на Министерството за економија.

Дозволата за извоз и увоз на средствата за вооружување и воена опрема ја издава Министерството за одбрана, односно Министерството за внатрешни работи.

V. ЗАШТИТНИ МЕРКИ

Комисија за заштитни мерки при зголемен и субвенциониран увоз

Член 35

За спроведување на мерките за заштита на домашното производство од зголемен и субвенциониран увоз, Владата формира Комисија за заштитни мерки при зголемен и субвенциониран увоз (во натамошниот текст: Комисија).

Комисијата од ставот 1 на овој член ја именува Владата на предлог на министерот за економија.

Со Комисијата претседава министерот за економија.

Владата ги пропишува начинот и постапката за работа на Комисијата.

Стручните и административно-техничките работи за потребите на Комисијата ги врши стручната служба на Министерството за економија.

Мерки за заштита на домашната индустрија од зголемен увоз

Член 36

Ако во краток временски период количински се зголеми увозот на одредена стока, апсолутно или релативно во однос на домашното производство и ако со тоа зголемување на увозот се нанесува сериозна штета или претстои опасност од нанесување на сериозна штета за домашната индустрија која произведува исти или слични конкурентни стоки, Владата на предлог на Комисијата ќе презема соодветни заштитни мерки (во натамошниот текст: мерки), за да се отстранат штетите и пореметувањата настанати со таквиот увоз.

Под "сериозна штета", во смисла на ставот 1 од овој член, се смета значително севкупно влошување на состојбата на домашното производство, а под "опасност од сериозна штета" се смета сериозна штета за која е очигледно дека е неизбежна.

Под "домашна индустрија", во смисла на ставот 1 од овој член, ќе се подразбираат сите производители кои произведуваат исти или слични производи на територијата на Република Македонија, како и оние чие заедничко производство на исти или слични производи го сочинува поголемиот дел од вкупното домашно производство на тие производи.

Претходна постапка на Комисијата

Член 37

Мерките од членот 36 став 1 на овој закон ќе се применуваат на сите стоки кои се увезуваат независно од земјата од која потекнуваат или од која се увезуваат.

Мерките од членот 36 став 1 на овој закон можат да се преземат само ако во постапката спроведена од Комисијата се докаже причината за зголемениот увоз на одделна стока и сериозна штета, односно можноста за настанување на сериозна штета за домашната индустрија.

Ако во спроведената постапка од ставот 2 на овој член се утврди дека сериозната штета на домашната индустрија, настанала од други причини, а не од зголемениот увоз на одделна стока остварен во истиот период, не може да се применат мерките од членот 36 став 1 на овој закон.

Комисијата во постапката од ставот 2 на овој член ги оценува сите факти и докази, а особено состојбата во одредена производна дејност, вкупниот пораст на увозот на одделна стока во апсолутен и релативен износ, состојбата на домашниот пазар која настанала поради зголемениот увоз, искористеноста на производните капацитети, состојбата на добивката или загубата, влијанието на зголемениот увоз врз вработеноста во одредена производствена дејност и други околности кои се од значење за оцена на состојбата на домашното производство на тие стоки.

Во текот на постапката Комисијата ќе ги повика сите заинтересирани страни (извозници, увозници и други), на јавна расправа да ги изнесат своите ставови и да укажат на потребата од преземање на заштитните мерки.

Комисијата е должна да постапува одговорно со податоците собрани во постапката кои се од доверлива природа за определени стопански субјекти и не смеат да бидат откриени без нивно одобрение. Ако се оцени за потребно заради спроведувањето на постапката, Комисијата може да побара од лицата кои располагаат со доверливи податоци да и достават куса содржина на податоците, кои не се од доверлива природа или објаснување на тие податоци, а ако тоа го одбијат, да дадат појаснување и причини заради кои тоа го одбиваат.

Ако Комисијата оцени дека барањето за доверливоста на податоците не е основано, а засегнатата странка не сака јавно да се објават податоците воопшто или во кратка форма, Комисијата може да ги изостави тие податоци или да ја провери нивната точност од друг извор.

Постапката и начинот на утврдувањето на заштитните мерки при зголемен увоз ги пропишува Владата на предлог на Комисијата.

Привремени мерки за заштита на домашната индустрија од зголемен увоз

Член 38

Во исклучителни случаи кога со одложувањето на преземање мерки, во смисла на членот 36 од овој закон, би се предизвикала сериозна штета на домашната индустрија што тешко може да се отстрани, Владата може на предлог на Комисијата да пропише привремени мерки ако прелиминарно се утврди постоење на сигурни докази дека со зголемениот увоз е нанесена сериозна штета или претстои опасност од нанесување на сериозна штета на домашната индустрија.

Како привремени мерки од ставот 1 на овој член Владата на предлог на Комисијата може да пропише заштитни царински давачки.

Надлежен орган за собирање на заштитните царински давачки од ставот 2 на овој член е Царинската управа на Република Македонија.

Привремените мерки од ставот 1 на овој член не може да траат повеќе од 200 дена. Во овој временски период Комисијата е должна да ја спроведе постапката во смисла на членот 37 од овој закон.

Ако во постапката се утврди дека со зголемениот увоз не се предизвикала сериозна штета или не постои опасност од нанесување на сериозна штета на домашната индустрија, средствата наплатени на име заштитни давачки, ќе се вратат во најкраток можен рок на увозниците од кои тие се наплатени.

Траењето на привремените мерки ќе се пресметува во вкупното траење на мерките од членот 39 на овој закон.

Примена на мерките за заштита на домашната индустрија од зголемен увоз

Член 39

Мерките од членот 36 на овој закон ќе се применуваат само за оној временски период кој е потребен да се отстрани или спречи нанесувањето на сериозна штета или да се олесни приспособувањето на домашната индустрија, а најмногу четири години од воведувањето на мерката.

По исклучок од ставот 1 на овој член траењето на мерката може да биде продолжено ако Комисијата утврди дека тие и понатаму се потребни заради спречување на нанесување сериозна штета или ако домашната индустрија е во постапка на прилагодување. Во тој случај мерката не може да биде построга во однос на претходно пропишаната мерка.

Комисијата е должна да ги следи ефектите од мерките од ставот 1 на овој член, а по потреба да и предложи на Владата нивно ублажување.

Вкупниот период во кој може да се применуваат мерките од ставот 1 на овој член, вклучувајќи го и времето на привремените мерки не може да биде подолго од осум години од воведувањето или продолжувањето на претходно пропишаните мерки.

Доколку се очекува дека мерките од членот 36 на овој закон ќе траат подолго од една година, Комисијата е должна да и предложи на Владата во еднакви временски интервали да ги ублажи тие мерки. Ако се пропише мерка со рок подолг од три години, Комисијата е должна најдоцна во половината од тој период да ги утврди нивните ефекти и да оцени дали постојат услови за нивно ублажување или укинување.

Член 40

Заштитни мерки за стоки за кои такви мерки веќе биле пропишани можат повторно да се пропишат по истекот на периодот кој одговара на периодот во кој тие мерки траеле, но во никој случај не помалку пред истекот на две години од престанокот на нивното важење.

Како исклучок од ставот 1 на овој член, мерките со времетраење од 180 дена или помалку, можат да се пропишат под услов да поминал период од најмалку една година од воведувањето на претходната заштитна мерка и ако таа мерка не била пропишана за истата стока повеќе од два пати во период од пет години.

Член 41

Во случај на воведување на мерки од членот 36 на овој закон, на барање на земјата извозничка Владата, на предлог на Комисијата, може да и предложи на Владата на таа земја да и одобри определена трговска компензација заради отстранување на штетните последици кои таа земја ги има поради воведување или продолжување на мерките во Република Македонија.

Мерките од членот 36 на овој закон Владата нема да ги пропишува за увоз на одделна стока со потекло од земјите во развој - членки на Светската трговска организација, сè додека уделот на увозот на одделна стока од тие земји не преминува 3% од вкупниот увоз на таа стока под услов заедничкиот удел на земјите во развој - членки на Светската трговска организација со удел во увозот под 3% да не изнесува повеќе од 9% од вкупниот увоз на таа стока во Република Македонија.

Количинско или вредносно ограничување

Член 42

Ако со мерките од членот 36 на овој закон Владата, на предлог на Комисијата, пропише количинско или вредносно ограничување на увозот на определени стоки, обемот на тие стоки не смее да биде помал од просечниот годишен увоз на тие стоки остварен во последните три години, освен во случаи кога постои очигледно оправдување дека е потребно поинакво ниво на заштита заради спречување на нанесување на сериозна штета.

Ако распределбата на стоките од ставот 1 на овој член се врши меѓу повеќе земји Владата, на предлог на Комисијата, може со земјите членки на Светската трговска организација особено заинтересирани за извоз на тие стоки во Република Македонија, да го усогласи начинот на распределбата на тие стоки и нивниот удел во таа распределба. Ако се утврди дека таквиот начин на распределба не е соодветен, утврдениот обем на сто-

ките ќе се распредели на соодветни делови на земјите извознички согласно со нивно учество во вкупниот увоз на одделна стока во Република Македонија за определен, период притоа водејќи сметка и за другите значајни околности кои влијаат или можат да влијаат на увозот на тие стоки.

По исклучок од ставот 2 на овој член, Владата може да го измени начинот на распределба на стоките од ставот 1 на овој член, ако:

- увозот од одредена земја членка на Светската трговска организација се зголеми несразмерно во однос на вкупното зголемување на увозот на одделна стока во тој определен период;

- постојат оправдани причини за отстапување и

- условите за отстапување се еднакви спрема сите земји членки на Светската трговска организација (добавувачи) на тие стоки.

Траењето на мерките од членот 36 на овој закон не може да биде подолго од периодот определен во членот 39 на овој закон дури и кога претстои опасност од настапување на сериозна штета на домашната индустрија.

Мерки за спречување на нарушување на платниот биланс

Член 43

Ако се утврди дека со зголемениот увоз на одделни стоки може да настане нарушување на платниот биланс во Република Македонија Владата, на предлог на Комисијата, може да воведо заштитни мерки во форма на количинско или вредносно ограничување на увозот на тие стоки.

Мерки за заштита на необновливите природни богатства

Член 44

Ако се утврди дека со зголемениот извоз на одделни стоки се нанесува сериозна штета или претстои опасност од нанесување на сериозна штета на необновливите природни богатства на Република Македонија Владата, на предлог на Комисијата, може да воведо заштитни мерки во форма на количинско или вредносно ограничување, ако истовремено со тие мерки се ограничува и трговијата на тие стоки во Република Македонија.

Член 45

Владата на предлог на Комисијата поблиску ќе ги пропише начинот и постапката на реализирање на мерките од членот 36 до 44 на овој закон.

Мерки против субвенциониран увоз

Член 46

Владата може, на предлог на Комисијата, да пропише компензациона давачка за одделна стока која се увезува, ако:

- во производството или извозот на таа стока се одобруваат субвенции во земјата на потеклото или земјата на извозот, освен кога се во прашање субвенции против кои не можат да се преземаат мерки од овој член, согласно со меѓународните договори ратификувани од Република Македонија и

- увозот на стоката која се субвенционира, нанесува штета или се заканува да нанесе штета на домашното производство или би можел да го забави економскиот развој.

Компензациона давачка, во смисла на овој член, е посебна давачка која се наплатува со цел да се неутрализира секоја субвенција која директно или индиректно е одобрена за изработка, за производство или за извоз на стоката.

Субвенциониран увоз, во смисла на овој член, се смета кога стоката која се увезува во Република Македонија е предмет на непосредна или посредна помош при производството или извозот во државата од која што потекнува стоката или од која што се извезува.

Член 47

Барање за пропишување на компензациона давачка се поднесува во име на сите домашни производители на определена стока, или на оние чие производство претставува претежен дел од вкупното производство на таа стока.

Барањето се поднесува во писмена форма до Комисијата. Ако Комисијата утврди дека барањето е поднесено од производителите од ставот 1 на овој член или лице кое тие го овластиле за поднесување на барање, ќе спроведе постапка.

Со барањето од ставот 1 на овој член се приложуваат докази за:

- постоење на субвенции за определена стока и ако е можно нејзиниот износ;
- штетата која таа субвенција ја нанесува на домашното производство дефинирана согласно со член VI од Општата спогодба за царини и трговија (ГАТТ) 1994 и
- причинската врска меѓу субвенционираниот увоз и штетата која се нанесува на домашното производство.

Комисијата може да покрене постапка од ставот 2 на овој член и без писмено барање на оштетените производители, ако постојат доволно докази за субвенционираниот увоз, штетата која тој увоз ја нанесува на домашното производство и причинската врска меѓу субвенционираниот увоз и штетата кои го оправдуваат покренувањето на постапката.

Комисијата, после спроведената постапка, ќе утврди дали се исполнети сите услови за воведување на компензациона давачка и ќе ја определи висината која одговара на висината на субвенцијата. Висината на компензационата давачка може да биде и пониска ако е доволна да ја отстрани штетата на домашното производство.

Компензационата давачка ќе се применува до отстранувањето на нанесената штета на домашното производство. Комисијата после определено време ќе ја преиспита потребата за натамошна примена на компензационата давачка, по сопствена иницијатива или на барање на заинтересираната страна ако таа ја докаже оправданоста за преиспитување на компензационата давачка.

Постапката и начинот на утврдување на компензационата давачка ги пропишува Владата на предлог на Комисијата.

VI. НАДЗОР

Член 48

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз негова основа врши Министерството за економија.

Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон вршат Државниот пазарен инспекторат, Државниот инспекторат за труд и други инспекциски и царински органи согласно со овластувањата утврдени со овој и со посебните закони.

Член 49

Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на надзорот утврди дека трговецот:

- 1) ја врши трговската дејност без да се исполнети пропишаните минимално-технички услови, како и други услови пропишани со закон во зависност од видот и начинот за вршењето на трговијата (член 22) и
 - 2) не ја води евиденцијата за набавка и продажба на стоките на големо и мало, како и за давање на трговски услуги определени со закон и друг пропис (член 28),
- ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста и ќе определи рок за отстранување на неправилностите утврдени со наодот на инспекторот.

Ако во определениот рок не се отстранат утврдените неправилности, инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Доколку и по втор пат во текот на годината се утврди дека не се исполнети условите од членот 22 на овој закон, надлежниот инспекциски орган ќе донесе решение со кое на трговецот ќе му изрече забрана на вршење на дејноста во траење од 180 дена.

Против решението од ставовите 1, 2 и 3 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1, 2 и 3 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 50

Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на надзорот утврди дека трговецот:

- 1) без да е регистриран во соодветниот регистар согласно со закон врши трговија и дава услуги во трговијата (член 2 став 2);
- 2) врши трговија на големо на пазарите на мало или врши трговија на мало на пазарите на големо (член 7);
- 3) врши трговија на големо пред магацините, складовите и деловните простори (член 8 став 1);
- 4) врши трговија на мало и дава услуги во трговијата пред продавниците, односно деловните простори за кои нема одобрение од општината, односно од Градот Скопје (член 8 став 2);
- 5) на зелените пазари и посебно организираните делови на зелените пазари врши трговија на големо и мало на други стоки кои не се определени од страна на советот на општината, односно од Градот Скопје (член 13 став 4);
- 6) трговецот кој организира пазар ги издава продажните места на лица кои не се регистрирани, односно евидентирани согласно со закон (член 14 став 1);
- 7) на посебно организирани пазари врши трговија на стоки кои не се наведени во членот 15 на овој закон;
- 8) врши трговија на стоки во киосци, автомати и продажба од улични продавачи на места кои не се определени од советот на општината, односно од Градот Скопје (член 16 став 3);
- 9) не го објави местото и времето на вршењето на јавната и аукиската продажба (член 17 став 2);
- 10) не се придружува на условите за јавна и аукиската продажба согласно со членот 17 став 4 на овој закон;
- 11) вршителот на трговија од врата до врата врши продажба на производи кои не се определени од Владата (член 20 став 2) и не доставил евиденција на продавачи од врата до врата до надлежниот орган за јавни приходи на подрачјето на општината, односно на Градот Скопје (член 20 став 4);
- 12) пушта во промет стоки коишто не одговараат на физичко-хемиските и органолептичките својства, не се спакувани, декларирани, означени, односно обележени согласно со закон (член 21 став 1);
- 13) стоките не се сообразени со пропишаните технички барања проследени со документи определени во техничките прописи со обезбеден сервис, резервни делови без кои производите не можат да се користат за својата намена (член 21 став 2);
- 14) врши продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години (член 24 став 1);
- 15) отпочне со работа во колективна станбена зграда и деловно- станбена зграда пред 06,00 часот и не заврши пред 24,00 часот (член 25 став 2);
- 16) во неделите и државните празници работи после 17,00 часот (член 25 став 3);
- 17) не води евиденција за набавката и продажбата на стоките, како и за давање на трговски услуги согласно со закон (член 28 став 1);
- 18) не се придружува на мерките (член 30 став 2) и

19) изврши увоз без дозвола на стоки определени со членот 34 на овој закон,

ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста и ќе определи рок за отстранување на неправилностите утврдени со наодот на инспекторот, согласно со закон.

Ако во определениот рок не се отстранат утврдените неправилности, инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Во случаите од ставот 1 точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 18 и 19, државниот пазарен инспектор привремено ќе ги одземе предметите-стоките со кои се врши трговија.

За извршеното одземање на предметите - стоките од ставот 3 на овој член, државниот пазарен инспектор издава потврда.

За предметите - стоките што се подложни на расипување, државниот пазарен инспектор презема дејствија за нивна продажба, а паричните средства од извршената продажба ги уплатува на сметка на Буџетот на Република Македонија.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 51

Ако трговецот не го пријави исполнувањето на условите од членот 22 на овој закон и започнувањето со работа на продажниот и деловниот објект, согласно со членот 23 на овој закон, државниот пазарен инспектор ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста и ќе определи рок за пријавување на исполнувањето на условите од членот 22 на овој закон.

Ако во определениот рок трговецот не ги отстрани утврдените неправилности, инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 52

Ако трговецот определувањето на работното време не го усогласи со бројот на вработените во продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори и нивните права, обврски и одговорности од работен однос утврдени со закон со кој се уредуваат работните односи, особено во поглед на распоредување на работното време и прекувремената работа, нокната работа, одморите, годишниот одмор и другите отсуства од работа и во согласност со ограничувањата утврдени со прописите од областа на заштита од бучава, во смисла на членот 25 од овој закон, државниот инспектор за труд со решение ќе му определи рок во кој трговецот е должен да го усогласи работното време во смисла на членот 25 став 2 од овој закон.

Ако во определениот рок трговецот не ги отстрани утврдените неправилности, државниот инспектор за труд ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Доколку по втор пат во текот на годината се утврди дека трговецот не се придржува на решението од ставот 1 на овој член, државниот инспектор за труд со решение ќе му забрани вршење на трговија во траење од 180 дена.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за труд и социјална политика.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 53

Ако трговецот увезува или извезува стоки без дозвола, во смисла на членот 34 од овој закон, државниот пазарен инспектор привремено ќе ги одземе предметите - стоките до донесувањето на одлука од надлежниот суд.

За извршеното одземање на стоките од ставот 1 на овој член државниот пазарен инспектор издава потврда.

За стоките што се подложни на расипување, државниот пазарен инспектор презема дејствија за нивна продажба, а паричните средства од извршената продажба ги уплатува на сметка на Буџетот на Република Македонија.

Член 54

Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на надзорот утврди дека трговецот:

1) не го истакне пазарниот ред и работното време и не се придржува на пазарниот ред и работното време (член 14 став 3);

2) на видно место во продажниот објект не истакне натпис во смисла на членот 24 став 2 од овој закон и

3) евиденцијата не се наоѓа во соодветна деловна просторија, односно во соодветната деловна просторија во која се врши трговијата и во секое време не биде достапна на надлежните инспекциски органи (член 28 став 2),

ќе нареди со решение да се отстранат утврдените недостатоци во определен рок.

Ако во определениот рок трговецот не ги отстрани утврдените неправилности, државниот пазарен инспектор ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 55

Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

1) врши трговија без да е регистриран во соодветниот регистар согласно со закон (член 2 став 2);

2) врши трговија на големо на пазарите на мало или врши трговија на мало на пазарите на големо (член 7);

3) врши продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години (член 24 став 1);

4) не води евиденција за набавка и продажба на стоките на големо и мало, односно за давањето на услуги (член 28 став 1);

5) евиденцијата што ја води не се наоѓа во соодветна деловна просторија во која се врши трговија и во секое време не биде достапна на надлежните инспекциски органи (член 28 став 2);

6) не се придржува на пропишаните мерки (член 30 став 2) и

7) врши извоз и увоз на стоки без дозвола согласно со членот 34 на овој закон.

За дејствијата од ставот 1 на овој член покрај паричната казна на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на трговија во траење од две до четири години.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се изрече казна за прекршок од 20.000 до 50.000 денари и на одговорното лице во правното лице.

За дејствијата од ставот 1 точки 1, 2, 3, 6 и 7 на овој член на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност одземање на привремено одземените предмети - стоки.

За дејствијата од ставот 1 на овој член покрај паричната казна на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече мерка на безбедност забрана на вршење на одговорна должност во траење од три месеца до една година.

Член 56

Со парична казна од 150.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

1) врши трговија на големо пред магацините, складовите и деловните простори (член 8 став 1);

2) врши трговија на мало и давање на услуги во трговијата пред продавниците, односно деловните простори за кое тоа не е одобрено од советот на општината, односно од Градот Скопје (член 8 став 2);

3) на зелените пазари и посебно организирани делови на зелените пазари врши трговија на големо и мало на други стоки кои не се определени од советот на општината, односно од Градот Скопје (член 13 став 4);

4) на организирани зелени пазари на кои се врши трговија на големо и мало продажните места ги издава на лица кои не се регистрирани во соодветниот регистар, односно евидентирани согласно со закон (член 14 став 1);

5) на посебно организирани пазари врши трговија на стоки кои не се наведени во членот 15 на овој закон;

6) не се придржува на условите определени за вршење јавна и аукциска продажба (член 17 став 4);

7) врши трговија на големо и мало од врата до врата без склучување на договор со потрошувачот (член 20 став 1);

8) пушта во промет стоки коишто не одговараат на физичко-хемиските и органолептичките својства, не се спакувани, декларирани, означени, односно обележени согласно со закон (член 21 став 1);

9) стоките не се сообразени со пропишаните технички барања проследени со документи определени во техничките прописи со обезбеден сервис, резервни делови без кои производите не можат да се користат за својата намена (член 21 став 2);

10) не ги исполнува пропишаните минимално-технички услови и другите услови пропишани со закон во зависност од видот и начинот на вршење на трговија (член 22 став 1);

11) не се придржува на одредбите од членот 25 ставови 1 и 2 на овој закон и

12) не го пријави часот и распоредот на работното време на општината, односно на Градот Скопје и на Државниот инспекторат за труд најмалку 15 дена пред почетокот на работењето, односно пред измената на часот и распоредот на работното време на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори (член 26 став 2).

За дејствијата од ставот 1 на овој член покрај паричната казна за дејствијата од ставот 1 на овој член на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на трговијата во траење од една до три години.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се изрече казна за прекршок од 20.000 до 50.000 денари и на одговорното лице во правното лице.

За дејствијата од ставот 1 точки 1, 2, 3, 4, 5, 8 и 9 на овој член на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност одземање на привремено одземените предмети - стоки.

За дејствијата од ставот 1 на овој член покрај паричната казна на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече мерка на безбедност забрана на вршење одговорна должност во траење од три месеца до една година.

Член 57

Со парична казна од 50.000 до 150.000 денари ќе се казни правното лице ако:

1) не утврди и не истакне пазарен ред и работно време на зелените пазари и не се придржува на пазарниот ред и работното време (член 14 став 3);

2) врши трговија на стоки во киосци, автомати и трговија од подвижни улични продавачи на места кои не се определени со одлука на советот на општината, односно на Градот Скопје (член 16 став 2);

3) не го објави местото и времето на вршење на јавна и аукциска продажба (член 17 став 2);

4) врши трговија од врата до врата на производи кои не се определени од Владата (член 20 став 2);

5) вршителот на трговија од врата до врата нема идентификациона легитимација (член 20 став 4);

6) не ја достави евиденцијата на продавачи од врата до врата до надлежниот орган на управата за јавни приходи на општината, односно на Градот Скопје (член 20 став 5);

7) не го пријави исполнувањето на условите од членот 22 на овој закон и започнувањето со работа на Државниот пазарен инспекторат и на надлежниот орган на општината, односно на Градот Скопје најмалку 15 дена пред почетокот на работењето на продажниот или друг деловен објект (член 23 став 1);

8) на видно место во продажниот објект не истакне натпис со големина 20 x 50 см со содржина "забранета е продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години" (член 24 став 2);

9) продавниците што се наоѓаат во колективна станбена зграда и деловно-станбена зграда отпочнат со работа пред 06,00 часот и не завршат со работа до 24,00 часот (член 25 став 3);

10) продавниците во неделите и државните празници работат после 17,00 часот (член 25 став 4);

11) во случај на објективни причини престане со работа или го измени работното време, во смисла на членот 26 став 3 од овој закон, не го извести за причините Државниот инспекторат за труд и надлежниот орган на општината, односно Градот Скопје во рок од пет дена од денот на престанокот со работа (член 26 став 4) и

12) не го истакне работното време и телефонскиот број на Државниот пазарен инспекторат од тоа подрачје на видно место на влезот од продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори и не се придржува кон истакнатото работно време (член 27).

За дејствијата од ставот 1 точка 2 на овој член на правното лице ќе му се изрече мерка на безбедност одземање на привремено одземените предмети - стоки.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок од 10.000 до 50.000 денари и одговорното лице во правното лице.

За дејствијата од ставот 1 на овој член државниот пазарен инспектор може да наплати парична казна на лице место од 15.000 денари за правното лице, а за одговорното лице во правното лице 7.000 денари.

Член 58

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице кое врши трговија за дејствијата од членовите 55 став 1, 56 став 1 и 57 став 1 на овој закон.

За дејствијата од членот 55 став 1 точки 1, 2, 3, 6 и 7 на овој закон и од членот 56 став 1 точки 1, 2, 3, 4, 5, 8 и 9 на овој закон ќе се изрече мерка на безбедност одземање на привремено одземените предмети - стоки.

За прекршокот од членот 56 став 1 на овој закон државниот пазарен инспектор може да наплати парична казна на лице место од 5.000 денари за физичкото лице кое врши трговија.

Член 59

За прекршокот предвиден во членот 55 став 1 точка 1 на овој закон, ако е сторено од лица со возраст под 18 години ќе се казни родителот, односно старателот, со парична казна од 2.000 до 5.000 денари.

За дејствијата од ставот 1 на овој член покрај паричната казна за родителот, односно старателот ќе се изрече и мерка на безбедност одземање на времено одземените предмети - стоки.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 60

Примената на членот 23 став 1 од овој закон не се однесува на трговецот кој започнал со вршење на трговија пред денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 61

Трговецот кој организира пазари на големо и мало е должен да го усогласи работењето на пазарот во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 62

Трговецот е должен во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласи своето работење со одредбите од членот 32 став 1 алинеја 3 на овој закон.

Член 63

Комисијата од членот 35 на овој закон Владата ќе ја именува во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на прописите од ставот 2 на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 64

Постапките што се започнати, а не се завршени до влегувањето во сила на овој закон, ќе се завршат според прописите што важеле до влегувањето во сила на овој закон.

Член 65

Со денот на влегувањето во сила на овој закон ќе продолжат да се применуваат одредбите од членовите 57-а, 57-б и 57-г на Законот за надворешно-трговско работење ("Службен весник на Република Македонија" број 31/93, 41/93, 78/93, 59/96, 15/97, 13/98, 13/99, 50/99, 82/99, 4/2001, 2/2002, 45/2002 и 31/2003).

Одредбите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат до 31 декември 2005 година.

Член 66

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за трговијата ("Службен весник на Република Македонија" број 23/95, 30/95, 43/95, 23/99, 43/99, 6/2002 и 38/2003), освен членот 24 кој ќе се применува една година од денот на влегувањето во сила на овој закон и Законот за надворешно-трговско работење ("Службен весник на Република Македонија" број 45/2002 и 31/2003).

Член 67

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I P Ë R T R E G T I

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen kushtet dhe mënyra e kryerjes së tregtisë në tregun e brendshëm dhe të jashtëm, masat e kufizimit të kryerjes së tregtisë dhe masat mbrojtëse.

Neni 2

Tregtia, sipas këtij ligji, është shitje dhe blerje e mallrave si dhe kryerje e shërbimeve tregtare.

Tregti mund të kryejnë persona juridik dhe fizik, të cilët janë të regjistruar për kryerjen e kësaj veprimtarie në regjistrin përkatës në pajtim me ligjin (në tekstin e mëtejshme: tregtar).

Neni 3

Me përjashtim të dispozitave nga neni 2, paragrafi 2 të këtij Ligji, dispozitat nga ky Ligj në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në:

- personat juridik dhe fizik të regjistruar për kryerjen e prodhimit, të cilët prodhimet e tyre i shesin në treg;

- organet e pushtetit shtetëror, komunat dhe qyteti i Shkupit dhe personat juridik dhe fizik, që kryejnë autorizime publike të cilët për realizimin e kompetencave të tyre, bëjnë furnizim dhe tjetërsim të mallrave të caktuara në pajtim me ligjin; dhe

- personat fizik dhe juridik të regjistruar, përkatësisht të evidentuar për kryerje të veprimtarisë bujqësore nëse prodhimet e tyre i shesin në treg.

Neni 4

Tregtari, tregtinë e kryen lirshëm dhe me kushte të njëjta të tregut, në mënyrë me të cilën nuk e pengon konkurrencën, nuk iu shkakton dëm konsumatorëve, mjedisit jetësor dhe shëndetit të qytetarëve dhe është në pajtim me Ligjin, marrëveshjet ndërkombëtare dhe marrëveshjet, të cilat i ka ratifikuar Republika e Maqedonisë dhe traditat e mira afariste.

Neni 5

Me aktet dhe veprimet e organeve të pushtetit shtetëror dhe organet e komunave dhe qytetit të Shkupit dhe personave juridik dhe fizik të cilat kryejnë autorizime publike, nuk mund t'i kufizohet e drejta e tregtarit për qasje të lirë në treg, të pengohet konkurrenca ose të vihen disa tregtarë apo konsumatorë në pozitë të pabarabartë përveç në rastet e caktuara me ligj.

II. KRYERJA E TREGTISË

Dispozita të përbashkëta

Neni 6

Tregtia kryhet si tregti me shumicë, tregti me pakicë, tregti elektronike, kryerja e tregtisë nga dera në derë dhe si dhënie e shërbimeve në tregti.

Tregtia me shumicë dhe pakicë kryhet në lokale të rregulluara afariste (në tekstin e mëtejshme: shitore), magazina, depo dhe sipërfaqe afariste.

Neni 7

Në tregjet me shumicë mund të kryhet vetëm tregtia me shumicë, ndërsa në tregjet me pakicë vetëm tregti me pakicë.

Neni 8

Tregti me shumicë nuk mund të kryhet para magazinave, depove dhe lokaleve afariste.

Tregtia me pakicë dhe dhënia e shërbimeve në tregti mund të kryhet para shitoreve, përkatësisht lokale afariste me leje të marrur në bazë të vendimit të Këshillit Komunal, gjegjësisht qytetit të Shkupit.

Tregtia me shumicë

Neni 9

Tregtia me shumicë, sipas këtij Ligji është blerje e mallrave për shkak të shitjes së mëturjeshe nga ana e tregtarëve, përpunuesve dhe konsumatorëve të mëdhenj në vend dhe jashtë vendit, pa marrë parasysh faktin nëse malli shitet në gjendje të pandryshuar ose të ndryshuar pas përpunimit, ripunimit apo përpunimit plotësues.

Si konsumatorë të mëdhenj llogariten shoqëritë tregtare, personat tjerë juridik dhe fizik, të cilët mallrat e furnizuar i shfrytëzojnë për kryerje të veprimtarisë së tyre.

Neni 10

Tregtia me shumicë kryhet në magazina, depo për tregti me shumicë, në tregjet për tregti me shumicë, si dhe në lokale të tjera afariste që i plotësojnë kushtet e përcaktuara me ligj dhe rregull tjetër.

Tregtia me pakicë

Neni 11

Tregti me pakicë, sipas këtij Ligji, është shitja e mallrave konsumatorëve të fundit.

Si tregti e mallrave deri te konsumatorët e fundit, llogaritet tregtia e mallrave për konsumim personal dhe tregtia e mallrave për nevojat e amvisërisë.

Neni 12

Tregtia me pakicë kryhet në dyqane (shtëpi të mallrave, vetëshërbime etj.) ose sipërfaqe afariste para tyre, nëse për këtë mënyrë të shitjes janë plotësuar kushtet e përcaktuara me ligj dhe rregull tjetër.

Tregtia me derivate të naftës me pakicë kryhet në stacionet e benzinës nën kushte të rregulluara me ligj dhe me rregullore tjetër.

Tregtia në tregjet e gjelbra

Neni 13

Në tregjet e gjelbra kryhet tregtia me shumicë dhe pakicë të mallrave bujqësore nën kushte të rregulluara me ligj dhe rregull tjetër.

Në pjesë të posaçme të organizuara të tregjeve të gjelbra, mund të kryhet tregti me shumicë dhe pakicë edhe të mallrave të tjera nën kushte të rregulluara me ligj dhe rregull tjetër.

Mallrat nga paragrafi 2 i këtij neni i cakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejshëm: Qeveria) me propozim të ministrit të Ekonomisë.

Këshilli i Komunës, përkatësisht i qytetit të Shkupit më për së afërmi i caktojnë mallrat nga paragrafi 3 i këtij neni që mund të shiten në pjesë të posaçme të organizuara në tregjet e gjelbra.

Neni 14

Tregtari, i cili organizon treg të gjelbër në të cilin kryhet tregti me shumicë dhe pakicë nën kushte të përcaktuara me ligj dhe rregull tjetër, iu jep me qira vendet e shitjes vetëm tregtarëve ose zejtarëve të cilët janë të regjistruar në regjistrin përkatës, si dhe prodhuesve bujqësor të cilët janë të regjistruar, përkatësisht evidentuar në pajtim me ligjin, personave që merren me bujqësi si dhe personave që janë në marrëdhënie pune ose janë pensionistë, por që nuk janë kryerës të veprimtarisë bujqësore.

Orarin e punës në tregjet e gjelbra në të cilat kryhet tregtia me shumicë dhe pakicë e përcakton Këshilli i Komunës, përkatësisht i qytetit të Shkupit.

Tregtari nga paragrafi 1 i këtij neni është i obliguar të përcaktojë dhe theksojë rregull të tregut dhe t'i përmbahet rregullit të tregut dhe orarit të punës të përcaktuar në paragrafin 2 të këtij neni.

Neni 15

Në tregje me organizim të posaçëm mund të bëhet tregti me pakicë të automjeteve të vjetra motorike, pjesëve të vjetra të automobilave, veglave bujqësore, kafshëve, shpesëve (pajisjeve dhe ushqimeve për kafshë), lëndëve për djegie – drurit, lëndëve të gdhendura etj. dhe prodhimeve të përdorura, nën kushte të rregulluara me ligj dhe me dispozitë tjetër.

Mënyrat e posaçme të kryerjes së tregtisë

Neni 16

Si mënyra të posaçme të kryerjes së tregtisë konsiderohet edhe bërja e tregtisë në tregje me organizim të posaçëm, shitja përmes postës, në qoshqe, shitja përmes rrugëve automatike, televizionit, shitjes internet, shitësve lëvizës në rrugë, në panairt e organizuara, shitjes prej dere në derë, ekspozitave ekonomike, sallonave ekspozuese, panairve dhe shitjeve të organizuara për qëllime humanitare dhe sportive.

Tregtia e mallrave në qoshqe, automate dhe shitja nga shitësit lëvizës të rrugëve mund të bëhet vetëm në vendet e përcaktuara me vendim të Këshillit të Komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit.

Tregtia nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni bëhet nën kushte të rregulluara me ligj dhe dispozitë tjetër.

Shitja publike dhe me ankand

Neni 17

Tregtia me shumicë dhe pakicë mund të kryhet edhe me shitje publike dhe shitje me ankand.

Shitja publike dhe shitja me ankand, nga paragrafi 1 i këtij neni, bëhet me shpalljen publike të vendit dhe kohës së kryerjes të shitjes publike dhe me ankand.

Shitja publike dhe me ankand, mund të jetë e përhershme ose e përkohshme.

Kushtet për organizimin e shitjes publike dhe me ankand, regjistrimi i prodhimeve, të cilat në mënyrë të obligueshme shiten me shitje publike ose me ankand, mënyrën e veprimeve dhe procedurën e shitjes me shitje publike apo me ankand, i përcakton Qeveria me propozim të ministrit të Ekonomisë.

Tregtia elektronike

Neni 18

Tregtia elektronike [sht[m[nyr[e posaçme e kryerjes së tregtis[me shumic[dhe pakic[, përmes marrëveshjes. Tregtia elektronike p[r shitje organizohet nga ana e tregtarit, n[p[rmjet t[ndonj[mjeti komunikues, nën kushte të përcaktuara me ligj dhe dispozitë tjetër.

Sh[rbimet n[tregti

Neni 19

Si sh[rbime n[tregti, sipas k[tj Ligji, llogariten: sh[rbimet e agjencive, p[rk[at[sisht sh[rbimet e p[rfaq[sive, sh[rbimet e burs[s, sh[rbimet e komisioneve, sh[rbimet e depozitave t[mallrave, sh[rbimet shpedituese, sh[rbimet e kontrollit t[cil[sis[dhe kuantitetit t[mallrave, sh[rbimet e propagand[s ekonomike, organizimi i panairve dhe ekspozitave ekonomike, sh[rbimet n[tregjet me shumic[dhe pakic[, hulumtimi i tregut, dhënia e bokseve, tezgave dhe ngjashëm në lokale afariste të organizuara për kryerjen e tregtisë me pakicë.

Shitja prej dere n[der[

Neni 20

Tregtia me pakic[mund t[kryhet prej dere n[der[me lidhjen e marrëveshjeve ndërmjet tregtarit, i cili është regjistruar për shitje prej dere në derë dhe konsumatorit.

Qeveria i përcakton prodhimet që mund të shiten prej dere në derë.

Ministri i Ekonomisë përcakton mënyrën e kryerjes së shitjes të prodhimeve nga paragrafi 2 i këtij neni.

Shit[sit e drejtp[rdrejtë prej dere në derë mund t[jen[agjentë t[pavarur komercialist, distributor[, t[pun[suar ose vet[m p[rfaq[sues t[pun[suar, p[r t[cil[n gj[ata patjet[r duhet t[ken[legjitimacion identifikues (në tekstin e mëtejshëm: kryerës të tregtisë prej dere në derë) për paraqitje te konsumatori, të cilën e ofron tregtari nga paragrafi 1 i këtij neni.

Tregtari është i obliguar që evidencën e shitësve prej dere në derë t'ia dorëzojë organit kompetent të Drejtorisë të t[Hyrave Publike të Komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit.

III. KUSHTET P[R KRYERJEN E TREGTIS{

Neni 21

Mallrat që lëshohen në qarkullim duhet t'u përgjigjen cilësive fizike-kimike dhe organoleptike, të jenë të paketuara, deklaruar, të shënuara, përkatësisht të shënuara në pajtim me ligjin.

Mallrat duhen të jenë në përputhje me kërkesat e caktuara teknike, të përcjellura me dokumente, të përcaktuara në rregullat teknike me servis të siguruar, pjesë të ndërrimit pa të cilat prodhimet nuk mund të shfrytëzohen për destinimin e tyre.

Neni 22

Shitoret, magazinat, depot dhe lokalet afariste, tregjet e gjelbra, tregjet e posaçme me shumicë dhe pakicë dhe stacionet e benzinës, të përcaktuara në nenet 10, 12, 13, paragrafi 1 dhe 2, neni 15, 16 dhe 18 të këtij ligji për kryerjen e tregtisë me shumicë dhe pakicë, doemos duhet t'i përmbushin kushtet minimale teknike si dhe kushtet e

tjera të përcaktuara me ligj, varësisht nga lloji dhe mënyra e kryerjes së tregtisë.

Ministri i Ekonomisë e cakton kushtet minimale teknike nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 23

Tregtari obligohet q[p[r përbushjen e kushteve nga neni 22 t[k[tij Ligji dhe fillimin me punë t'ia paraqes[Inspektoratit Shtet[ror t[Tregut dhe organit kompetent të Komunës, përkatësisht qytetit të Shkupit s[paku 15 ditë para fillimit t[pun[s t[objektit p[r shitje ose objektit afarist.

Ministri i Ekonomisë e cakton formën dhe përmbajtjen e formularit të fletëparaqitjes nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 24

Tregtari me pakic[nuk guxon t'u shes[pije alkooolike dhe cigare personave me mosh[n[n 18 vjeç.

Tregtari është i obliguar që në vend të dukshëm, në objektin e shitjes, të vendosë mbishkrim me madhësi 20 X 50 cm me përmbajtje: "Ndalohet shitja e pijeve alkooolike dhe cigareve personave me moshë nën 18 vjeç".

Orari i punës

Neni 25

Orarin e punës të shitoreve, magazinave, depove, lokaleve afariste dhe stacioneve të benzinës e përcakton tregtari varësisht nga numri i të punësuarve.

Kohëzgjatja dhe orari i kohës së punës, të cilat tregtari i ka përcaktuar në mënyrë të pavarur duhet të harmonizohen me të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e të punësuarve nga marrëdhënia e punës, të përcaktuara me Ligjin me të cilin rregullohen marrëdhëniet e punës, sidomos sa i përket caktimit të orarit të punës dhe punës pas orarit të punës, puna e natës, pushimet, pushimi vjetor dhe mungesat tjera nga puna dhe në pajtim me kufizimet e verifikuara me dispozitat nga fusha e mbrojtjes nga zhurma.

Shitoret që ndodhen në ndërtesa kolektive të banimit dhe në ndërtesa afariste banesore nuk mund të fillojnë punën para orës 6:00 dhe doemos ta përfundojnë punën deri në orën 24:00.

Dyqanet, të dielave dhe në festat shtetërore, mund të punojnë deri në orën 17:00.

Neni 26

Komunat, përkatësisht qyteti i Shkupit mbajnë evidencë për orarin e punës të dyqaneve, magazinave, depove, stacioneve të benzinës dhe lokaleve afariste të cilët punojnë në rajonin e tyre.

Tregtari është i obliguar që orën dhe sistemimin e orarit të punës t'ia paraqesë Komunës, përkatësisht qytetit të Shkupit dhe Inspektoratit Shtetëror të Punës, më së paku 15 ditë para fillimit të punës, përkatësisht para ndërrimit të orës dhe orarit të kohës së punës të shitoreve, magazinave, depove, stacioneve të benzinës dhe lokaleve afariste.

Në raste të arsyeve objektive, të cilat kërkojnë mbylljen e dyqaneve, magazinave, depove, stacioneve të benzinës dhe lokaleve afariste apo ndryshimin e orarit të punës, në çka tregtari nuk mund të ndikojë, tregtari mund të pushojë me punë, përkatësisht ta ndërrojë orarin e punës, pa e përbushur obligimin nga paragrafi 2 i këtij neni.

Për arsyet nga paragrafi 3 i këtij neni, tregtari është i obliguar ta njoftojë organin kompetent të Komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit dhe Inspektoratit Shtetëror të Punës, në afat prej pesë ditësh nga dita e ndërprerjes së punës.

Tregtari e dorëzon fletëparaqitjen nga paragrafi 2 i këtij neni në formularin për caktimin e orës dhe sistemimin e orarit të punës.

Ministri i Punës e cakton formën dhe përmbajtjen e formularit të fletëparaqitjes nga paragrafi 2 dhe 5 të këtij neni.

Neni 27

Tregtari është i obliguar që orarin e punës dhe numrin e telefonit të Inspektoratit Shtetëror të Tregut të atij rajoni ta vendosë në vend të dukshëm në hyrje të shitoreve, magazinave, depove, stacioneve të benzinës dhe lokaleve afariste dhe t'i përmbahet atij orari të punës.

Mbajtja e evidencës

Neni 28

Tregtari është i obliguar të mbajë evidencë për furnizim dhe shitje të mallrave me shumicë dhe pakicë si dhe për dhënien e shërbimeve tregtare në pajtim me ligjet dhe dispozitat tjera.

Evidenca që e mban tregtari patjetër duhet të gjendet në dyqan, gjegjësisht në lokalin afarist përkatës, në të cilin kryhet tregtia dhe në çdo kohë të ketë qasje për organet kompetente të inspeksionit.

Ministri i Ekonomisë në pajtim me ministrin e Financave e përcaktojnë formën dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës për furnizimin dhe shitjen e mallrave me shumicë dhe pakicë, si dhe shërbimet në tregtinë me shumicë dhe pakicë.

Kufizimet dhe ndalimet n[tregti

Neni 29

Qeveria mundet përkohësisht ta kufizojë kryerjen e tregtisë në rastet e:

- fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera në Republikën e Maqedonisë, kur janë shkaktuar apo kur mund të shkaktohen çrregullime serioze në tregti, çrregullime në furnizimin e popullatës ose çrregullime në fusha tjera të cilat e rrezikojnë jetën dhe shëndetin e njerëzve;

- çrregullimeve serioze në tregun e vendit për shkak të mungesës së mallrave domosdo të nevojshme për prodhimtarinë, përpunimin dhe për jetën e qytetarëve;

- gjendjes s[luft[s apo rrezikut të drejtpërdrejt për pavarësinë dhe integritetin e Republikës së Maqedonisë;

- nevojës së sigurimit të prodhimeve, lëndëve të para dhe materialit riprodhues që janë të një rëndësie të veçantë strategjike për mbrojtjen e Republikës së Maqedonisë.

Qeveria mund t'i përcaktojë kufizimet gjatë kryerjes së tregtisë në rastet nga paragrafi 1 të këtij neni vetëm në rast se çrregullimi nuk mund të mënjanohet me masa tjera apo nëse nevojat nuk mund të mbulohen nga rezervat e mallrave, me import ose me masa tjera të politikës tregtare.

Neni 30

Në rastet nga neni 29 paragrafi 1 të këtij Ligji, Qeveria mund t'i përcaktojë këto masa:

- kufizimi i tregtis[me mallra të caktuara ose kushte të veçanta për tregtin[me mallra të caktuara;

- caktimi i çmimeve më të larta për disa prodhime dhe shërbime në prodhim dhe qarkullim;

- kufizimi i eksportit apo importit të mallrave të caktuar ose përcaktimin e kushteve të veçanta për import ose eksport të mallrave të caktuar;

- ndalimi për tregtarët të kryejnë tregti me mallra të caktuar;

- obligimi i tregtarëve të sigurojnë dhe shesin lloje të caktuara të mallrave dhe sasi të mallrave të caktuar, t'u shesin mallra konsumatorëve të caktuar sipas radhitjes së përcaktuar;

- obligimi për disa tregtarë që të ruajnë lloje dhe sasi të caktuara të mallrave;

- ndalimi i përdorimit të mallrave të caktuar për prodhimin e mallrave të tjerë.

Tregtari është i obliguar t'u përmbahet masave nga paragrafi 1 i këtij neni.

IV. KUSHTET PËR KRYERJEN E TREGTISË ME VENDET E JASHTME

Neni 31

Tregtia me vendet e jashtme kryhet lirshëm në pajtim me ligjin, dispozitat e miratuara në bazë të ligjit dhe marrëveshjeve ndërkombëtare dhe marrëveshjeve që i ka ratifikuar Republika e Maqedonisë.

Kushtet të cilat patjetër duhet t'i plotësojnë mallrat gjatë importit

Neni 32

Tregtari është i obliguar që gjatë importit të mallrave, organeve kompetente inspektuese para procedurës së doganimit t'iu dorëzojë dëshmi se:

- mallrat janë të formuara me kërkesa të caktuara teknike, janë shënuar në mënyrë përkatëse dhe përcillen me dokumente të përcaktuara në dispozitat teknike, në pajtim me ligjin për caktimin e kërkesave teknike për prodhimet dhe vlerësimin e përputhshmërisë;

- janë përmbushur kushtet e caktuara për cilësinë e mallrave;

- mallrat kanë deklaratë përkatëse dhe udhëzim për përdorim të shkruara në gjuhën maqedonase me alfabetin cirilik në ambalazhin origjinal, gjë që nuk e përjashton mundësinë për përdorim të njëkohshëm të gjuhëve dhe shenjave të tjera, të kuptueshme lehtë për blerësit;

- mallrat i përmbushin kushtet e përcaktuara për cilësinë e prodhimeve sa i përket cilësive fizike-kimike dhe organike, sasisë, paketimit si dhe kushteve për transportin e mallit, sa i përket mjetit transportues dhe mënyrës së transportimit në pajtim me ligjin.

Neni 33

Mallrat, për të cilat me ligj janë përcaktuar kushte të veçanta për kryerjen e tregtisë në vend, mund të importohen vetëm nëse importuesi para filialave kompetente të Drejtorisë Doganore paraqet dëshmi për përmbushjen e kushteve të veçanta, lëshuar nga organi kompetent, i përcaktuar me ligj.

Leje për eksportin dhe importin e mallrave

Neni 34

Eksporti dhe importi për mallra të caktuar mund të bëhet në bazë të lejes dhe atë për:

- mbrojtjen e shëndetit dhe jetës së njerëzve;
- mbrojtjen e moralit publik;
- mbrojtjen e bimëve, kafshëve, materialit për farë, si dhe prodhimeve të tjera bujqësore;
- mbrojtjen e ambientit jetësor dhe planifikimit hapësinor;
- mallrat që eksportohen dhe importohen për nevojat e shërbimit të veterinarisë;
- mallrat, të cilët duhet t'i përmbushin kushtet e caktuara meteorologjike dhe kushtet tjera;
- importin e prodhimeve të gatshme dhe prodhimeve të papërdorura, e për të cilat nevojitet vërtetimi për kontrollin e bërë dhe evidentimin e dokumentacionit teknik përcjellës të prodhimit nga Instituti për Standardizim;
- mallrat, për transportin dhe importin e të cilave nevojitet leja nga Banka Popullore e Maqedonisë;
- eksportin dhe importin e veprave historike dhe artistike;
- eksportin dhe importin e disa metaleve fisnike, kartmonedhave etj.;
- mjetet për armatim dhe pajisje ushtarake, të destinuara për nevojat e sigurimit të sigurisë publike dhe mbrojtjes dhe mallrat e tjera.

Mallrat që eksportohen dhe importohen në bazë të lejes lëshuar nga organi kompetent, do t'i përcaktojë Qeveria me propozim të Ministrisë së Ekonomisë.

Lejen për eksportin dhe importin e mjeteve për armatim dhe pajisjeve ushtarake e lëshon Ministria e Mbrojtjes, përkatësisht Minisatria e Punëve të Brendshme.

V. MASA MBROJTËSE

Komisioni për masa mbrojtëse gjatë importit të rritur dhe të subvencionuar

Neni 35

Për zbatimin e masave për mbrojtjen e prodhimtarisë së vendit nga importi i rritur dhe i subvencionuar, Qeveria formon Komision për masa mbrojtëse gjatë importit të rritur dhe të subvencionuar (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni).

Komisionin nga paragrafi 1 të këtij neni e emron Qeveria me propozim të Ministrisë së Ekonomisë.

Me Komisionin udhëheq ministri i Ekonomisë.

Qeveria përcakton mënyrën dhe procedurën për punën e Komisionit.

Punë administrative-teknike dhe profesioniste për nevojat e Komisionit i kryen shërbimi profesional i Ministrisë së Ekonomisë.

Masa për mbrojtjen e industrisë së vendit nga importi i rritur

Neni 36

Nëse në një periudhë të shkurtër kohore rritet importi i një malli të caktuar, absolutisht apo relativisht në raport me prodhimin e vendit, dhe nëse me këtë rritje të importit i shkaktohet dëm apo pason rreziku nga shkaktimi i dëmit serioz për industrinë e vendit, e cila prodhon prodhime të njëjta ose të ngjashme konkurrense, Qeveria me propozim të Komisionit do të ndërmarrë masa mbrojtëse adekuate (në tekstin e mëtejshëm: masa), me qëllim që të shmangen dëmet dhe rregullimet e krijuara nga ky import.

Me "dëm serioz" sipas paragrafit 1 të këtij neni llogaritet keqsimi i gjendjes të prodhuesit të prodhimtarin e vendit, ndërsa me "rrezik nga dëm serioz" konsiderohet dëm serioz për të cilin shtet e qartë se shtet i pashmangshëm.

Me "industri të vendit" sipas paragrafit 1 të këtij neni do të konsiderohen të gjithë prodhuesit të cilët prodhojnë prodhime të njëjta ose të ngjashme në territorin e Republikës së Maqedonisë, si dhe ato, prodhimi i përfaqësohet i të cilëve, në prodhime të njëjta ose të ngjashme e përfaqësohen pjesën më të madhe të prodhimit të prodhuesve të vendit të atyre prodhimeve.

Procedura paraprake e Komisionit

Neni 37

Masat nga neni 36 paragrafi 1 i këtij ligji do të zbatohen mbi të gjitha mallrat që importohen pavarësisht nga vendi i prejardhjes ose vendi i importit.

Masat nga neni 36 paragrafi 1 i këtij ligji mund të ndërmirren vetëm nëse në procedurën e ngritur nga Komisioni dëshmohet arsyeja për importin e rritur të ndonjë malli dhe dëmin serioz, përkatësisht mundësia për krijimin e dëmit serioz për industrinë e vendit.

Nëse në procedurën e ngritur nga paragrafi 2 i këtij neni konstatohet se dëm serioz nga industrinë e vendit, shtet krijuar nga arsye të tjera, e jo nga importi i rritur i ndonjë malli të caktuar i realizuar në periudhën e njëjtë, nuk mund të zbatohen masat nga neni 36 paragrafi 1 i këtij ligji.

Komisioni në procedurën nga paragrafi 2 i këtij neni i vlerëson të gjitha faktet dhe dëshmimet, dhe veprimet e gjendjes në veprimtaritë e caktuara prodhuese, rritjen e prodhuesve të importit të mallit të caktuar në sasi absolute dhe relative, gjendjen në tregun e vendit të krijuar për shkak të importit të rritur, shfrytëzimin e kapaciteteve prodhuese, gjendjen e fitimit ose të humbjes, ndikimin në importin e rritur në punësimin në veprimtari të caktuara prodhuese dhe rrethanat të tjera me të cilat pjesë e prodhimit të prodhimin e vendit të kësaj mallrave.

Gjatë procedurës Komisioni do t'i ftojë të gjitha palët e interesuara (eksportues, importues etj.) për debat publik, për të paraqitur qëndrimet e tyre dhe t'u bën me dije për nevojën e marrjes së masave mbrojtëse.

Komisioni shtet i obliguar të veprojë me parëgjegjësi me të dhënat e grumbulluara në procedurën, që janë të natyrës së besueshme, për subjekte të caktuara ekonomike dhe nuk guxon të zbulohen të dhënat pa lejen e tyre. Nëse vlerësohet si e nevojshme, për shkak të zbatimit të procedurës, Komisioni mund të kërkojë nga personat që disponojnë me të dhëna të besueshme t'i dorëzojnë një përmbajtje të shkurtër të të dhënave që nuk janë të karakterit të besueshëm ose sqarime për këto të dhëna, e nëse kështu e refuzojnë, t'i japin sqarimet dhe shkaqet për të cilat e refuzojnë të njëjtën.

Nëse Komisioni vlerëson se kërkesa për besueshmërinë e të dhënave nuk ka bazë, ndërsaq pala e interesuar nuk dëshiron që të dhënat në formë të prodhuesve ose të shkurtuar të shpallen publikisht, Komisioni mund t'i anashkalojë këto të dhëna, apo saktësinë e tyre ta kontrollojë nga burimet tjera.

Procedurën dhe mënyrën e caktimit të masave mbrojtëse në rastet e importit të rritur i rregullon Qeveria me propozim të Komisionit.

Masat e përkohshme për mbrojtjen e industrisë së vendit nga importi i rritur

Neni 38

N[rastet t[jasht[zakonshme kur me shtyrjen e marrjes t[masave nga neni 36 t[k[tij Ligji do t[shkaktohej d[m n[industrinë e vendit, që vështirë mund t[evitohet, Qeveria me propozim t[Komisionit mund t[caktoj[masa t[p[rkohshme, n[se në mënyrë preliminare konstatohet ekzistimi i d[shmive t[sigurta se me importin e rritur i [sht[shkaktuar d[m serioz ose pason rreziku nga krijimi e d[mit serioz n[industrinë e vendit.

Si masa t[p[rkohshme nga paragrafi 1 i k[tij neni, Qeveria me propozim t[Komisionit mund t[p[rcaktoj[mjete mbrojtëse doganore.

Organ kompetent për grumbullimin e mjeteve mbrojtëse doganore nga paragrafi 2 i këtij neni është Drejtoria Doganore e Republikës së Maqedonisë.

Masat e p[rkohshme nga paragrafi 1 i k[tij neni nuk mund t[zgjasin m[shum[se 200 dit[. N[k[tij periudh[kohore Komisioni [sht[i obliguar që ta zbatoj[procedur[sipas nenit 37 t[k[tij ligji.

N[se gjat[procedur[verifikohet se me importin e rritur nuk [sht[shkaktuar d[m serioz ose nuk ekziston rreziku për shkaktimin e dëmit seroz n[industrinë e vendit, mjetet e ark[tuara n[em[r t[mjeteve mbrojt[se, do t'u kthehen importuesve n[afat m[t[shkurt[r të mundshëm, nga të cil[ato jan[ark[tuar.

Koh[zgjatja e masave t[p[rkohshme do t[përlllogaritet n[koh[zgjatjen e p[rgjithshme t[masave nga neni 39 i k[tij ligji.

Zbatimi i masave për mbrojtjen e industrisë së vendit nga importi i rritur

Neni 39

Masat nga neni 36 t[k[tij Ligji do t[zbatohen vet[m p[r at[periudh[kohore e cila [sht[e nevojshme q[t[shmanget ose pengohet krijimi i d[meve serioze ose t[leht[sohet aftësimi i industrisë së vendit, e m[s[shumti kat[r vjet nga aplikimi i mas[.

Me p[rrjashtim nga paragrafi 1 i k[tij neni, koh[zgjatja e mas[mund t[vazhdohej n[se Komisioni konstaton se ato edhe m[tutje jan[t[nevojshme p[r parandalimin e shkaktimit t[d[mit serioz ose n[se industria e vendit [sht[n[procedur[adaptimi. N[k[tij rast masa nuk mund t[jet[m[e rrept[prej mas[paraprakisht t[p[rcaktuar.

Komisioni [sht[i obliguar t'i p[rcjell[efektet nga masat e paragrafit 1 t[k[tij neni, dhe sipas nevoj[t[propozoj[Qeveris[zbutjen e tyre.

Periudha e p[rgjithshme n[t[cil[n mund t[zbatohen masat nga paragrafi 1 t[k[tij neni, duke p[rfshir[edhe koh[n e masave t[p[rkohshme, nuk mund t[zgjas[m[shum[se tet[vjet nga aplikimi ose vazhdimi i masave paraprakisht t[caktuara.

Nëse pritet se masat nga neni 36 i k[tij Ligji t[zgjasin m[shum[se nj[vit, Komisioni obligohet t'i propozoj[Qeveris[q[n[intervale t[njëjta kohore t'i zbus[ato masa. N[se p[rcaktohet mas[me afat m[t[gjat[se tre vjet, Komisioni është i obligueshëm që m[s[voni n[gjysm[n e k[saj periudhe t'i konstatoj[efektet e tyre dhe t[vler[soj[a ka kushte p[r zbutjen ose abrogimin e tyre.

Neni 40

Masa mbrojtëse për mallra, për të cilat masat e tilla tashmë ishin përcaktuar, mund të përcaktohen përsëri pas skadimit të periudhës që i përgjigjet periudhës gjatë së cilës kanë zgjatur këto masa, por në asnjë rast jo më pak para skadimit të kohës para dy vitesh nga pushimi i vlefshmërisë së tyre.

Si përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, masat me kohëzgjatje prej 180 ditësh ose më pak mund të caktohen me kusht që të ketë kaluar një periudhë prej së paku një viti

nga aplikimi i masës mbrojtëse paraprake, edhe pse ajo masë nuk ka qenë e caktuar për mallin e njëjtë më shumë se dy herë, në periudhën prej dy vitesh.

Neni 41

N[rast t[aplikimit t[masave nga neni 36 t[k[tij Ligji, me k[rkes[t[vendit eksportues, Qeveria me propozim t[Komisionit mund t'i propozoj[Qeveris[s[atij vendi q[t'i lejoj[kompensim t[caktuar tregtar p[r shkak t[eliminimit t[pasojave t[d[mshme q[i ka ai vend nga aplikimi ose zgjatja e masave n[Republik[n e Maqedonis[.

Masat nga neni 36 t[k[tij Ligji, Qeveria nuk do t'i p[rcaktoj[p[r import t[mallrave me prejardhje nga vendet n[zhvillim - an[tare t[Organizat[s Bot[rore Tregtare, përdërisa pjesëmarrja e importit t[ndonjë malli t[caktuar nga k[to vende nuk tejkalon 3% e importit të p[rgjithsh[m të atij malli, me kusht q[pjesëmarrja e përbashkët e vendeve n[zhvillim - an[tare t[Organizat[s Bot[rore Tregtare, me pjes[marrje n[import nën 3%, të mos jetë m[i madh se 9% nga importi i p[rgjithsh[m i atij malli n[Republik[n e Maqedonis[.

Kufizimi sasior ose sipas vlerës

Neni 42

N[se me masat nga neni 36 t[k[tij Ligji, Qeveria me propozim t[Komisionit p[rcakton kufizim sasior ose të vlerës të importit t[mallrave t[caktuar, v[llimi i këtyre mallrave nuk guxon t[jet[m[i vogl[se importi mesatar vjetor i këtyre mallrave, të realizuara n[tre vitet e fundit, p[rvet[n[rastet kur ekziston arsyetim i qartë se nevojitet nivel tjetër fare i mbrojtjes për shkak të pengimit të krijimit t[d[mit serioz.

N[se ndarja e mallrave nga paragrafi 1 i këtij neni bëhet ndërmjet më shumë vendeve, Qeveria me propozim t[Komisionit me vendet anëtare t[Organizat[s Bot[rore Tregtare, ve[an[risht t[interesuara p[r eksportin e k[tyre mallrave n[Republik[n e Maqedonis[, mund ta harmonizoj[m[nyr[n e ndarjes t[k[tyre mallrave dhe pjesëmarrjen e tyre n[k[tij ndarje. N[se konstatohet se m[nyra e tillë e ndarjes nuk [sht[p[rcakt[se, v[llimi i përcaktuar i mallrave do t'u ndahet n[pjes[t[barabarta vendeve eksportuese n[pajtim me pjesëmarrjen e tyre në importin e p[rgjithsh[m t[malli të caktuar n[Republik[n e Maqedonis[, p[r periudh[t[caktuar, duke mbajtur me këtë rast llogari edhe p[r rrethanat tjera t[r[nd[sishme t[cilat ndikojn[ose mund t[ndikojn[n[importin e k[tyre mallrave.

Me përjashtim nga paragrafi 2 i këtij neni, Qeveria mund ta ndryshojë mënyrën e ndarjes të mallrave nga paragrafi 1 i këtij neni, nëse:

- importi nga ndonjë vend i caktuar anëtar i Organizatës Botërore Tregtare rritet në mënyrë joproporcionale në raport me rritjen e përgjithshme të importit të ndonjë malli të caktuar në atë periudhë të caktuar;
- ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për heqje dorë; dhe
- kushtet për heqje dorë janë të njëjta ndaj të gjitha vendeve anëtare të Organizatës Botërore Tregtare (furnizues) të atyre mallrave.

Kohëzgjatja e masave nga neni 36 i këtij Ligji nuk mund të jetë më e gjatë nga periudha e përcaktuar në nenin 39 të këtij Ligji, madje edhe atëherë kur ekziston rreziku nga paraqitja e dëmit serioz në industrinë e vendit.

Masa për pengimin e prishjes së bilansit pagesor

Neni 43

Nëse konstatohet se me importin e rritur të disa mallrave të caktuara, mund të krijohet çrregullim në bilansin pagesor të Republikës së Maqedonisë, Qeveria me propozim të Komisionit, mund të aplikojë masa mbrojtëse në formë të kufizimit sasior ose kufizimit të vlefshmërisë të importit të atyre mallrave.

Masat për mbrojtjen e pasurive të papërtëritshme natyrore

Neni 44

Nëse konstatohet se me eksportin e rritur të disa mallrave të caktuara, shkaktohet dëm serioz ose ekziston rreziku i shkaktimit të dëmit serioz të pasurive të

папëртëritshme natyrore të Republikës së Maqedonisë, Qeveria me propozim të Komisionit, mund të aplikojë masa mbrojtëse në formë të kufizimit sasior ose të vlerës, nëse në të njëjtën kohë me këto masa kufizohet edhe tregtia e atyre mallrave në Republikën e Maqedonisë.

Neni 45

Qeveria, me propozim të Komisionit, më për së afërmi do ta përcaktojë mënyrën dhe procedurën e realizimit të masave nga nenet 36 deri në nenin 44 të këtij ligji.

Masat kundër importit të subvencionuar

Neni 46

Qeveria, me propozim të Komisionit, mund të caktojë shpenzime kompensuese për një mall të caktuar, i cili importohet nëse:

- në prodhimin ose eksportin e atij malli lejohen subvencione në vendin e prejardhjes ose vendin e eksportit, përveç kur janë në pyetje subvencionet kundër të cilave nuk mund të ndërmerren masa nga ky nen, në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë;

- importi i mallit, i cili subvencionohet, shkakton dëm ose kërcënohet t'i shkaktojë dëm prodhimit të vendit ose do të mund ta ngadalësonte zhvillimin ekonomik.

Shpenzim kompensues, sipas këtij neni është shpenzimi i posaçëm që paguhet me qëllim të neutralizimit të çdo subvencionit, i cili në mënyrë të drejtpërdrejtë ose tërthorazi është lejuar për përpunim, për prodhim ose për eksportin e mallit.

Import i subvencionuar, sipas këtij ligji, konsiderohet kur malli i cili importohet në Republikën e Maqedonisë është lëndë e ndihmës të drejtpërdrejtë ose të tërthortë gjatë prodhimit ose eksportit në shtetin nga i cili është malli ose nga shteti që eksportohet.

Neni 47

Kërkesa për caktimin e të dhënave kompensuese parashtrohet në emër të të gjithë prodhuesve të vendit për një mall të caktuar, apo të prodhuesve prodhimtaria e të cilëve paraqet pjesën dominante të prodhimit të përgjithshëm të atij malli.

Kërkesa, Komisionit i parashtrohet me shkrim. Nëse Komisioni konstaton se kërkesa është paraqitur nga prodhuesit e paragrafit 1 të këtij neni apo nga personi, të cilin ata e kanë autorizuar për paraqitjen e kërkesës, do të ngrejë procedurë.

Kërkesës nga paragrafi 1 të këtij neni do t'i bashkangjiten edhe dëshmitë për:

- ekzistimin e subvencioneve për një mall të caktuar dhe nëse është e mundur për shumën e tij;
- dëmin, të cilin e shkakton ky subvencion në prodhimtarinë e vendit, ashtu siç është definuar në pajtim me nenin VI nga Marrëveshja e Përgjithshme për Dogana dhe Tregti (GATT) 1994;

- lidhja shkakore ndërmjet importit të subvencionuar dhe dëmit që i shkaktohet prodhimit të vendit.

Komisioni mund të ngrejë procedurë nga paragrafi 2 i këtij neni edhe pa kërkesë me shkrim të prodhuesve të dëmtuar, nëse ekzistojnë dëshmi të mjaftueshme për importin e subvencionuar, dëmin të cilin ky import ia shkakton prodhimit të vendit dhe lidhja shkakore ndërmjet importit të subvencionuar dhe dëmit, të cilat e arsyetojnë ngritjen e procedurës.

Komisioni, pas procedurës së ngritur, do të verifikojë a janë plotësuar të gjitha kushtet për aplikimin e shpenzimeve kompensuese dhe do ta caktojë lartësinë e cila i pëgjigjet lartësisë së subvencionit. Lartësia e shpenzimeve kompensuese mund të jetë edhe më e ulët nëse është e mjaftueshme që ta evitojë dëmin e prodhimit të vendit.

Shpenzimet e kompensimit do të zbatohen deri në evitimin e dëmit të shkaktohet prodhimit të vendit. Komisioni, pas një kohe të caktuar, do ta rishqyrtojë nevojën për zbatimin e mëturshëm të dhënies së kompensimit, me iniciativë vetanake apo me kërkesë të palës së interesuar, nëse ajo e dëshmon arsyeshmërinë për rishqyrtimin e shpenzimit të kompensimit.

Procedurën dhe mënyrën e verifikimit të shpenzimit të kompensimit e përcakton Qeveria me propozim të Komisionit.

VI. MBIKËQYRJA

Neni 48

Mbikëqyrjen mbi zbatimin e k[tij Ligji dhe dispozitat e miratuara mbi baz[n e tij e bën Ministria e Ekonomisë[.

Inspektim mbikëqyr[s mbi zbatimin e dispozitave t[k[tij Ligji, bëjnë Inspektorati Shtet[ror i Tregut, Inspektorati Shtetëror i Punës dhe organet tjera inspektuese dhe doganore n[pajtim me autorizimet e verifikuara me këtë ligj dhe ligjet e ve]anta.

Neni 49

N[se inspektori shtet[ror i tregut, gjat[kryerjes t[mbikëqyrjes konstaton se trgtari:

1. e kryen veprimtarinë tregtare pa u p[rmbushur kushtet e caktuara minimale-teknike, si dhe kushtet tjera të caktuara me këtë ligj varësisht nga lloji dhe mënyra e kryerjes së tregtisë (neni 22), dhe

2. nuk e mban evidencën për sigurimin dhe shitjen e mallrave me pakicë dhe shumicë, si dhe për ofrimin e shërbimeve tregtare të përcaktuara me ligj dhe dispozita të tjera (neni 28), do të marrë vendim për ndalimin e kryerjes së veprimtareisë dhe do të caktojë afat për evitimin e parregullshmërive, të verifikuara me konstatimin e inspektorit (neni 22).

Nëse edhe për herë të dytë gjatë vitit konstatohet se nuk janë përmblusur kushtet nga neni 22 i këtij ligji, organi kompetent inspektues do të marrë vendim, me të cilin tregtarit do t'i shqiptojë ndalimin e kryerjes së veprimtareisë në afat prej 180 ditësh.

Kund[r vendimit nga paragrafët 1 dhe 2 dhe 3 t[k[tij neni mund t'i paraqitet ankes[ministrit të Ekonomisë.

Ankesa e paraqitur kund[r vendimit nga paragrafët 1, 2 dhe 3 t[k[tij neni nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

Neni 50

N[se inspektori shtet[ror i tregut gjat[kryerjes s[mbikëqyrjes konstaton se tregtari:

- 1) pa qenë i regjistruar në regjistrin përkatës në pajtim me ligjin bën tregti dhe ofron shërbime në tregti (neni 2 paragrafi 2);

- 2) bën tregti me shumicë n[tregjet me pakicë ose bën tregti me pakicë në tregjet me shumicë (neni 7);

- 3) bën tregti me shumicë para magazinave, depove dhe lokaleve afariste (neni 8 paragrafi 1);

- 4) bën tregti me pakicë dhe ofron shërbime në tregti para shitoreve, përkatësisht lokaleve afariste për të cilët nuk ka leje nga Komuna, përkatësisht qyteti i Shkupit (neni 8 paragrafi 2);

- 5) në tregjet e gjelbra dhe pjesët e organizuara posaçërisht të tregjeve të gjelbra bën tregti me shumicë dhe pakicë të mallrave të tjera, të cilat nuk janë përcaktuar nga Këshilli i Komunës, përkatësisht qyteti i Shkupit (neni 13 paragrafi 4);

- 6) tregtari i cili organizon treg, pikat p[r shitje ua jep personave t[cil[t nuk janë regjistruar, përkatësisht të evidentuar në pajtim me ligjin (neni 14 paragrafi 1);

- 7) në tregjet e organizuara posaçërisht bën tregti mallrash të cilat nuk përmenden në nenin 15 të këtij ligji;

- 8) bën tregti mallrash në qoshqe, automate dhe shitje nga shitës rrugësh në vendet që nuk janë caktuar nga Këshilli i Komunës, përkatësisht nga qyteti i Shkupit (neni 16 paragrafi 3);

- 9) nuk e publikon vendin dhe kohën e kryerjes të shitjes publike dhe në ankand (neni 17 paragrafi 2);

- 10) nuk u përmbahet kushteve për shitje publike dhe në ankand në pajtim me nenin 17 paragrafi 4 i këtij ligji;

- 11) kryerësi i tregtisë nga dera në derë bën shitje të prodhimeve që nuk janë përcaktuar nga Qeveria (neni 20 paragrafi 2) dhe nuk ka dorëzuar evidencën e shitësve nga dera në derë në organin kompetent për të hyra publike në rajonin e Komunës, përkatësisht qytetit të Shkupit (neni 20 paragrafi 4);

12) lëshon në qarkullim mallra që nuk u përgjigjen cilësive fizike-kimike dhe organike, nuk janë të paketuara, të deklaruara, shënuara, përkatësisht të shënuara në pajtim me ligjin (neni 21 paragrafi 1);

13) mallrat nuk përputhen me kërkesat e caktuara teknike, të përcjella me dokumente të përcaktuara në dispozitat teknike me servis të siguruar, pjesë ndërrimi, pa të cilat prodhimet nuk mund të shfrytëzohen për destinimin e tyre (neni 21 paragrafi 2);

14) u shet pije alkoolike dhe cigare personave me moshë nën 18 vjeç (neni 24 paragrafi 1);

15) fillon punën në ndërtesën kolektive të banimit dhe ndërtesën afariste banesore para orës 06:00 dhe nuk e përfundon para orës 24:00 (neni 25 paragrafi 2);

16) të dielave dhe festat shtetërore punon pas orës 17:00 (neni 25 paragrafi 3);

17) nuk mban evidencë për furnizimin dhe shitjen e mallrave, si dhe për dhënien e shërbimeve tregtare në pajtim me ligjin (neni 28 paragrafi 1);

18) nuk i përmbahet masave (neni 30 paragrafi 2); dhe

19) bën import pa leje të mallrave të përcaktuara në nenin 34 të këtij ligji, do të marrë vendim për kryerjen e veprimtarisë dhe do të caktojë afat për evitimin e parregullshmërive, të verifikuara me konstatimin e inspektorit, në pajtim me ligjin.

Nëse në afatin e caktuar nuk evitohen parregullshmëritë e konstatuara, inspektori do të marrë vendim për ndalimin e kryerjes të veprimtarisë në kohëzgjatje prej 90 ditësh.

Në rastet nga paragrafi 1 pikat 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 18 dhe 19, inspektori shtetëror i Tregut përkohësisht do t'i marrë sendet – mallrat me të cilët bëhet tregtia.

Për marrjen e sendeve – mallrave nga paragrafi 3 i këtij neni, inspektori Shtetëror i Tregut lëshon vërtetim.

Për sendet – mallrat që i nënshtrohen prishjes, inspektori Shtetëror i Tregut ndërmerr veprime për shitjen e tyre, ndërsa paratë nga shitja i derdh në llogari të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

Kundër vendimit nga paragrafi 1 i k[tij neni mund t'i paraqitet ankesë ministrit të Ekonomisë.

Ankesa e paraqitur kundër vendimit nga paragrafi 1 i k[tij neni nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

Neni 51

N[se tregtari nuk e lajmëron përmbushjen e kushteve nga neni 22 i këtij ligji dhe fillimin me punë të objektit shitës dhe afarist, në pajtim me nenin 23 të këtij ligji, Inspektori Shtetëror i Tregut do të marrë vendim për ndalimin e kryerjes të veprimtarisë dhe do të caktojë afat për paraqitjen e përmbushjes të kushteve nga neni 22 të këtij ligji.

Nëse në afatin e caktuar tregtari nuk i eviton parregullshmëritë, inspektori do të marrë vendim për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë në afat prej 90 ditësh.

Kundër vendimit nga paragrafët 1 dhe 2 t[k[tij neni mund t'i paraqitet ankesë ministrit të Ekonomisë.

Ankesa e paraqitur kundër vendimit nga paragrafi 1 dhe 2 t[k[tij neni nuk e shtyn ekzekutimin e tij.

Neni 52

N[se tregtari caktimin e kohës së punës nuk e harmonizon me numrin e të punësuarve në shitore, magazina, depo, stacione të benzinës dhe lokale afariste dhe të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e tyre nga marrëdhënia e punës, të përcaktuara me ligjin me të cilin rregullohen marrëdhëniet e punës, sidomos sa i përket caktimit të kohës së punës dhe punës jashtë orarit, punës së natës, pushimeve dhe pushimit vjetor dhe mungesave tjera nga puna dhe në pajtim me kufizimet e përcaktuara me dispozitat nga lëmi i mbrojtjes nga zhurma, sipas nenit 25 të këtij ligji, Inspektori Shtetëror i Punës, me vendim, do t'i caktojë afat në të cilin tregtari është i obliguar ta harmonizojë kohën e punës sipas nenit 25 paragrafi 2 i këtij ligji.

Nëse në afatin e caktuar tregtari nuk i eviton parregullshmëritë e konstatuara, Inspektori Shtetëror i Punës, do të marrë vendim për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë, në kohëzgjatje prej 90 ditësh.

Nëse për herë të dytë gjatë vitit konstatohet se tregtari nuk i përmbahet vendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, inspektori Shtetëror i Punës, me vendim, do t'ia ndalojë kryerjen e tregtisë, në kohëzgjatje prej 180 ditësh.

Kundër vendimit nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni mund t'i paraqitet ankesë ministrit të Punës dhe Politikës Sociale.

Ankesa e paraqitur kundër vendimit nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni nuk e shtyn ekzekutimin e tij.

Neni 53

N[se tregtari importon ose eksporton mallra pa leje sipas nenit 34 të këtij ligji, inspektori Shtetëror i Tregut përkohësisht do t'i marrë sendet – mallrat, deri në marrjen e vendimit nga gjyqi kompetent.

Për marrjen e mallrave nga paragrafi 1 i këtij neni inspektori Shtetëror i Tregut lëshon vërtetim.

Për mallrat që i nënshtrohen prishjes, inspektori Shtetëror i Tregut ndërmerr veprime për shitjen e tyre, ndërsa paratë nga shitja i derdh në llogari të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

Neni 54

Nëse inspektori Shtetëror i Tregut gjatë mbikëqyrjes konstaton se tregtari:

1. nuk e vendos orarin e tregut dhe të kohës së punës dhe nuk i përmbahet orarit të tregut dhe të kohës së punës (neni 14 paragrafi 3);

2. në vend të dukshëm në objektin shitës nuk e vë mbishkrimin sipas nenit 24 paragrafi 2 i këtij ligji;

3. evidenca nuk gjendet në lokalin përkatës afarist, përkatësisht në lokalin përkatës afarist në të cilin bëhet tregtia dhe në çdo kohë nuk ka qasje për organet kompetente inspektuese (neni 28 paragrafi 2), me vendim do të urdhërojë të evitohen mangësitë e konstatuara në afat të caktuar.

Nëse në afatin e caktuar tregtari nuk i eviton parregullshmëritë e konstatuara, inspektori Shtetëror i Tregut do të marrë vendim për ndalimin e kryerjes të veprimtarisë, në kohëzgjatje prej 90 ditësh.

Kundër vendimit nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni mund t'i paraqitet ankesë ministrit të Ekonomisë.

Ankesa e paraqitur kundër vendimit nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni nuk e shtyn ekzekutimin e tij.

VII. DISPOZITA ND{SHKUESE

Neni 55

Me dënim në para prej 200.000 denar[do t[nd[shkohet p[r kund[rvajtje personi juridik, n[se:

1) kryen tregti pa qenë i regjistruar në regjistrin përkatës në pajtim me ligjin (neni 2 paragrafi 2);

2) kryen tregti me shumic[në tregjet me pakicë ose kryen tregti me pakic[në tregjet me shumicë (neni 7);

3) u shet pije alkoolike dhe cigare personave me moshë nën 18 vjeç (neni 24 paragrafi 1);

4) nuk mban evidenc[p[r sigurimin dhe shitjen e mallrave me shumic[dhe pakic[, gjegj[sisht p[r ofrimin e sh[rbimeve (neni 28 paragrafi 1);

5) evidenca të cilën e mban nuk gjendet në lokalin përkatës afarist në të cilin bëhet tregtia dhe në çdo kohë nuk ka qasje për organet kompetente inspektuese (neni 28 paragrafi 2);

6) nuk u përmbahet masave të caktuara (neni 30 paragrafi 2);

7) kryen eksport dhe import të mallrave pa leje në pajtim me nenin 34 të këtij ligji.

P[r veprimet nga paragrafi 1 t[k[tij neni, përveç dënimit në para, personit juridik do t'i shqiptohet edhe masa e sigurisë ndalim i kryerjes të tregtisë në kohëzgjatje prej 2 deri 4 vjet.

Për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni do t'i shqiptohet dënim p[r kund[rvajtje prej 20.000 deri 50.000 denarë edhe për personin përgjegjës në personin juridik.

Për veprimet nga paragrafi 1 pikat 1, 2, 3, 6 dhe 7 të këtij neni, personit juridik do t'i shqiptohet edhe masa e sigurisë marrja e sendeve – mallrave të marrura përkohësisht.

P[er veprimet nga paragrafi 1 t[k[tij neni, përveç dënimit në para, personit përgjegjës në personin juridik do t'i shqiptohet masa e sigurisë ndalim i detyrës përgjegjëse, në kohëzgjatje prej tre muajsh deri n[nj[vit.

Neni 56

Me dënim në para prej 150.000 deri 250.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

1) bën tregti me shumicë para magazinave, depove dhe lokaleve afariste (neni 8 paragrafi 1);

2) bën tregti me pakicë dhe ofrim të shërbimeve në tregti para shitoreve, përkatësisht lokaleve afariste, për çka kjo nuk është lejuar nga Këshilli i Komunës, përkatësisht nga qyteti i Shkupit (neni 8 paragrafi 2);

3) në tregjet e gjelbra dhe pjesët posaçërisht të organizuara në tregjet e gjelbra bën tregti me shumicë dhe pakicë të mallrave të tjera, që nuk janë caktuar nga Këshilli i Komunës, përkatësisht qyteti i Shkupit (neni 13 paragrafi 4);

4) në tregjet e gjelbra të organizuara, ku bëhet tregtia me shumicë dhe pakicë, vendet e shitjeve ua jep personave që nuk janë të regjistruar në regjistrin përkatës, përkatësisht të evidentuar në pajtim me ligjin (neni 14 paragrafi 1);

5) në tregjet e organizuara posaçërisht bën tregti me mallra, të cilat nuk përmenden në nenin 15 të këtij ligji;

6) nuk u përmbahet kushteve të caktuara për kryerjen e shitjes publike dhe me aukcion (neni 17 paragrafi 4);

7) kryen tregti me shumicë dhe pakicë, prej dere në derë, pa lidhë marrëveshje me konsumatorin (neni 20 paragrafi 1);

8) lëshon në qarkullim mallra që nuk u përgjigjen cilësive fizike-kimike dhe organike, nuk janë të paketuara, të deklaruar, të shënuara, përkatësisht të shënuara në pajtim me ligjin (neni 21 paragrafi 1);

9) mallrat nuk janë caktuar me kërkesat teknike, të përcjellura me dokumente, të përcaktuara me dispozitat teknike, me servis të siguruar, pjesë ndërrimi, pa të cilat prodhimet nuk mund të shfrytëzohen për destinimet e tyre (neni 21 paragrafi 2);

10) nuk i përmbush kushtet e caktuara minimale teknike dhe kushtet e tjera të caktuara me ligj, varësisht nga lloji dhe mënyra e kryerjes së tregtisë (neni 22 paragrafi 1);

11) nuk u përmbahet dispozitave 1 dhe 2 të nenit 25 të këtij ligji, dhe

12) nuk ia paraqet orën dhe orarin e punës Komunës, përkatësisht qytetit të Shkupit dhe inspektorit Shtetëror të Punës së paku 15 ditë para fillimit të punës, përkatësisht para ndërrimit të orës dhe orarit të punës në shitore, magazina, depo, stacionet e benzinës dhe lokalet afariste (neni 26 paragrafi 2).

P[er veprimet nga paragrafi 1 t[k[tij neni përveç dënimit në para për veprime nga paragrafi 1 të këtij neni, personit juridik do t'i shqiptohet edhe masa ndalim i kryerjes së veprimtarisë në kohëzgjatje prej 1 deri në tre vjet.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni do t'i shqiptohet dënim për kundërvajtje prej 20.000 deri 50.000 denarë edhe personit përgjegjës në personin juridik.

Për veprimet nga paragrafi 1 pikat 1, 2, 3, 4, 5, 8 dhe 9 të këtij neni, personit juridik do t'i shqiptohet masa e sigurisë marrja e sendeve – mallrave të marrura përkohësisht.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni përveç dënimit në para, personit përgjegjës në personin juridik do t'i shqiptohet masa e sigurisë ndalim i kryerjes të detyrës përgjegjësi, në kohëzgjatje prej tre muajsh deri në një vit.

Neni 57

Me dënim në para prej 50.000 deri 150.000 denarë do të dënohet personi juridik nëse:

1) nuk përcakton dhe nuk vendos orarin e tregut dhe të kohës së punës në tregjet e gjelbra dhe nuk i përmbahet orarit të tregut dhe kohës së punës (neni 14 paragrafi 3);

2) bën tregti mallrash në qoshqe, automate dhe tregti të shitësve lëvizës në rrugë, në vendet që nuk janë përcaktuar me vendim të Këshillit të Komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit (neni 16 paragrafi 2);

3) nuk e publikon vendin dhe kohën e kryerjes të shitjes publike dhe në ankand (neni 17 paragrafi 2);

4) bën tregti prej dere në derë, të prodhimeve që nuk janë përcaktuar nga Qeveria (neni 20 paragrafi 2);

5) kryerësi i tregtisë, prej dere në derë, nuk ka legjitimacion identifikues (neni 20 paragrafi 4);

6) nuk e dorëzon evidencën e shitësve prej dere në derë në organin kompetent të Drejtorisë të të Hyrave Publike të Komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit (neni 20 paragrafi 5);

7) nuk e paraqet përmbushjen e kushteve nga neni 22 të këtij ligji dhe fillimin me punë të Inspektoratit Shtetëror të Tregut dhe të organit kompetent të Komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit, së paku 15 ditë para fillimit të punës në objektin e shitjes ose në objektin tjetër afarist (neni 23 paragrafi 1);

8) në vend të dukshëm në objektin e shitjes nuk e vë mbishkrimin me madhësi 20X50 cm me përmbajtjen: "Ndalohejt shitja e pijeve alkoolike dhe cigareve për personat me moshë nën 18 vjeç" (neni 24 paragrafi 2);

9) shitoret që gjenden në ndërtesë kolektive të banimit dhe në ndërtesë afariste-banesore të fillojnë punën prej orës 06:00 dhe të mos e përfundojnë punën deri në orën 24:00 (neni 25 paragrafi 3);

10) shitoret, të dielave dhe gjatë festave shtetërore punojnë pas orës 17:00 (neni 25 paragrafi 4);

11) në rast të arsyeve objektive e ndërpret punën ose e ndryshon orarin e punës sipas nenit 26 paragrafi 3 të këtij ligji, nuk e njofton për arsyet Inspektoratin Shtetëror të Punës dhe organin kompetent të Komunës, përkatësisht qytetin e Shkupit në afat prej 5 ditësh nga dita e ndërprerjes së punës (neni 26 paragrafi 4), dhe

12) nuk e thekson orarin e punës dhe numrin e telefonit të Inspektoratit Shtetëror të Tregut të atij rajoni në vend të dukshëm në hyrje të shitoreve, magazinave, depove, stacioneve të benzinës dhe lokalet afariste dhe nuk i përmbahet orarit të theksuar të punës (neni 27).

Për veprimet nga paragrafi 1 pika 2 e këtij neni personit juridik do t'i shqiptohet masa e sigurisë marrje e sendeve – mallrave të marrura përkohësisht.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni do të dënohet për kundërvajtje prej 10.000 deri 50.000 denarë edhe personi përgjegjës në personin juridik.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, inspektori Shtetëror i Tregut në vend të ngjarjes mund ta dënojë me 15.000 denarë personin juridik, ndërsa personin përgjegjës në personin juridik 7.000 denarë.

Neni 58

Me dënim në para prej 30.000 deri 50.000 do të dënohet për kundërvajtje personi fizik i cili bën tregti për veprimet nga nenet 55 paragrafi 1, 56 paragrafi 1 dhe 57 paragrafi 1 të këtij ligji.

Për veprimet nga neni 55 paragrafi 1, pikat 1, 2, 3, 6 dhe 7 të këtij ligji dhe neni 56 paragrafi 1 pikat 1, 2, 3, 4, 5, 8 dhe 9 të këtij ligji do të shqiptohet masa e sigurisë marrja e sendeve – mallrave të marrura përkohësisht.

Për kundërvajtjen nga neni 56 paragrafi 1 i këtij ligji, Inspektori Shtetëror i Tregut mund të shqiptojë dënim në para në vend të ngjarjes prej 5.000 denarë për personin fizik që bën tregti.

Neni 59

Për kundërvajtjen e paraparë në nenin 55 paragrafin 1 pika 1 të këtij ligji, nëse është bërë nga persona me moshë nën 18 vjeç do të dënohet prindi, përkatësisht kujdestari me dënim në para prej 2.000 deri 5.000 denarë.

Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, përveç dënimit në para për prindin, përkatësisht kujdestarin, do të shqiptohet edhe masa e sigurisë marrja e sendeve – mallrave të marrura përkohësisht.

VIII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 60

Zbatimi i nenit 23 paragrafi 1 i këtij ligji nuk ka të bëjë me tregtarin i cili ka filluar me kryerjen e tregtisë para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 61

Tregtari, i cili ka organizuar tregje me shumicë dhe pakicë është i obliguar ta harmonizojë punën e tregut në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 62

Tregtari është i obliguar që në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji ta harmonizojë punën e vet me dispozitat e nenit 32 paragrafi 1, alineja 3 e këtij ligji.

Neni 63

Komisionin nga neni 35 të këtij ligji Qeveria do ta emërojë në afat prej 30 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Dispozitat nënligjore të parapara me këtë ligj do të miratohen në afat prej 3 muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në miratimin e dispozitave nga paragrafi 2 i këtij neni do të zbatohen dispozitat ekzistuese.

Neni 64

Procedurat që kanë filluar, por që nuk kanë përfunduar deri në hyrjen në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë sipas dispozitave që kanë vlejtur deri në hyrjen në fuqi të këtij ligji.

Neni 65

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të vazhdojnë të zbatohen dispozitat nga neni 57a, 57b dhe 57g të Ligjit për punën e jashtme tregtare ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 31/93, 41/93, 78/93, 59/96, 15/97, 13/98, 13/99, 50/99, 82/99, 4/2001, 2/2002, 45/2002 dhe 31/2003)

Dispozitat nga paragrafi 1 i këtij neni do të zbatohen deri më 31.12.2005.

Neni 66

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji pushon të vlejë Ligji për tregtinë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 23/95, 30/95, 43/95, 23/99, 43/99, 6/2002 dhe 38/2003), përveç nenit 24 i cili do të zbatohet një vit nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe Ligjit për punën e jashtme tregtare ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 45/2002 dhe 31/2003).

Neni 67

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

280.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЛИЧНАТА КАРТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за личната карта, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 март 2004 година.

Бр. 07-1149/1
12 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЛИЧНАТА КАРТА

Член 1

Во Законот за личната карта ("Службен весник на Република Македонија" број 8/95 и 38/2002), во членот 1 став 1 сврзникот "и" се заменува со записка, а по зборот "живеалиштето" се додаваат зборовите: "и престојувалиштето".

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"Личната карта може да се употребува и за преминување на државната граница, во случаи и под услови утврдени со меѓународен договор ратификуван согласно со Уставот на Република Македонија."

Ставот 2 станува став 3.

Член 2

Во членот 4 став 1 зборот "се" се заменува со зборовите: "граѓанинот лично го".

Ставот 3 се менува и гласи:

"Со барањето од ставот 2 на овој член по исклучок, граѓаните родени во странство поднесуваат и извод од матичната книга на родените."

Член 3

Во членот 5 став 2 по зборовите: "живеалиште и адреса на станот," се додаваат зборовите: "престојувалиште и адреса на станот".

Во ставот 3 зборот "латинично" се брише.

Во ставот 4 зборовите: ", а податоците за името и презимето на граѓанинот, полот и државјанството се запишуваат и на англиски јазик и неговото латинично писмо" се заменуваат со зборовите: "и на основно латинско писмо (ICAO Doc 9303)".

Во ставот 5 зборовите: "и податоците во него се запишуваат" се бришат.

По ставот 5 се додава нов став 6, кој гласи:

"На граѓаните кои зборуваат јазик различен од македонскиот јазик и јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, образецот на личната карта се печати и на јазикот и писмото што го употребува граѓанинот."

Член 4

Во членот 7 ставот 1 се менува и гласи:

"Личната карта се издава со рок на важење од десет години, а за граѓанин помлад од 27 години живот со рок на важење од пет години."

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"На граѓанинот кој најмалку два пати ќе загуби лична карта или на друг начин ќе остане без неа, заменетата лична карта му се издава со рок на важење од една година. По истекот на овој рок, новата лична карта се издава со рок на важење утврден во ставот 1 на овој член."

Ставот 2 станува став 3.

Член 5

По членот 7 се додаваат три нови члена 7-а, 7-б и 7-в, кои гласат:

"Член 7-а

Министерството за внатрешни работи на барање на надлежниот суд, кој под услови и на начин утврдени со Законот за патните исправи на државјаните на Република Македонија може да бара одбивање на барањето за издавање на пасош, односно одземање на пасошот, со решение ќе забрани употреба на личната карта за преминување на државната граница.

Против решението од ставот 1 на овој член жалба може да се поднесе до надлежната комисија на Владата на Република Македонија.

Жалбата од ставот 2 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 7-б

За сите факти кои за последица имаат престанување на причините за забрана на употреба на личната карта за преминување на државната граница, надлежниот суд веднаш по службена должност го известува Министерството за внатрешни работи.

Ќе се смета дека се престанати причините за забрана на употреба на личната карта за преминување на државната граница, ако надлежниот суд не го обнови барањето по истекот на една година од денот на поднесувањето на барањето.

Во случаите од ставовите 1 и 2 на овој член, на барање на граѓанинот, Министерството за внатрешни работи ќе ја избрише забраната за употреба на личната карта за преминување на државната граница.

Член 7-в

Министерот за внатрешни работи ќе го пропише начинот на забележувањето и бришењето на забраната за употреба на личната карта за преминување на државната граница, како и начинот на водење на евиденцијата од членот 14 на овој закон."

Член 6

Во членот 11 став 1 по зборот "работи" се става записка и се додаваат зборовите: "да ја огласи за неважечка во "Службен весник на Република Македонија" на свој трошок".

Член 7

По членот 11 се додава нов член 11-а, кој гласи:

"Член 11-а

Граѓанинот на кој државјанството на Република Македонија му престанало со отпуст согласно со Законот за државјанството на Република Македонија, должен е на денот на врачување на решението за отпуст од државјанството на Република Македонија личната карта да ја предаде на Министерството за внатрешни работи или ако живее во странство, на дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во странство."

Член 8

Во членот 14 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"Министерството за внатрешни работи води евиденција за запишувањето на забраната и за бришењето на забраната на употреба на личната карта за преминување на државната граница."

Член 9

Во членот 15 став 1 зборовите: "од една шестина до една половина од плата" се заменуваат со зборовите: "од 1.500 до 5.000 денари".

Во точката 5 по зборовите: "(член 8 став 2)" се става точка и записка, а сврзникот "и" се брише.

Во точката 6 по зборовите: "(член 9 став 2)" точката се заменува со сврзникот "и" и се додава нова точка 7, која гласи:

"7. нема да ја предаде личната карта на Министерството за внатрешни работи, односно на дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во странство (член 11-а)".

Во ставот 2 зборовите: "до една петина од плата" се заменуваат со зборовите: "до 2.000 денари".

Член 10

Во членот 17 став 1 зборот "две" се заменува со зборот "три".

Член 11

Подзаконскиот пропис чие донесување е утврдено со овој закон ќе се донесе најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 12

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR LETËRNJOFTIM

Neni 1

Në Ligjin për letërnjoftim ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 8/95 dhe 38/2002), në nenin 1 paragrafi 1, lidhëza "dhe" zëvendësohet me presje, kurse pas fjalës "vendbanimi" shtohen fjalët: "edhe vendqëndrimi".

Pas paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 2, si vijon:
"Letërnjoftimi mund të përdoret edhe për kalimin e kufirit shtetëror, në raste dhe nën kushte të përcaktuara me marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë".

Paragrafi 2 bëhet paragraf 3.

Neni 2

Në nenin 4 paragrafi 1 fjala "dorëzohet" zëvendësohet me fjalët: "qytetari personalisht e dorëzon".

Paragrafi 3 ndryshon si vijon:

"Me kërkesën nga paragrafi 2 të këtij neni me përjashtim, qytetarët e lindur jashtë vendit paraqesin edhe certifikatë nga libri amë i të lindurve".

Neni 3

Në nenin 5 paragrafi 2 pas fjalëve: "vendbanimi dhe adresa e banesës;" shtohen fjalët: "vendqëndrimi dhe adresa e banesës".

Në paragrafin 3, fjala "latin" fshihet.

Në paragrafin 4 fjalët: "ndërsa të dhënat për emrin dhe mbiemrin e qytetarit, gjinia dhe shtetësia shkruhen edhe në gjuhën angleze dhe alfabetin e saj latin", zëvendësohen me fjalët: "edhe në alfabetin bazë latin (ICAO Doc 9303)".

Në paragrafin 5 fjalët: "dhe të dhënat në të shkruhen" fshihen.

Pas paragrafit 5 shtohet paragraf i ri 6, si vijon:

"Qytetarëve, të cilët flasin gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase dhe në gjuhën që e flasin së paku 20 % e qytetarëve, formulari i letërnjoftimit shtypet edhe në gjuhën që e përdor qytetari".

Neni 4

Në nenin 7, paragrafi 1 ndryshon si vijon:

"Letërnjoftimi lëshohet me afat vlefshmërie prej dhjetë vjetësh, ndërsa për qytetar me moshë më të re se 27 vjet me afat vlefshmërie prej pesë vjetësh."

Pas paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 2, si vijon:

"Qytetarit të cilit së paku dy herë do ta humbasë letërnjoftimin ose në mënyrë tjetër do të ngelë pa të, letërnjoftimi i zëvendësuar i lëshohet në afat vlefshmërie prej një viti. Pas skadimit të këtij afati, letërnjoftimi i ri i lëshohet në afat vlefshmërie të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni."

Paragrafi 2 bëhet paragraf 3.

Neni 5

Pas nenit 7 shtohen tri nene të reja 7-a, 7-b dhe 7-c, si vijojnë:

"Neni 7-a

Ministria e Punëve të Brendshme me kërkesë të gjykatës kompetente, e cila sipas kushteve dhe mënyrës së përcaktuar me Ligjin për dokumentet e udhëtimit të shtetasve të Republikës së Maqedonisë, mund të kërkojë refuzim të kërkesës për lëshim të pasaportës, përkatësisht marrje të pasaportës, me vendim do të ndalojë përdorimin e letërnjoftimit për kalimin e kufirit shtetëror.

Kundër vendimit, nga paragrafi 1 i këtij neni, mund t'i paraqitet ankesë komisionit kompetent të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Ankesa nga paragrafi 2 i këtij neni nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

Neni 7-b

Për të gjitha faktet, të cilat si pasojë kanë ndërprerjen e shkaqeve për ndalim të përdorimit të letërnjoftimit për kalim të kufirit shtetëror, gjykata kompetente, menjëherë sipas detyrës zyrtare, e njofton Ministrinë e Punëve të Brendshme.

Do të konsiderohet se kanë pushuar arsyet për ndalimin e përdorimit të letërnjoftimit për kalim të kufirit shtetëror, nëse gjykata kompetente nuk e ripërtërin kërkesën pas skadimit të një vitit, nga dita e paraqitjes së kërkesës.

Në rastet nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, me kërkesë të qytetarit, Ministria e Punëve të Brendshme do ta shlyejë ndalimin për përdorimin e letërnjoftimit për kalimin e kufirit shtetëror.

Neni 7-c

Ministri i Punëve të Brendshme do ta përcaktojë mënyrën e shënimit dhe shlyerjes së ndalesës për përdorim të letërnjoftimit për kalimin e kufirit shtetëror, si dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës nga neni 14 i këtij Ligji.”

Neni 6

Në nenin 11 paragrafi 1, pas fjalës “Punë” vihet presje dhe shtohen fjalët: “ta shpallë për të pavlefshme në ‘Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë’ me shpenzime të veta”.

Neni 7

Pas nenit 11 shtohet nen i ri 11-a, si vijon:

“Neni 11-a

Qytetarit, të cilit shtetësia e Republikës së Maqedonisë i ka pushuar me fletëlëshim në pajtim me Ligjin për shtetësi të Republikës së Maqedonisë, është i obliguar që në ditën e lëshimit të vendimit për fletëlëshim nga shtetësia e Republikës së Maqedonisë, letërnjoftimin t’ia dorëzojë Ministrisë së Punëve të Brendshme, ose nëse jeton jashtë vendit, përfaqësisë diplomatike-konsulare të Republikës së Maqedonisë jashtë vendit.”

Neni 8

Në nenin 14 pas paragrafit 1 shtohet paragrafi i ri 2, si vijon:

“Ministria e Punëve të Brendshme mban evidencë për regjistrimin e ndalimit si dhe për shlyerjen e ndalimit të përdorimit të letërnjoftimit për kalimin e kufirit shtetëror.”

Neni 9

Në nenin 15 paragrafi 1, fjalët: “nga një e gjashta deri në një gjysmë roge” zëvendësohen me fjalët: “prej 1 500 deri 5 000 denarë”.

Në pikën 5 pas fjalëve: “(neni 8 paragrafi 2)” vihet pikëpresje, ndërsa lidhëza “dhe” fshihet.

Në pikën 6 pas fjalëve: “(neni 9 paragrafi 2)” pika zëvendësohet me lidhëzen “dhe” dhe shtohet pikë e re 7, si vijon:

“7. nuk do t’ia dorëzojë letërnjoftimin Ministrisë së Punëve të Brendshme, përkatësisht përfaqësisë diplomatike-konsulare të Republikës së Maqedonisë jashtë vendit (neni 11-a)”.

Në paragrafin 2 fjalët: “deri në një të pestën e rrogës” zëvendësohen me fjalët “deri 2 000 denarë”.

Neni 10

Në nenin 17 paragrafi 1 fjala “dy” zëvendësohet me fjalën “tre”.

Neni 11

Dispozita nënligjore, miratimi i së cilës është përcaktuar me këtë Ligj, do të miratohet më së voni në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij Ligji.

Neni 12

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

281.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА ИНВАЛИДНИ ЛИЦА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за вработување на инвалидни лица, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 12 март 2004 година.

Бр. 07-1161/1
12 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА ИНВАЛИДНИ ЛИЦА

Член 1

Во Законот за вработување на инвалидни лица (“Службен весник на Република Македонија” бр. 44/2000), во членот 1 по зборот “вршат” зборовите: “професија или” се бришат, а по зборот “дејност” запирката се брише и се додаваат зборовите: “како трговец поединец”, во шестиот ред по зборот “лица” се додаваат зборовите: “ - заштитно друштво”.

Член 2

Членот 2 се менува и гласи:

“Инвалидно лице, во смисла на овој закон, е лице со оштетен вид, оштетен слух, со пречки во гласот, говорот и јазикот, телесно инвалидно лице, лице со лесни пречки во психичкиот развој, лице со комбинирани пречки и лице со психози кое поради степенот на инвалидност има специфични потреби во работењето.

Инвалидноста врз основа на поднесено барање од инвалидно лице ја утврдува комисија за оценка на работната способност на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија (во натамошниот текст: Фондот), освен ако инвалидноста на лицето не е утврдена од друг надлежен орган.”

Член 3

Во членот 4 став 1 алинеја 1 зборовите: “и адаптација на работното место” се заменуваат со зборовите: “со адаптација на работното место на кое ќе работи инвалидното лице доколку е потребна набавка на опрема, доградба и адаптација на работниот простор според критериумите и на начин утврден со акт на министерот за труд и социјална политика”.

Член 4

По членот 4 се додава нов член 4-а, кој гласи:

“Член 4-а

Работодавец не може да вработи или да распореди од едно на друго работно место инвалидно лице кое за тоа работно место не ги исполнува општите и посебните услови, односно кое не е оспособено за вршење на работите на тоа работно место.

Инвалидно лице на кое му е одземена деловната способност не може да биде работодавец или да врши работа на одговорно лице кај работодавец."

Член 5

Во членот 5 пред став 1 се додава нов став 1, кој гласи:

"Работодавецот пред да отпочне да врши дејност, од надлежните органи треба да прибави решенија дека работните и помошните простории и опремата ги исполнуваат минимално-техничките услови и пропишаните мерки, нормативи и стандарди за вршење на соодветна дејност."

Ставот 1 станува став 2.

Член 6

Членот 6 се менува и гласи:

"Средствата за создавање посебни услови и погодности за вработување и работење на инвалидните лица со адаптација на работното место, набавка на опрема, доградба и адаптација на работниот простор, се обезбедуваат од Посебниот фонд за обезбедување услови за вработување и работење на инвалидните лица (во натамошниот текст: Посебен фонд)."

Член 7

Во членот 7 став 1 зборовите: "со оштетен вид, со оштетен слух, телесно инвалидно лице, лице со пречки во психичкиот развој, лице со комбинирани пречки и лице со психози на кое заради видот и степенот на попреченоста му е утврдена специфична потреба при работењето" се заменуваат со зборовите: "кај кое е утврдена инвалидност во смисла на членот 2 став 1 од овој закон".

Член 8

Во членот 8 по зборовите: "професија или" се бришат, а по зборот "дејност" запирката се брише и се додаваат зборовите: "како трговец поединец".

Член 9

Во членот 9 став 1 зборовите: "оштетен вид, со оштетен слух, телесно инвалидни лица, лица со пречки во психичкиот развој, лица со комбинирани пречки и лица со психози кои поради степенот на оштетувањето имаат специфични потреби при вработувањето и работењето" се заменуваат со зборовите: "утврдена инвалидност во смисла на членот 2 став 1 на овој закон".

Член 10

Членот 12 се менува и гласи:

"Работно оспособување, во смисла на овој закон, е оспособување на инвалидното лице за практична работа за определени работи согласно со потребите на работодавецот и инвалидното лице.

Невработеното инвалидно лице на работно оспособување заради вработување кај работодавецот го упатува Заводот за вработување на Република Македонија (во натамошниот текст: Заводот).

Вработеното инвалидно лице, кое не е оспособено за вршење на соодветни работи, на работно оспособување го упатува работодавецот.

Работното оспособување може да се врши кај работодавецот и кај друг работодавец според посебни програми, под услови и на начин утврдени со акт на Заводот."

Член 11

По членот 12 се додава нов член 12-а, кој гласи:

"Член 12-а

Вработување на инвалидно лице се врши од редот на евидентирани невработени инвалидни лица во Заводот.

Инвалидното лице може да се вработи на работно место за кое има образование за соодветно занимање,

односно може да се вработи или прераспореда и на друго работно место ако ги исполнува општите и посебните услови или е оспособено за вршење на работите на тоа работно место."

Член 12

Во членот 13 по зборовите: "потребни за" се додаваат зборовите: "работа на Комисијата од членот 2 став 2 на овој закон и".

Член 13

Во членот 15 став 1 по зборот "опрема" зборовите: "инструменти, апарати, резервни делови и алати" се заменуваат со зборовите: "доградба и адаптација на работен простор".

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"За извршување на функциите на Посебниот фонд во текот на една календарска година можат да се потрошат најмногу до 2% од вкупните средства со кои располага Посебниот фонд."

Ставот 2 станува став 3, а ставот 3 станува став 4.

Член 14

Во членот 16 ставот 1 се менува и гласи:

"Инвалидно лице кое самостојно врши дејност како трговец-поединец, заштитно друштво и друго правно лице, поднесува барање за доделување на средства од Посебниот фонд до Управниот одбор на Заводот."

Во ставот 4 по зборот "опремата" зборовите: "инструментите, апаратите, алатите и резервните делови" се заменуваат со зборовите: "доградбата и адаптацијата на работниот простор во зависност од техничко-технолошкиот процес".

Во членот 16 ставот 5 се брише.

Член 15

По членот 16 се додаваат два нови члена 16-а и 16-б, кои гласат:

"Член 16-а

Средствата од Посебниот фонд се доделуваат како неповратни за:

1) вработување на инвалидно лице на неопределено време во висина од 20 просечни плати исплатени во Република Македонија за претходниот месец пред вработувањето, односно 30 просечни плати исплатени во Република Македонија за претходниот месец пред вработувањето за вработување на слепо лице со оштетување на видот над 97% и телесно инвалидно лице со телесно оштетување над 90%;

2) адаптација на работно место во висина до 30 просечни плати исплатени во Република Македонија за претходниот месец пред поднесувањето на барањето и истите можат повторно да се користат ако тоа го налагаат промените на техничко-технолошкиот процес или видот и степенот на инвалидноста на инвалидното лице;

3) набавка на опрема во висина до 50 просечни плати исплатени во Република Македонија за претходниот месец пред поднесувањето на барањето, согласно со бројот на ново вработени инвалидни лица и критериумите утврдени со актот од членот 3 на овој закон и

4) доградба и адаптација на работниот простор во зависност од техничко-технолошкиот процес во висина до 50 просечни плати исплатени во Република Македонија за претходниот месец пред поднесувањето на барањето, согласно со бројот на ново вработени инвалидни лица и критериумите утврдени со актот од членот 3 на овој закон.

Средствата од ставот 1 точки 3 и 4 на овој член не може повторно да се користат пред истекот на три години од претходно одобрените средства од Посебниот фонд.

Подносителот на барањето може да користи средства од Посебниот фонд за намените од ставот 1 точки 1, 3 и 4 на овој член под условите утврдени во Законот, ако деловно е активен, има позитивен бонитет издаден од надлежна институција и редовно исплатува плата и уплатува даноци и придонеси од плата за последните девет месеци сметано од денот на вработувањето на инвалидното лице.

Работодавецот е должен на работникот да му исплатува плата согласно со закон и колективен договор, заедно со платата да пресметува и уплатува пропишани придонеси и данок од плата, а платата да му ја исплаќа преку тековна сметка или штедна книшка.

Средствата од ставот 1 точки 2, 3 и 4 на овој член може да се користат исклучиво за намената за која се доделени.

Начинот на уплатата на доделените средства на работодавецот од Посебниот фонд се врши на начин утврден со актот од членот 3 на овој закон.

Член 16-б

Ако на вработеното инвалидно лице за кое се користени средства му престане работниот однос по која било основа или работодавецот го намалил бројот на вкупно вработените инвалидни лица на неопределено време, истиот е должен во рок од осум дена од денот на настанатата промена да го извести Заводот.

Ако на инвалидното лице за кое се користени средства му престане работниот однос пред истекот на рокот од три години од денот на вработувањето, освен по сила на закон или во случај на смрт, корисникот на средства е должен во рок од три месеци на негово место да вработи друго инвалидно лице без право повторно да користи средства за вработување на инвалидното лице.

Работодавец не може да користи средства од Посебниот фонд за вработување на невработено инвалидно лице за кое веќе се користени средства за вработување, пред истекот на три години сметано од денот на престанокот на работниот однос на неопределено време.

За инвалидно лице на кое работниот однос му престанал не по негова вина и за кое работодавецот ги повратил средствата во Посебниот фонд, средства за негово повторно вработување може да се користат и пред истекот на рокот од ставот 3 на овој член.

Корисникот на средства за вработување на инвалидно лице кој нема да вработи друго инвалидно лице на местото на инвалидното лице на кое му престанал работниот однос, во смисла на ставот 2 од овој член, или вакво право остварил врз основа на неточни податоци, должен е средствата да ги врати на Посебниот фонд во рок од 30 дена од денот на утврдувањето на состојбата во цел износ зголемени за банкарска камата на средства по видување.

Ако работодавецот го намалил бројот на вкупно вработените инвалидни лица на неопределено време од денот на влегување во сила на овој закон, а на нивно место прими нови инвалидни лица, не може да користи средства за вработување за новопримените инвалидни лица.

Корисникот на средства од Посебниот фонд набавената опрема не може да ја изнајмува, дава под закуп или да ја отуѓи во рок од три години од денот на добивањето на средствата.

Корисникот на средства од Посебниот фонд доградениот, односно адаптираниот работен простор не може да го изнајмува, да го дава под закуп или да го отуѓи во рок од пет години од денот на добивањето на средствата."

Член 16

Во членот 18 пред став 1 се додава нов став 1, кој гласи:

"Заводот врши увид во наменското користење на средствата согласно со овој закон."

Ставот 1 станува став 2.

Член 17

Во членот 19 став 2 по зборот "врши" зборот "Републичкиот" се заменува со зборот "Државниот".

Член 18

По членот 20 се додава нов член 20-а, кој гласи:

"Член 20-а

Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице доколку постапи спротивно на одредбите од членот 4-а и членот 16-б ставови 1, 7 и 8 на овој закон.

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршокот од ставот 1 на овој член и одговорното лице во правното лице."

Член 19

Во членот 23 по зборот "врши" зборовите: "професија или" се бришат, а по зборот "дејност" се додаваат зборовите: "како трговец - поединец".

Член 20

По членот 25 се додава нов член 25-а, кој гласи:

"Член 25-а

Во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон постојните самостојни вршители на професија или дејност, се должни да го усогласат своето работење согласно со овој закон и Законот за трговските друштва."

Член 21

Министерот за труд и социјална политика во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го донесе актот од членот 3 на овој закон.

Член 22

Поднесените барања за доделување на средства од Посебниот фонд кои не се решени до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се решаваат според одредбите на овој закон.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PUNËSIMIN E PERSONAVE INVALIDOR

Neni 1

N[Ligjin p[r pun[simin e persona invalidor ("Gazeta Zyrtare e Republik[s s[Maqedonis[numër 44/2000), n[nenin 1 pas fjal[s "kryejn[fjal[t: "profesion ose" fshihen, nd[r sa pas fjal[s "veprimtari" presja fshihet dhe shtohen fjal[t: "si tregtar individual", n[rreshtin e gjasht[pas fjal[s "persona" shtohen fjal[t: "-shoq[ri mbrojt[se".

Neni 2

Neni 2 ndryshon si vijon:

"Person invalidor sipas k[tij ligji, [sht[personi me shikim t[d[mtuar, d[gjim t[d[mtuar, me pengesa të z[rit, t[folurit dhe gjuh[s, person me të meta trupore, person me pengesa t[lehta n[zhvillimin psikik, person me pengesa t[kombinuara dhe person me psikoza, i cili p[r shkak t[shkall[s s[invaliditetit ka nevoja specifike n[pun[.

Invaliditetin n[baz[t[k[rkes[s s[paraqitur nga personi invalidor e v[rteton komisioni p[r vler[simin e aft[sis[p[r pun[i Fondit Pensional dhe Invalidor i Maqedonis[(n[tekstin e m[tejmë: Fondi), p[rve] n[se invaliditeti i personit nuk [sht[p[r rckahtuar nga ndonj[organ tjet[r kompetent."

Neni 3

N[nenin 4 paragrafi 1, alineja 1, fjal[t: “dhe adaptimi i vendit t[pun[s” z[vend[sohen me fjal[t: “me adaptimin e vendit t[pun[s, n[t[cilin do t[punoj[personi invalidor, n[se nevojitet furnizimi i pajisjes, nd[rtim plotësues dhe adaptimi i lokalit t[pun[s, sipas kriterëve dhe n[m[nyr[n e p[rcaktuar me akt t[ministrit për Punë dhe Politikë Sociale”.

Neni 4

Pas nenit 4 shtohet nen i ri 4-a si vijon:

“Neni 4-a

Pun[dh[n[si nuk mund t[pun[soj[ose vendos nga nj[vend n[vend tjet[r t[pun[s personin invalidor, i cili për atë vend pune nuk i përmbush kushtet e p[rgjithshme dhe t[ve]anta, gjegj[sisht i cili nuk [sht[i aft[suar p[r kryerjen e pun[ve n[at[vend t[pun[s.

Personi invalidor, të cilit i është marrë aft[sia afariste, nuk mund t[jet[pun[dh[n[s ose ta b[j[pun[n e personit p[rgjegj[s te pun[dh[n[si”.

Neni 5

N[nenin 5 para paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 1 si vijon:

“Pun[dh[n[si, para se t[filloj[t[ushtroj[veprimtari, nga organet kompetente duhet t[siguroj[vendime se lokalet e pun[s dhe ato ndihm[se dhe pajisja i përmbushin kushtet minimale-teknike dhe masat e parapara, normativat dhe standardet p[r kryerjen e veprimtaris[adekuate”.

Paragrafi 1 b[het paragraf 2.

Neni 6

Neni 6 ndryshon si vijon:

“Mjetet p[r krijimin e kushteve t[ve]anta dhe p[rshtatshmëritë p[r pun[simin dhe pun[n e persona invalidor me adaptimin e vendit t[pun[s, sigurimin e pajisjes, ndërtimin plotësues dhe adaptimin e lokalit t[pun[s, sigurohen nga Fondi i ve]ant[p[r sigurimin e kushteve p[r pun[sim dhe pun[t[personave invalidor (n[tekstin e m[tejmë: Fondi i ve]ant[)”.
Neni 7

N[nenin 7 paragrafi 1 fjal[t: “me shikim t[d[mtuar, me d[gjim t[d[mtuar, person me të meta trupore, person me pengesa n[zhvillimin psikofizik, person me pengesa t[kombinuara dhe person me psikoza, t[cilit p[r shkak të llojit dhe shkall[s[pengimit i [sht[caktuar nevoja specifike gjat[pun[s” z[vend[sohen me fjal[t: “te i cili [sht[konstatuar invaliditeti sipas nenit 2 paragrafi 1 i këtij ligji”.

Neni 8

N[nenin 8 pas fjalëve: “profesion ose” fshihen, nd[rsa pas fjal[s “veprimtari” presja fshihet dhe shtohen fjal[t: “si tregtar individual”.

Neni 9

N[nenin 9 paragrafi 1 fjal[t: “shikim i d[mtuar, me d[gjim t[d[mtuar, persona invalidor me të meta trupore, persona me pengesa n[zhvillimin psikik, persona me pengesa t[kombinuara dhe person me psikoza, t[cil[t p[r shkak të shkallës së d[mtimit kan[nevoja specifike gjat[pun[simit dhe pun[s” z[vend[sohen me fjal[t: “invaliditet i konstatuar sipas nenit 2 paragrafi 1 i k[tij ligji”.

Neni 10

Neni 12 ndryshon si vijon:

“Aft[simi p[r pun[sipas k[tij ligji [sht[aft[simi i personit invalidor p[r pun[praktike p[r pun[t[caktuara, n[pajtim me nevojat e pun[dh[n[sit dhe personit invalidor.

Personin e papun[invalidor, p[r aft[sim n[pun[, p[r pun[sim te pun[dh[n[si e d[rgon Enti p[r Pun[sim i Republik[s s[Maqedonis[(n[tekstin e m[tejmë: Enti).

Personin e pun[suar invalidor, i cili nuk [sht[aft[suar p[r kryerjen e pun[ve përkatëse, p[r aft[sim n[pun[e d[rgon pun[dh[n[si.

Aft[simi p[r pun[mund t[b[het te pun[dh[n[si dhe te pun[dh[n[s tjet[r, sipas programeve t[ve]anta, n[n kushtet dhe n[m[nyr[n e p[rcaktuar me akt t[Entit”.

Neni 11

Pas nenit 12 shtohet nen i ri 12-a si vijon:

“Neni 12-a

Pun[simi i personit invalidor b[het nga radh[t e personave të papunësuar invalidor n[Ent.

Personi invalidor mund t[pun[sohet n[vend pune, p[r t[cilin ka arsimim p[r profesion përkatës, gjegj[sisht mund t[pun[sohet ose t[caktohet edhe n[vend tjet[r të punës, n[se i përmbush kushtet e p[rgjithshme dhe ato t[ve]anta, ose [sht[i aft[suar p[r kryerjen e pun[ve p[r at[vend pune.”

Neni 12

N[nenin 13 pas fjal[ve: “t[nevojshme p[r” shtohen fjal[t: “pun[n e Komisionit nga neni 2 paragrafi 2 i k[tij ligji, dhe”.

Neni 13

N[nenin 15 paragrafi 1 pas fjal[s “pajisje” fjal[t: “instrumente, aparate, pjes[ndërrimi dhe vegla” z[vend[sohen me fjal[t: “nd[rtim plotësues dhe adaptim i lokalit t[pun[s”.

Pas paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 2 si vijon: “Për kryerjen e funksioneve të fondit të posaçëm gjat[nj[viti kalendarik, mund të shpenzohen së paku deri në 2% të mjeteve p[rgjithshme, me t[cilat disponon Fondi i ve]ant[.”

Paragrafi 2 b[het paragraf 3, nd[rsa paragrafi 3 b[het paragraf 4.

Neni 14

N[nenin 16 paragrafi 1 ndryshon si vijon:

“Personi invalidor, i cili n[m[nyr[t[pavarur ushtron veprimtari si tregtar individual, shoq[ri sigurimi dhe person tjet[r juridik, i paraqet k[rkes[p[r ndarjen e mjeteve nga Fondi i posaçëm K[shillit Drejtues t[Entit”.

N[paragrafin 4 pas fjal[s “pajisja” fjal[t: “instrumentet, aparatet, veglat dhe pjes[t e ndërrimit” z[vend[sohen me fjal[t: “nd[rtimi plotësues dhe adaptim i lokalit t[pun[s, var[sisht nga procesi tekniko-teknologjik”.

N[nenin 16 paragrafi 5 fshihet.

Neni 15

Pas nenit 16 shtohen dy nene t[reja 16-a dhe 16-b si vijojn[:

“Neni 16-a

Mjetet nga Fondi i ve]ant[ndahen si t[pakthyeshme p[r:

1) pun[simin e personit invalidor p[r koh[t[pacaktuar, n[lart[si prej 20 rrogave mesatare t[paguara n[Republik[n e Maqedonis[, p[r muajin paraprak para pun[simit, gjegj[sisht 30 rroga mesatare t[paguara n[Republik[n e Maqedonis[p[r muajin paraprak para pun[simit p[r pun[simin e personit t[verb[r, me shikim t[d[mtuar mbi 97% dhe personin me të meta trupore, me d[mtim t[trupit mbi 90%;

2) adaptimin e vendit t[pun[s n[lart[si prej 30 rrogave mesatare, t[paguara n[Republik[n e Maqedonis[p[r muajin paraprak para paraqitjes s[k[rkes[s dhe t[njëjtat mund t[shfryt[zohen përsëri, n[se atë e imponojnë ndryshimet e procesit tekniko-teknologjik ose lloji dhe shkalla e invaliditetit t[personit invalidor;

3) sigurimi i pajisjes n[lart[si deri 50 rroga mesatare, t[paguara n[Republik[n e Maqedonis[p[r muajin paraprak, para paraqitjes s[k[rkes[s, n[pajtim me numrin e personave t[rinj invalidor t[pun[suar dhe kriteret e p[rcaktuara me aktin nga neni 3 i k[tij ligji, dhe

4) nd[rtimi dhe adaptimi i lokalit t[pun[s var[sisht nga procesi tekniko-teknologjik n[lart[si deri m[50 rroga mesatare t[paguara n[Republik[n e Maqedonis[p[r

muajin paraprak, para paraqitjes s[k[rkes[s, n[pajtim me numrin e personave t[rinj invalidor t[pun[suar dhe kriteret e p[rcaktuara me aktin e nenit 3 t[k[tij ligji.

Mjetet nga paragrafi 1 pikat 3 dhe 4 të këtij neni nuk mund t[shfryt[zohen s[risht para skadimit t[tri viteve, nga mjetet e lejuara paraprakisht të Fondit të ve]ant[.

Paraqit[si i k[rkes[s mund t[shfryt[zoj] mjete nga Fondi i ve]ant[për destinime nga paragrafi 1 pikat 1, 3 dhe 4 t[k[tij neni, n[kushtet e p[rcaktuara n[ligjin, n[se [sht[aktiv n[pun[, n[se ka bonitet pozitiv, t[lëshuar nga institucionin kompetent dhe n[se rregullisht paguan rroga dhe ark[ton tatime dhe kontribute t[rrogave p[r n[nt[muajt e fundit, llogaritur nga dita e pun[simit t[personit invalidor.

Pun[dh[n[si [sht[i obliguar që pun[torit t[paguaj[rrog[n[pajtim me ligjin dhe marr[veshjen kolektive, s[bashku me rrog[n të përlogaris[dhe paguajë kontribute të përvaktuara dhe tatimin nga rroga, nd[rsa rrog[n t[ia paguajë p[rmes llogaris[rrjedh[se ose librez[s s[kursimit.

Mjetet nga paragrafi 1 pikat 2, 3 dhe 4 t[k[tij neni mund t[shfryt[zohen ekskluzivisht p[r destinimin p[r t[cilin jan[ndar[.

M[nyra e ark[timit t[mjeteve t[ndara të pun[dh[n[si t[nga Fondi i ve]ant[, b[het n[m[nyr[n e p[rcaktuar me aktin nga neni 3 i k[tij ligji.

Neni 16-b

N[se personit t[pun[suar invalidor, p[r t[cilin janë shfryt[zuat mjete, i pushon marr[dh[nia e pun[s mbi çfarëdo baze ose pun[dh[n[si e ka zvog[luar numrin e personave t[pun[suar invalidor për kohë t[pacaktuar, i njëjti [sht[i obliguar që n[afat prej tet[dit[sh, nga dita e paraqitjes s[ndryshimit, ta njoftoj[Entin.

N[se personit invalidor, p[r t[cilin janë shfryt[zuat mjete i pushon marr[dh[nia e pun[s para skadimit t[afatit prej tre vjetësh nga dita e pun[simit, p[rv[e] sipas fuqis[ligjore ose n[rast t[vdekjes, shfryt[zuesi i mjeteve [sht[i obliguar që n[afat prej tre muajsh, n[vend t[tij t[pun[soj[person tjet[r invalidor, pa t[drejt[q[p[rs[ri t[shfryt[zoj] mjete p[r pun[simin e personit invalidor.

Pun[dh[n[si nuk mund t[shfryt[zoj] mjete nga Fondi i ve]ant[p[r pun[simin e personit t[papun[invalidor, p[r t[cilin tashm[jan[shfryt[zuat mjete p[r pun[sim, para skadimit prej tre vjetësh, llogaritur nga dita e pushimit e marr[dh[nies s[pun[s p[r koh[t[pacaktuar.

P[r personin invalidor, t[cilit marr[dh[nia e pun[s i ka pushuar jo me fajin e tij dhe p[r t[cilin pun[dh[n[si i ka kthyer mjetet n[Fondin e ve]ant[, mjetet p[r pun[simin e tij t[sërishëm mund t[shfryt[zohen edhe para skadimit t[afatit nga paragrafi 3 i k[tij neni.

Shfryt[zuesi i mjeteve p[r pun[simin e personit invalidor, i cili nuk do t[pun[soj[person tjet[r invalidor n[vend t[personit invalidor t[cilit i ka pushuar marr[dh[nia e pun[s sipas paragrafit 2 t[k[tij neni ose t[drejt[n e till[e ka realizuar n[baz[t[t[dh[navë t[pasakta, [sht[i obliguar që mjetet t[kthej[n[Fondin e ve]ant[n[afat prej 30 dit[sh nga dita e konstatimit t[gjendjes, n[shum[n e plot[, t[rritur me kamat[n bankare t[mjeteve, sipas shikimit.

N[se pun[dh[n[si e ka zvog[luar numrin e p[rgjithsh[m t[të pun[suarve invalidor p[r koh[t[pacaktuar, nga dita e hyrjes n[fuqi t[k[tij ligji, e n[vend t[tyre pun[son persona tjer[t[rinj invalidor, nuk mund t[shfryt[zoj] mjete p[r pun[simin e personave invalidor të sapoprnuar.

Shfryt[zuesi i mjeteve nga Fondi i ve]ant[, pajisjen e siguruar nuk mund ta huazoj[, ta japë me qira ose ta tjetërsojë, n[afat prej tre vjetësh nga dita e marrjes s[mjeteve.

Shfryt[zuesi i mjeteve nga Fondi i ve]ant[, lokalin e pun[s t[rind[rtuar, gjegj[sisht të adaptuar nuk mund ta japë me qira ose ta huazoj[n[afat prej pes[vjetësh nga dita e marrjes s[mjeteve”.

Neni 16

N[nenin 18 para paragrafit 1 shtohet paragraf i ri 1 si vijon:

“Enti b[n shikim n[shfryt[zimin destinues të mjeteve, n[pajtim me k[tij ligj”.

Paragrafi 1 b[het paragraf 2.

Neni 17

N[nenin 19 paragrafi 2, pas fjal[s “kryen” fjala “Republikan” z[vend[sohet me fjal[n “Shtet[ror”.

Neni 18

Pas nenit 20 shtohet neni 20-a si vijon:

“Neni 20-a

Me d[nim n[para prej 10.000 deri m[300.000 denar[do t[d[nohet p[r kund[rvajtje personi juridik n[se vepron n[kund[rshtim me dispozitat e nenit 4-a dhe nenit 16-b paragrafët 1, 7 dhe 8 të këtij ligji.

Me d[nim n[para prej 1.000 gjer m[50.000 denar[do t[d[nohet p[r kund[rvajtje nga paragrafi 1 i k[tij neni edhe personi p[rgjegj[s n[personin juridik.”

Neni 19

N[nenin 23 pas fjal[s “kryen” fjal[t: “profesion ose” fshihen, nd[rsa pas fjal[s “veprimtari” shtohen fjal[t: “si tregtar individual”.

Neni 20

Pas nenit 25 shtohet nen i ri 25-a si vijon:

“Neni 25-a

N[afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes n[fuqi t[k[tij ligji, kryer[sit e pavarur ekzistues t[profesionit ose veprimtaris[, jan[t[obliguar ta harmonizoj[n pun[n e tyre n[pajtim me k[tij ligj dhe Ligjin p[r shoq[rit[tregtare”.

Neni 21

Ministri i Punës dhe Politikës Sociale n[afat prej 60 dit[sh, nga dita e hyrjes n[fuqi t[k[tij ligji, do ta miratojë aktin nga neni 3 i k[tij ligji.

Neni 22

K[rkesat e paraqitura p[r ndarjen e mjeteve nga Fondi i ve]ant[, t[cilat nuk jan[zgjidhur deri n[dit[n e hyrjes n[fuqi t[k[tij ligji, do t[zgjidhen sipas dispozitave t[k[tij ligji.

Neni 23

Ky ligj hyn n[fuqi dit[n e tet[nga dita e shpalljes n[“Gazet[n Zyrtare t[Republik[s s[Maqedonis[”.

282.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОТПАД

Се прогласува Законот за изменување на Законот за отпад,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 март 2004 година.

Бр. 07-1182/1
16 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОТПАД

Член 1

Во Законот за отпад ("Службен весник на Република Македонија" бр. 37/98), во членот 18 став 3 зборовите: "јавно претпријатие основано од Владата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "меѓуопштинско јавно претпријатие основано од општините, односно Градот Скопје".

Член 2

Во членот 37 став 2 се менува и гласи:
"За изградба на простории и објекти за складирање, преработка и депонирање на комунален цврст и технолошки отпад, средства се обезбедуваат од буџетите на општините, односно Градот Скопје, средства на производителите на овие видови на отпад, кредитни средства, донации и други извори на средства, согласно со закон."

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR HEDHURINA

Neni 1

Нë Ligjin pËr hedhurina ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 37/98) në nenin 18 paragrafi 3, fjalët "ndërmarrje publike e themeluar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "ndërmarrje ndërkomunale publike e themeluar nga komunat, gjegjësisht Qyteti i Shkupit".

Neni 2

Нë nenin 37 paragrafi 2 ndryshon si vijon:
"Për ndërtimin e lokaleve dhe objekteve për magazinim, përpunim dhe depoim të hedhurinave të ngurta komunale dhe teknologjike, mjetet sigurohen nga buxhetet e komunave, gjegjësisht qyteti i Shkupit, mjetet e prodhuesve të këtyre llojeve të hedhurinave, mjetet kreditore, donacionet dhe burimet tjera të mjeteve, në pajtim me ligjin."

Neni 3

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

283.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

Се прогласува Законот за изменување на Законот за комунални дејности, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 март 2004 година.

Бр. 07-1185/1
16 март 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Љупчо Јордановски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

Член 1

Во Законот за комунални дејности ("Службен весник на Република Македонија" бр. 45/97 и 23/99) во членот 16 по зборовите: "меѓуопштинско јавно претпријатие" запирката се заменува со точка и текстот до крајот на членот се брише.

Член 2

Во членот 17 зборовите: "депонии за комунален цврст отпад и" се бришат.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR VEPRIMTARI KOMUNALE

Neni 1

Нë Ligjin pËr veprimtari komunale ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 45/97 dhe 23/99) në nenin 16 pas fjalëve: "ndërmarrje publike ndërkomunale" presja zëvendësohet me pikë dhe teksti deri në fund të nenit fshihet.

Neni 2

Нë nenin 17 fjalët: "deponi pËr hedhurina të ngurta komunale dhe" fshihen.

Neni 3

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

284.

Врз основа на член 15 став 4 од Законот за лизинг ("Службен весник на Република Македонија" бр. 4/2002 и 49/2003), министерот за финансии донесува

УПАТСТВО ЗА НАЧИНОТ НА ЕВИДЕНТИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИОТ ЛИЗИНГ ВО ОДНОС НА ПРИЗНАВАЊЕТО И НЕПРИЗНАВАЊЕТО НА АМОРТИЗАЦИЈАТА КАКО РАСХОД ВО ДАНОЧНИОТ БИЛАНС

Член 1

Со ова упатство се пропишува начинот на евидентирање на финансискиот лизинг во однос на признавањето и непризнавањето на пресметаната амортизација на долгорочните материјални средства (подвижни и недвижни предмети на договорот за финансиски лизинг) како расход во даночниот биланс кај давателот и кај корисникот на лизинг.

Член 2

Предадениот предмет на финансиски лизинг од давателот на корисникот на лизинг, давателот на лизинг го евидентира по негова набавна цена. Истовремено, давателот на лизинг искажува побарување и приход врз основа на даден предмет на финансиски лизинг. Износот на каматата од договорот за финансиски лизинг се искажува како приход за периодот на достасаност.

Член 3

Корисникот на лизинг, примениот предмет на лизинг од член 2 на ова упатство го евидентира како средство по негова набавна вредност. Износот на каматите кои што се предмет на договорот за финансиски лизинг се искажуваат како расход за периодот на нивната достасаност.

Член 4

Корисникот на лизинг на предметот на договорот за финансиски лизинг пресметува амортизација со примена на годишна стапка на амортизација за која минималниот период на амортизација не треба да биде помал од 20% од регулираниот период на користење утврден со Номенклатурата на средствата за амортизација врз основа на Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за Номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки ("Службен весник на РМ" бр. 64/2002 и 98/2002), но не пократок од две години.

Член 5

Пресметаната амортизација на предметот на финансиски лизинг кај корисникот на лизингот претставува расход кој што не се признава за даночни цели поради што истиот ја зголемува даночната основа во образецот "ДБ" - даночен биланс (составен дел на Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данокот на добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување ("Сл. весник на РМ" бр. 92/2001, 51/2002 и 54/2003) во годината за која се пресметува амортизацијата.

Годишниот износ на пресметаната амортизација на предметот на финансиски лизинг кај корисникот се додава на полето 06 - реден број II точка 4 - амортизација за која не е обезбедена согласност од органот за јавни приходи, во образецот "ДБ" - даночен биланс. Истовремено, на корисникот на лизингот му се признава расход во образецот "ДБ" - даночен биланс, во износ на доспеаните анuitети во пресметковниот период, поради што за истите се намалува даночната основа на поле 33 - реден број III точка 27 - други усогласувања на приходите, во образецот "ДБ" - даночен биланс.

Член 6

На давателот на лизинг му се признава правото на намалување на даночната основа во образецот "ДБ" - даночен биланс по основ на годишниот износ на пресметаната амортизација. Намалувањето давателот на лизинг го искажува на поле 33 - реден број III точка 27 - други усогласувања на приходите во образецот "ДБ" - даночен биланс, во годината за која се однесува пресметаната амортизација. На давателот на лизинг трошоците на продадениот предмет не му се признаваат како расход во образецот "ДБ" - даночен биланс во износ на примените плаќања за соодветниот даночен период (износот на наплатена главница). Износот на наплатената главница за соодветниот даночен период не се признава како одбитна ставка во образецот "ДБ" - даночен биланс на давателот на лизинг и за истиот се зголемува даночната основа на поле 25 - реден број II точка 20 - други усогласувања на расходите во образецот "ДБ" - даночен биланс.

Член 7

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува со составување на даночниот биланс за 2004 година.

Бр. 09-5295/1
1 март 2004 година
Скопје

Министер,
м-р **Никола Поповски**, с.р.

285.

Врз основа на член 39, став 3 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 47/97, 40/99, 98/00, 94/02 и 38/03), член 28 од Законот за акцизите („Службен весник на РМ“ бр. 32/01, 50/01, 52/01, 45/02, 98/02 и 24/03), член 28 и 29 од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на РМ“ бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01 и 21/03), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 22.03.2004 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НАЈВИСОКИ ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ УТВРДЕНИ СОГЛАСНО МЕТОДОЛОГИЈАТА

1. Претпријатијата кои произведуваат деривати од нафта можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати така што највисоките производни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	до 17,035
- МБ - 98	до 17,459
- МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	до 17,459
- БМБ - 90 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	до 17,277
- БМБ - 95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	до 17,701

б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д (ДИЗЕЛ)	до 16,966
- Д - 1	до 16,966
- Д - 2	до 16,542

в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	до 17,323

г) Мазут	ден/кг
- М - 1 (М)	до 9,960
- М - 2	до 9,932

2. Претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати и увозници (во натамошниот текст: претпријатија) ги формираат цените за одделни нафтени деривати така што највисоките малопродажни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	до 54,00
- МБ - 98	до 54,50
- МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	до 54,50
- БМБ - 90 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	до 51,00
- БМБ - 95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	до 51,50

б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д (ДИЗЕЛ)	до 39,00
- Д - 1	до 39,00
- Д - 2	до 38,50

в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	до 28,50

г) Мазут	ден/кг
- М - 1 (М)	до 12,343
- М - 2	до 12,310

Цените од став 1 на оваа точка, потточките "а", "б" и "в" важат франко пумпна станица, а цената на потточката "г" важи франко производител во земјата.

Во малопродажните цени содржан е данокот на додадена вредност согласно Законот.

3. Во малопродажните цени утврдени со точка 2 од оваа одлука акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	25,128
- МБ - 98	25,127
- МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	25,127
- БМБ - 90 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	22,343
- БМБ - 95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	22,343

б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д (ДИЗЕЛ)	12,485
- Д - 1	12,485
- Д - 2	12,485

в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	3,230

г) Мазут	ден/кг
- М - 1 (М)	0,100
- М - 2	0,100

4. Во цените од точка 2 освен во потточката "г" на оваа одлука содржани се и трошоците за превоз од 0,40 ден/литар, а трошоците на прометот изнесуваат:

а) Моторни бензини	ден/лит.
- МБ - 86	до 3,20
- МБ - 98	до 3,20
- МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	до 3,20
- БМБ - 90 (БЕЗОЛОВЕН РЕГУЛАР)	до 3,20
- БМБ - 95 (БЕЗОЛОВЕН ПРЕМИУМ)	до 3,20
б) Дизел гориво	ден/лит.
- Д (ДИЗЕЛ)	до 3,20
- Д - 1	до 3,20
- Д - 2	до 3,20
в) Масло за горење	ден/лит.
- екстра лесно (ЕЛ)	до 3,20
г) Мазут	ден/кг
- М - 1 (М)	до 0,40
- М - 2	до 0,40

5. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 00,01 часот на 23.03.2004 година.

Бр. 02-248/1
22 март 2004 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

286.

Врз основа на член 39 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 47/97, 40/99, 98/00, 94/02 и 38/03) Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 19 март 2004 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Се дава согласност на Одлуката за утврдување на надоместокот за транзит на електрична енергија бр. УО бр. 02-583/32/4 од 4.02.2004 година, донесена од Управниот одбор на АД „Електростопанство на Македонија“ во државна сопственост Скопје, со која се утврдува дека надоместокот за транзит на електрична енергија низ електроенергетскиот систем на Република Македонија изнесува 0,86 ЕУР по МWh.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-234/1
19 март 2004 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

287.

Врз основа на член 47 и член 50, а во врска со член 163 став 1 точка 4 и член 164а став 3 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/00, 103/00, 34/01, 4/02, 37/02, 31/03 и 85/03) и согласно Одлуката на Комисијата за хартии од вредност донесена на седницата одржана на 03.03.2004 година, Комисијата донесе

ДОПОЛНИТЕЛНО РЕШЕНИЕ

Решението број 07-888/14 од 26.12.2003 година, за запирање на осмата емисија на акции на Тетовска банка АД Тетово одобрена со Решение број 07-888/10 од 11.09.2003 година, за давање на одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност - осма емисија 14.500 обични акции во вкупна вредност од 43.500.000 денари, се дополнува и гласи:

1. Се задолжува издавачот Тетовска банка АД Тетово да ја запре натамошната продажба на хартиите од вредност - осма емисија на акции и без одлагање да ја извести јавноста.

2. Осмата емисија на акции на Тетовска банка АД Тетово, одобрена со Решение број 07-888/10 од 11.09.2003 година, се запира од денот на приемот на ова решение од страна на издавачот до произнесувањето на органот на управување на банката во врска со ова решение, а по одржување на единаесеттата редовна седница на Собранието на акционери на банката и по влегувањето во сила на одлуките што се однесуваат на разрешувањето и именувањето на органот на управување на банката.

3. Временскиот период во кој е запрена осмата емисија на акции не влегува во законскиот рок од шест месеци за реализација на емисијата.

4. Жалбата на ова решение не го одлага неговото извршување.

5. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-198/2
03 март 2004 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
Претседател,
проф. д-р **Весна Пендовска, с.р.**

288.

Врз основа на член 18 став 3 од Законот за државните службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003 и 85/2003), директорот на Агенцијата за државни службеници донесува

К О Д Е К С ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЕТИЧКИОТ КОДЕКС НА ДРЖАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 1

Во членот 1 се додава нов став (3), кој гласи:
„(3) За постапување спротивно на одредбите утврдени во овој кодекс државниот службеник одговара дисциплински“.

Член 2

Овој кодекс влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-739/1
15 март 2004 година
Скопје

Директор,
Татјана Трендафилова-Поповска, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.
Телефони: +389-2-3298-860, +389-2-3298-769.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2004 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798. Број за ДДВ МК: 4030987108771.
Депонент: Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: Графички центар КМ Креатив - Скопје.